

POLSKA

KRAJOWY PLAN DZIAŁAŃ

*raport opracowany w związku z art. 59 dyrektywy
2005/36/WE*

styczeń 2016

WSTĘP	3
-------	---

ZAWODY - SEKTOR 1:

- USŁUGI DLA BIZNESU	5
- BUDOWNICTWO	35
- PRODUKCJA	49
- NIERUCHOMOŚCI	51
- TRANSPORT	57
- HANDEL HURTOWY I DETALICZNY	68

ZAWODY - SEKTOR 2:

- ADMINISTRACJA PUBLICZNA I EDUKACJA ...	70
- USŁUGI FINANSOWE	75
- USŁUGI ZDROWOTNE I SPOŁECZNE	80
- USŁUGI SIECIOWE	89
- INNE	118

WSTĘP

W 2008 roku wskaźnik OECD dotyczący nasilenia przepływu usług transgranicznych dla Polski znajdował się znacznie powyżej średniej. Polska miała dużą liczbę zawodów regulowanych i działalności zamieszczonych w bazie zawodów regulowanych na stronach Komisji Europejskiej. Od listopada 2011 r. deregulacja zawodów stała się jednym z priorytetów. Głównym celem reformy było ułatwienie dostępu do zawodów regulowanych dla osób zainteresowanych w tym młodzieży. Reforma ma na celu obniżenie cen usług transgranicznych przy zachowaniu wysokiej ich jakości. Projekt został zainicjowany w grudniu 2011 r. przez konferencję międzyresortową. Koordynacja procesu deregulacji została powierzona Ministrowi Sprawiedliwości. Przedstawiciele wszystkich Ministerstw zostali zobowiązani do dokonania przeglądu zawodów pozostających w ich gestii. Ministrowie zostali poproszeni również o wskazanie ważnego interesu publicznego ograniczonego przez obecne bariery dotyczące regulacji oraz do wyrażenia opinii na temat zasadności przepisów dotyczących regulacji zawodów. Kryteria przeglądu zostały dokonane na podstawie norm konstytucyjnych - art. 22 i art. 31 par. 3 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹

Wyniki przeglądu zostały zaprezentowane na drugiej konferencji międzyresortowej, która odbyła się w marcu 2012 r. Wybrano w sumie 260 zawodów, co stanowi zatrudnienie ponad jednego miliona pracowników (6% siły roboczej). W wyniku reformy deregulacyjnej liczba zawodów regulowanych zmniejszyła się o 70. Całkowita deregulacja dotyczyła prawie 0,5 mln specjalistów wykonujących zawody i działalności regulowane. Dla większości zawodów biorących udział w procesie, reforma częściowo znosiła istniejące bariery (poprzez obniżenie wymagań edukacyjnych, skrócenie wymaganego okresu doświadczenia zawodowego, zwiększenie dostępu do egzaminu zawodowego).

Ze względu na szeroki zakres procesu deregulacji został on podzielony na trzy części (zwane transzami). Pierwsza transza dotyczyła 51 zawodów, w tym zawodów nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości (adwokat, radca prawny, notariusz, komornik), oraz geodety, rzeczoznawcy majątkowego, zarządcy nieruchomości, pośrednika w obrocie nieruchomościami, taksówkarza, instruktora jazdy, egzaminatora na prawo jazdy, przewodnika turystycznego, pilota wycieczek, trenera, instruktora sportu, pośrednika pracy, doradcy zawodowego, pracownika ochrony fizycznej, pracownika ochrony technicznej oraz detektywa.

Pierwsza transza była przedmiotem badania opinii publicznej przez Centrum Badań Opinii Społecznej (CBOS) w czerwcu 2012 r. Ankieta zawierała pytania odnoszące się do ogólnej opinii w sprawie deregulacji usług transgranicznych. Większość respondentów (55%) odpowiedziała, że preferuje sytuację, gdy dostęp do zawodu jest łatwy, a jakość usług jest weryfikowana przez rynek (przez samych klientów). Ograniczony dostęp do zawodów, regulowanych przez samorządy zawodowe kontrolujące wiedzę i umiejętności kandydatów został wybrany jako preferencyjny przez mniejszą liczbę respondentów (29%). Nawet wśród specjalistów wykonujących zawód/ działalność regulowaną lub członków ich rodzin opinia w sprawie konieczności kontroli rynku uzyskała pozycję dominującą (56%). Opinie uzyskane

---

¹ Art. 22 Ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny.

Art. 31 ust. 3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

podczas konsultacji społecznych z przedstawicielami zawodów ujętych w projekcie deregulacji miały również tendencję do wspierania reform w ogóle, z wyłączeniem konkretnego zawodu, reprezentowanego przez respondenta.

Projekt ustawy został przesłany do konsultacji do ponad 500 partnerów społecznych. Ustawa została uchwalona w dniu 23 lipca 2013 r.

Druga transza zawierała 96 zawodów w ramach kompetencji Ministra Finansów i Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, takich jak inżynier, architekt, urbanista, biegły księgowy, doradca podatkowy, biegły rewident, aktuariusz, broker ubezpieczeniowy, agent ubezpieczeniowy, agent celny, ekspert techniczny pojazdów samochodowych, technik diagnostyczny (inspektor) na stacji kontroli pojazdów, pilot morski, nurek oraz zawody kolejowe. Projekt ustawy został wysłany do ponad 400 partnerów społecznych (interesariuszy) do konsultacji. Ustawa została uchwalona w dniu 9 maja 2014 r.

Trzecia transza obejmowała 101 zawodów, w tym rzecznika patentowego, geologa, zawody górnicze, zawody pożarnicze, doradcę inwestycyjnego, maklera papierów wartościowych, agenta firmy inwestycyjnej, brokera, tłumacza przysięgłego, pracownika muzeum itp. W dniu 5 sierpnia 2015 r. ustawa została przyjęta przez Sejm.

Minister Sprawiedliwości zobowiązany jest do przeprowadzenia oceny deregulacji najważniejszych zawodów ex-post, w szczególności do zbadania wpływu deregulacji na kwestie takie jak dochód i zatrudnienie. Ewaluacja będzie służyć jako podstawa do oceny, czy cele wdrażanych aktów prawnych zostały osiągnięte oraz czy środki użyte do osiągnięcia tych celów były odpowiednie. Wyniki takiej oceny mogą stanowić podstawę do przyszłych zmian zwłaszcza jeśli pojawią się nieprzewidziane skutki związane z wdrażaniem aktów prawnych .

**PRACOWNIK OCHRONY FIZYCZNEJ, KWALIFIKOWANY PRACOWNIK
ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO ORAZ DETEKTYW**

Jeszcze przed otrzymaniem przez Parlament RP Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie oceny krajowych regulacji w zakresie dostępu do zawodów, przeprowadzono w Polsce przegląd zawodów regulowanych, wśród których do deregulacji przewidziano m.in. zawód pracownika ochrony, pracownika zabezpieczenia technicznego oraz detektywa. Celem deregulacji było ułatwienie dostępu do wykonywania wymienionych zawodów. Zwiększenie elastyczności i przejrzystości krajowych regulacji w zakresie dostępu do zawodów ma za zadanie ułatwienie mobilności wykwalifikowanych specjalistów, umożliwiając pełniejsze wykorzystanie posiadanych przez nich kwalifikacji.

W dniu 9 lipca 2013 r. Prezydent RP podpisał ustawę z dnia 13 czerwca 2013 r. *o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów* (Dz. U. poz. 829), która objęła deregulacją dostęp do wybranych zawodów, w tym do zawodu pracownika ochrony fizycznej, pracownika zabezpieczenia technicznego, a także detektywa. Znowelizowane przepisy wyeliminowały z obrotu prawnego licencję pracownika ochrony odpowiednio – ochrony fizycznej lub zabezpieczenia technicznego, zastępując przedmiotowe uprawnienia do wykonywania zawodu wpisem na listy kwalifikowanych pracowników ochrony. Pracownik ochrony wpisany na przedmiotowe listy otrzymał odpowiednio status kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej lub kwalifikowanego pracownika zabezpieczenia technicznego. Złagodzeniu uległy także dotychczas stawiane pracownikom ochrony wymagania kwalifikacyjne. Przede wszystkim zniesiono obowiązek zdawania egzaminu przed właściwą komisją przez osoby ubiegające się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony na rzecz konieczności uzyskania zaświadczenia lub świadectwa potwierdzającego przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wykształcenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomości przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia.

Zmiany objęły również osoby ubiegające się o wydanie licencji detektywa. Zgodnie z nowymi przepisami nie muszą one zdawać egzaminu na licencję detektywa. Wymogiem zastępczym jest obowiązek legitymowania się dokumentem potwierdzającym odbycie szkolenia w zakresie zagadnień ochrony danych osobowych, ochrony informacji niejawnych, przepisów regulujących prawa i obowiązki detektywa oraz zasad wykonywania działalności gospodarczej w zakresie usług detektywistycznych.

Z uwagi na szczególne uprawnienia pracowników ochrony (tj. m.in. możliwość stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, konwojowanie wartości pieniężnych oraz innych przedmiotów wartościowych lub niebezpiecznych, opracowywania planów ochrony obiektów, obszarów lub urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie, w tym należących do infrastruktury krytycznej) oraz detektywów (uzyskiwanie, przetwarzanie i przekazywanie informacji o osobach, przedmiotach i zdarzeniach, realizowanych na podstawie umowy zawartej ze zleceniodawcą, w formach i w zakresach niezastrzeżonych dla organów i instytucji państwowych na mocy odrębnych przepisów), Policja jako organ właściwy do nadawania tych uprawnień wyraziła wątpliwości odnośnie całkowitego uwolnienia wskazanych zawodów. Realizacja wymienionych zadań może zdecydowanie ingerować w sferę praw i wolności obywatelskich, dlatego osoby wykonujące przedmiotowe zawody muszą spełniać szczególne wymogi i dawać rękojmię prawidłowego

ich wykonywania. Dlatego też ustawodawca ograniczył dostęp do wymienionych zawodów m.in. osobom z dysfunkcjami psychicznymi lub fizycznymi oraz osobom przeciwko którym toczy się postępowanie karne lub były skazane prawomocnym wyrokiem sądu za niektóre przestępstwa. Stwierdzić więc należy, że poziom wymogów stawianych kandydatom do wykonywania ww. zawodów regulowanych jest proporcjonalny do interesu publicznego, jaki mają one chronić. Jednocześnie należy nadmienić, że przedmiotowe regulacje nie naruszają praw podstawowych dotyczących wolności wyboru i wykonywania zawodu, wyboru miejsca pracy oraz poruszania się.

Konkludując powyższe, wszystkie przedstawione środki zapobiegające wystąpieniu nieprawidłowości w obrębie zawodów regulowanych, do których zaliczamy wymogi określone w ustawach szczegółowych (wyróżnione także w Bazie Zawodów Regulowanych), w tym wpis na listę kwalifikowanych pracowników oraz licencja detektywa, stanowią poświadczenie kwalifikacji pracownika oraz jego nienagannego charakteru. Dodatkowo funkcjonują sankcje gwarantujące odpowiednią jakość usług ochrony i usług detektywistycznych. W związku z czym uzasadnione jest utrzymanie dotychczasowych poprawnie funkcjonujących uregulowań prawnych.

Należy również podkreślić, iż w ocenie Policji brak jest nieuzasadnionych barier w dostępie do tych zawodów, które należałoby zmienić lub zlikwidować, a wymogi stawiane pracownikom ochrony lub detektywom nie prowadzą do dyskryminacji ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania. Zmieniona art. 59 dyrektywy PE i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. dyrektywa 2005/36/WE wprowadziła przepis dotyczący przejrzystości w regulacjach dostępu do zawodów, dając podstawę do ich przeglądu według kryteriów proporcjonalności, niedyskryminacji i potrzeby istnienia regulacji. Przegląd zawodów regulowanych dokonany w oparciu o jednolitą metodologię, wskazujący czynności zastrzeżone dla tych zawodów, tytułów zawodowych prawnie chronionych i certyfikowanej działalności zawodowej został przeprowadzony w Bazie Zawodów Regulowanych.

Na podstawie krajowych przepisów prawa należy stwierdzić, że brak jest elementów dyskryminacji pośredniej oraz bezpośredniej w dostępie do zawodu kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej. Zgodnie z ustawą o ochronie osób i mienia każdy obywatel Unii Europejskiej może starać się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, niezależnie od miejsca zamieszkania lub narodowości. Ograniczanie dostępu do zawodu podyktowane jest bezpieczeństwem publicznym. Osoby wykonujące zawód kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej pełnią obowiązki związane z ochroną osób i mienia, często przy użyciu broni i środków przymusu bezpośredniego. Z tego powodu muszą spełniać kryteria określone w ustawie, ze szczególnym uwzględnieniem posiadania odpowiedniego stanu zdrowia, nieposzlakowanej opinii, a także praktycznych i teoretycznych umiejętności z zakresu posługiwania się bronią palną, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomości przepisów prawa związanych z ochroną osób i mienia. Kryteria określone w ustawie stanowią gwarancję, że osoby wykonujące ten zawód będą wykonywać go bez uszczerbku dla bezpieczeństwa publicznego.

Podobnie sytuacja wygląda z dostępem do zawodu kwalifikowanego pracownika zabezpieczenia technicznego. Również w tym przypadku brak jest elementów dyskryminacji pośredniej oraz bezpośredniej w dostępie do zawodu. Zgodnie z przepisami każdy obywatel Unii Europejskiej może starać się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, niezależnie od miejsca zamieszkania lub narodowości. Ograniczanie dostępu do zawodu podyktowane jest bezpieczeństwem publicznym. Osoby wykonujące zawód kwalifikowanego pracownika zabezpieczenia technicznego pełnią obowiązki związane z montażem, obsługą, konserwacją oraz serwisowaniem systemów i urządzeń alarmowych lub mechanicznych zabezpieczeń środków ochronnych przeznaczonych do sygnalizacji zagrożeń chronionych osób i mienia, często w obiektach

ważnych ze względu na różne kluczowe interesy Państwa. Kwalifikowani pracownicy zabezpieczenia technicznego mają szczególne uprawnienia, na przykład opracowują plany ochrony obiektów, obszarów lub urzędów podlegających obowiązkowej ochronie, w tym należące do infrastruktury krytycznej. Należy nadmienić, że obszar podlegający obowiązkowej ochronie oznacza obszar określony przez ministrów, kierowników urzędów centralnych i wojewodów, wydzielony i odpowiednio oznakowany ważny dla obronności, interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwa publicznego lub innych ważnych interesów państwa. Z tego powodu muszą spełniać kryteria określone ustawą, ze szczególnym uwzględnieniem nienagannej opinii oraz odpowiedniego wykształcenia technicznego. Kryteria określone w ustawie stanowią gwarancję, że osoby wykonujące ten zawód będą wykonywać go bez uszczerbku dla bezpieczeństwa publicznego.

Zgodnie z ustawą o usługach detektywistycznych każdy obywatel Unii Europejskiej może starać się o licencję detektywa, niezależnie od miejsca zamieszkania lub narodowości. Ograniczanie dostępu do zawodu, podobnie jak w przypadku ww. zawodów, podyktowane jest bezpieczeństwem publicznym. Osoby wykonujące zawód detektywa upoważnione są do dostępu i przetwarzania określonych danych osobowych oraz informacji o osobach, bez zgody osób których dane dotyczą. O ile przepisy innych ustaw nie stanowią inaczej, detektyw w trakcie wykonywania czynności, może uzyskiwać informacje od osób fizycznych, przedsiębiorców, instytucji, a także organów administracji rządowej lub samorządowej. Może także stosować środki techniczne oraz metody i czynności operacyjno-rozpoznawcze, o ile nie są one zastrzeżone dla upoważnionych organów na mocy odrębnych przepisów. Z tego względu detektyw przede wszystkim musi wykazywać się znajomością prawa oraz mieć nienaganą opinię w celu zapewnienia bezpieczeństwa informacji oraz właściwego wykonywania swoich obowiązków. Kryteria określone w ustawie stanowią jednocześnie gwarancję, że osoby wykonujące ten zawód będą wykonywać go bez uszczerbku dla bezpieczeństwa publicznego.

Poniższa tabela przedstawia dane statystyczne dotyczące osób wpisanych na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego oraz osób posiadających licencję detektywa na dzień 19 listopada 2015 r.

Kwalifikowani pracownicy ochrony fizycznej	Kwalifikowani pracownicy zabezpieczenia technicznego	Detektywi
89941	17351	1760

ADWOKAT

Najważniejszą usługą dostarczaną przez adwokatów jest pomoc prawna, w szczególności poradnictwo prawne, sporządzanie opinii prawnych i projektów aktów prawnych, jak również reprezentowanie stron przed sądami i organami administracji publicznej.

Ze względu na złożoność procedur (szczególnie w postępowaniach karnych) konieczne jest ograniczenie prawa reprezentowania stron przed sądem w sprawach karnych do zawodowych przedstawicieli. W przeciwnym razie istniałoby ryzyko, że klient mógłby zostać skazany za przestępstwo z powodu niedostatecznej znajomości przez obrońcę systemu prawnego i procedury postępowania (na przykład w przypadku, gdy odwołanie nie zostało poprawnie złożone lub pominięte zostały istotne dowody). Niewłaściwe prowadzenie sprawy przez adwokata mogłoby narazić klienta nie tylko na poważne straty, ale również mogłoby

spowodować nieodwracalne konsekwencje, takie jak niesłuszne skazanie klienta na karę pozbawienia wolności.

Wykonywanie zawodu adwokata wiąże się z dostępem do poufnych informacji. Klient musi mieć pewność, że jego sprawa będzie prowadzona w sposób kompetentny, a powierzone informacje pozostaną poufne. Adwokat musi zatem posiadać zarówno odpowiednią wiedzę jak i gwarantować dotrzymanie tajemnicy zawodowej.

Ponadto należy zwrócić uwagę również na przepisy ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2014.134). Ustawa ta definiuje zasady i warunki świadczenia tego rodzaju usług przez prawników zagranicznych, w sposób stały lub jako usługi transgraniczne, zawiera również definicję prawnika z Unii Europejskiej uprawnionego do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

Orzeczenie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-305/05 wskazuje na prawo do "sprawiedliwego sądu" (Art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w związku z art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej) jak również podstawowe prawo do poszanowania prywatności, jako uzasadniające tajemnicę adwokacką. Zachowanie tajemnicy zawodowej tworzy więź zaufania między klientem, a adwokatem, co jest wartością pożądaną z punktu widzenia interesu publicznego. Pomaga bowiem klientowi w zrozumieniu prawa i umożliwia właściwe wykorzystanie prawa do obrony. Zwiększa również jakość wymiaru sprawiedliwości w aspekcie dążenia do ustalenia prawdy materialnej.

W celu zapewnienia odpowiednich kwalifikacji do wykonywania zawodu, kandydat na adwokata przechodzi odpowiedni proces przygotowania teoretycznego i praktycznego wymagający:

- uzyskania tytułu magistra prawa,
- 3-letniej aplikacji pod opieką patrona (adwokata) poprzedzonej egzaminem wstępnym,
- zdania państwowego egzaminu zawodowego po ukończeniu aplikacji.

Adwokat musi być członkiem samorządu zawodowego dbającego o zachowanie jakości i właściwe wykonywanie zawodu². Samorząd zawodowy reprezentuje zawód, jak również ma za zadanie współdziałać na rzecz ochrony praw i wolności obywatelskich (w szczególności poprzez pomoc prawną). Zadanie to jest realizowane poprzez szkolenia zawodowe adwokatów i aplikantów, jak również dbałość o zachowanie wysokich standardów wykonywania zawodu. W celu zapewnienia odpowiedniej niezależności oraz uniknięcia konfliktu interesów adwokat nie może wykonywać zawodu będąc zatrudnionym (za wyjątkiem zatrudnienia związanego z działalnością naukową i akademicką). Adwokat jest zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej związanej z wykonywaniem zawodu.

Regulacje dotyczące zawodu adwokata były przedmiotem dogłębnej analizy w ostatnich kilku latach. W jej wyniku wiele wymogów zostało zmienionych bez negatywnego wpływu na kwalifikacje adwokatów:

- przekazanie kompetencji organizacji egzaminów wstępnych na aplikację oraz egzaminów zawodowych organom administracji rządowej na mocy ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r o zmianie ustawy Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw (Dz. U. 2005 nr 163 poz. 1361). Egzaminy te były wcześniej organizowane przez samorząd zawodowy. Zmiana

---

² Art. 17.1 Konstytucji RP, art. 1, art. 3 ustawy Prawo o adwokaturze

skutkowała zwiększeniem liczby aplikantów, a następnie zwiększeniem liczby adwokatów (tabela poniżej).

- wprowadzono możliwość tworzenia wielodyscyplinarnych spółek. Przed 10 kwietnia 2010 r. adwokat, co do zasady, mógł wykonywać zawód w ramach własnej kancelarii adwokackiej, w zespole adwokackim oraz w spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej lub komandytowej z innymi adwokatami lub radcami prawnymi (również zagranicznymi świadczącymi usługi w Polsce). Po zmianach w prawie wprowadzonych ustawą z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej (implementacja Dyrektywy 2006/123/EC dotyczącej usług na rynku wewnętrznym) katalog możliwych współników został rozszerzony o rzeczników patentowych i doradców podatkowych. Wykonywanie zawodu na podstawie zatrudnienia wymaga zawieszenia członkostwa w samorządzie zawodowym.
- otwarcie zawodu adwokata dla przedstawicieli innych zawodów, takich jak sędziowie, prokuratorzy, radcy prawni, notariusze i komornicy, jak również posiadaczy tytułu doktora nauk prawnych.

Różnice w liczbie kar dyscyplinarnych nakładanych na adwokatów w latach 2007-2013 potwierdzają, że liberalizacja wymogów związanych z dostępem do zawodu nie spowodowała obniżenia jakości świadczonych usług.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba adwokatów wykonujących zawód	6 930	7260	7 699	8 998	10 246	10 585	12 677	13 706
Wnioski dyscyplinarne								
Wpłynęło	142	185	192	175	158	181	217	299
Rozpoznano	168	151	202	174	145	180	166	223
Przeszło na następny okres	34	81	80	81	85	76	133	192
Kary nałożone:	98	85	107	103	86	119	118	158
w tym:								48
Upomnienie	18	14	26	22	25	35	30	
Nagana	34	27	34	20	25	30	32	56
Kara pieniężna	26	30	23	36	23	33	32	32
Zawieszenie w czynnościach zawodowych na czas od 3 miesięcy do 5 lat	16	13	16	17	8	13	19	14
Wydalenie z adwokatury	4	1	8	8	5	8	5	8
Kary nałożone na 1000 adwokatów	15	13	14	11	8	11	9	12

Reformy wprowadzone ww. ustawami ułatwiły dostęp do wykonywania zawodu dla określonych grup zawodowych. Wymóg odbycia aplikacji i zdania egzaminu zawodowego został zniesiony dla:

- kandydatów, którzy zdali egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny oraz przez ostatnie trzy lata pracowali w kancelarii prawnej, na określonych stanowiskach w sądzie, prokuraturze lub w administracji rządowej przy tworzeniu projektów aktów prawnych;
- doktorów prawa, którzy pracowali w kancelarii prawnej, na określonych stanowiskach w sądzie, prokuraturze lub w administracji rządowej przy tworzeniu projektów aktów prawnych przez określony okres.

Zniesiono wymóg odbycia 3-letniej aplikacji pod kierunkiem patrona dla:

- doktorów prawa (ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r.),
- kandydatów zatrudnionych na określonych stanowiskach w sądzie, prokuraturze przez odpowiedni okres (ustawa z dnia 20 lutego 2009, ustawa 13 czerwca 2013),
- posiadaczy tytułu magister prawa zatrudnionych w kancelarii adwokackiej lub w administracji rządowej, przez wymagany okres, (ustawa z 30 czerwca 2005 r., ustawa z 20 lutego 2009 r. oraz ustawa z 13 czerwca 2013 r.),
- absolwentów aplikacji legislacyjnej, zatrudnionych w administracji rządowej przy opracowywaniu projektów aktów prawnych przez okres co najmniej 4 lat (ustawa z 13 czerwca 2013 r.).

Obecnie adwokaci mają prawo reprezentowania stron w postępowaniu karnym, tym niemniej od dnia 1 lipca 2015 r. (w wyniku nowelizacji kodeksu postępowania karnego), prawo to przysługuje również radcom prawnym, pod warunkiem, że radca prawny nie pozostaje w stosunku pracy z innymi podmiotami.

Ponadto, od dnia 30 sierpnia 2015 r. istnieje możliwość zwolnienia z 3-letniej aplikacji pod kierunkiem patrona dla kandydatów, którzy byli zatrudnieni w Trybunale Konstytucyjnym lub w sądzie międzynarodowym, w szczególności w Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywali obowiązki odpowiadające obowiązkowi asystenta sędziego.

Ostatnia zmiana w prawie dotycząca zawodu adwokata została wprowadzoną ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów, która weszła w życie 30 listopada 2015 r. Ustawa umożliwia adwokatom i radcom prawnym reprezentowanie klientów w postępowaniach przed Urzędem Patentowym.

RADCA PRAWNY

Istota zawodu doradcy prawnego polega na świadczeniu pomocy prawnej, porad prawnych, opracowywaniu opinii prawnych i projektów aktów prawnych, jak również występowaniu przed sądami i organami administracji publicznej.

Obecnie radcy prawni posiadają prawo reprezentowania stron w postępowaniu karnym pod warunkiem, że nie pozostają w stosunku pracy z innymi podmiotami. Należy wskazać, że do dnia 1 lipca 2015 r. prawo to przysługiwało wyłącznie adwokatom.

Wykonywanie zawodu radcy prawnego związane jest dostępem do poufnych informacji. Klient musi mieć pewność, że jego sprawa będzie prowadzona w sposób kompetentny, a powierzone informacje pozostaną poufne. Ze względu na złożoność systemu prawnego radca prawny musi posiadać zarówno odpowiednią wiedzę jak i gwarantować dotrzymanie tajemnicy zawodowej.

Ponadto należy zwrócić uwagę również na przepisy ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2014.134). Ustawa ta definiuje zasady i warunki świadczenia tego rodzaju usług przez prawników zagranicznych, w sposób stały lub jako usługi transgraniczne, zawiera również definicję prawnika z Unii Europejskiej uprawnionego do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

W celu zapewnienia odpowiednich kwalifikacji do wykonywania zawodu, kandydat na radcę prawnego przechodzi odpowiedni proces przygotowania teoretycznego i praktycznego wymagający:

- uzyskania tytułu magistra prawa,
- 3-letniej aplikacji pod opieką patrona (adwokata) poprzedzonej egzaminem wstępnym,
- zdania państwowego egzaminu zawodowego po ukończeniu aplikacji.

Radca prawny musi być członkiem samorządu zawodowego, który sprawuje nadzór nad należytym wykonywaniem zawodu przez radców prawnych i aplikantów radcowskich. Samorząd zawodowy reprezentuje zawód, jak również ma za zadanie współdziałać na rzecz ochrony praw i wolności obywatelskich (w szczególności poprzez pomoc prawną) dbając o właściwe wykonywanie zawodu. Zadanie to jest realizowane poprzez szkolenia zawodowe adwokatów i aplikantów, jak również dbałość o zachowanie wysokich standardów wykonywania zawodu. W przeciwieństwie do adwokata, radca prawny może wykonywać zawód pozostając zatrudnionym. Radca prawny jest również zobowiązany do posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pokrywającego szkody spowodowane w ramach prowadzonej praktyki zawodowej.

Regulacje w ciągu ostatnich lat były przedmiotem wnikliwej analizy. W jej wyniku wiele wymogów zostało zmienionych, bez negatywnego wpływu na kwalifikacje radców prawnych:

- przeniesienie kompetencji organizowania egzaminów wstępnych na aplikację oraz egzaminów zawodowych na organy państwowe na mocy ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw. Egzaminy te były wcześniej organizowane przez samorząd zawodowy. Zmiana spowodowała wzrost liczby aplikantów radcowskich oraz przyczyniła się do wzrostu liczby doradców prawnych;

- wprowadzono możliwość tworzenia wielodyscyplinarnych spółek. Przed 10 kwietnia 2010 r. radca prawny, co do zasady, mógł wykonywać zawód w ramach własnej kancelarii, w zespole radców prawnych oraz w spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej lub komandytowej z innymi adwokatami lub radcami prawnymi (również zagranicznymi świadczącymi usługi w Polsce). Po zmianach w prawie wprowadzonych ustawą z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej (implementacja Dyrektywy 2006/123/EC dotyczącej usług na rynku wewnętrznym) katalog możliwych współników został rozszerzony o rzeczników patentowych i doradców podatkowych. Wykonywanie zawodu na podstawie zatrudnienia wymaga zawieszenia członkostwa w samorządzie zawodowym;

- otwarcie zawodu radcy prawnego dla przedstawicieli innych zawodów, takich jak sędziowie, prokuratorzy, adwokaci, notariusze i komornicy, jak również posiadaczy tytułu doktora nauk prawnych.

Różnice w liczbie kar dyscyplinarnych nakładanych na radców prawnych w latach 2007-2013 potwierdzają, że liberalizacja wymogów związanych z dostępem do zawodu nie spowodowała obniżenia jakości świadczonych usług.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba radców prawnych	18 953	19 279	19 309	20 430	22 429	23 231	26 119	27 967
Wnioski dyscyplinarne:								
Wpłynęło	122	93	76	71	58	108	121	159
Rozpoznano	-	-	-	-	81	124	116	155
Przeszło na następny okres	-	-	-	-	-	-	5	9
Kary nałożone:	20	26	29	35	41	50	43	71
w tym:								24
Upomnienie	10	12	15	11	13	20	19	
Nagana	6	4	5	12	15	18	11	11

Kara pieniężna	1	3	8	9	7	6	8	15
Zawieszenie w czynnościach zawodowych na czas od 3 miesięcy do 5 lat	2	6	1	33	6	4	4	12
Wydalenie z adwokatury	1	1	0	0	0	2	1	9
Kary nałożone na 1000 adwokatów	1	1	2	2	2	2	2	3

Reformy wprowadzone ww. ustawami ułatwiły dostęp do wykonywania zawodu dla określonych grup zawodowych. Wymóg odbycia aplikacji i zdania egzaminu zawodowego został zniesiony dla:

- kandydatów, którzy zdali egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny oraz przez ostatnie trzy lata pracowali w kancelarii prawnej, na określonych stanowiskach w sądzie, prokuraturze lub w administracji rządowej przy tworzeniu projektów aktów prawnych;
- doktorów prawa, którzy pracowali w kancelarii prawnej, na określonych stanowiskach w sądzie, prokuraturze lub w administracji rządowej przy tworzeniu projektów aktów prawnych przez określony okres.

Zniesiono wymóg odbycia 3-letniej aplikacji pod kierunkiem patrona dla:

- doktorów prawa (ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r.),
- kandydatów zatrudnionych na określonych stanowiskach w sądzie, prokuraturze przez odpowiedni okres (ustawa z dnia 20 lutego 2009, ustawa 13 czerwca 2013),
- posiadaczy tytułu magistra prawa zatrudnionych w kancelarii adwokackiej lub w administracji rządowej, przez wymagany okres, (ustawa z 30 czerwca 2005 r., ustawa z 20 lutego 2009 r. oraz ustawa z 13 czerwca 2013 r.),
- absolwentów aplikacji legislacyjnej, zatrudnionych w administracji rządowej przy opracowywaniu projektów aktów prawnych przez okres co najmniej 4 lat (ustawa z 13 czerwca 2013 r.).

Reformy wprowadzone przez ustawę z dnia 13 czerwca 2013 roku o zmianie ustaw regulujących niektóre zawody są przedmiotem toczącego się procesu oceny. W zależności od wyników tej oceny, kolejne zmiany w przepisach dotyczących zawodu mogą być wprowadzone.

SYNDYK

Zarządzanie masą upadłościową oraz wykonywanie niektórych innych istotnych zadań w postępowaniu upadłościowym jest zarezerwowane dla osób posiadających licencję syndyka. Wynika to z konieczności zapewnienia odpowiedniego poziomu skuteczności postępowania. Innym istotnym celem związanym z ochroną interesów wierzycieli jest zwiększenie osobistej odpowiedzialności syndyków za nieuzasadnione straty.

Aby zapewnić odpowiednie kwalifikacje niezbędne do wykonywania zawodu, kandydat musi ukończyć przygotowanie teoretyczne i praktyczne, które obejmuje:

- posiadanie tytułu magistra,
- w ciągu ostatnich piętnastu lat co najmniej trzy lata doświadczenia w zarządzaniu przedsiębiorstwem lub jego wyodrębnioną częścią lub wydzieloną masą upadłościową,
- zdanie egzaminu państwowego dla kandydatów ubiegających się o licencję syndyka.

Licencji syndyka nie może posiadać osoba podejrzana lub ścigana. Dla zapewnienia ochrony wierzycieli, zarządzanie masą upadłościową musi być powierzone osobom, które w czasie

ubiegania się o licencję syndyka wykazały się profesjonalizmem i rzetelnym wykonywaniem zadań związanych z zarządzaniem.

Korzyści wynikające z regulacji zawodu syndyka obejmują zmniejszenie strat wierzycieli wynikających z upadłości dłużnika. Efekt ten jest możliwy dzięki wymaganemu doświadczeniu, a także kwalifikacjom posiadanym przez syndyków. Regulacja zawodu zapewnia również właściwy porządek w zarządzaniu masą upadłościową i umożliwia efektywne zaspokojenie roszczeń wierzycieli.

Ustawa realizuje również postulat ochrony podstawowych praw pracowników. Gwarantowane jest między innymi, spełnienie zobowiązań wobec pracowników oraz ograniczanie trudności pracowniczych wynikających z upadłości. W konsekwencji negatywny wpływ upadłości został częściowo zmniejszony.

Ze względu na otwarty dostęp do uzyskania licencji syndyka liczba osób posiadających licencję stale rośnie. Istniejące środki dyscyplinujące są odpowiednie oraz stosowane we właściwy sposób. W okresie od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 15 czerwca 2007 roku cofnięto sześć licencji syndyka. Podobna liczba decyzji została podjęta w celu zawieszenia praw wynikających z licencji syndyka. Zawieszenie syndyka jest środkiem tymczasowym i wynika z wszczęcia postępowania karnego przeciwko posiadaczowi licencji syndyka.

	Liczba syndyków
31 grudnia 2013	759
31 grudnia 2014	853
14 grudnia 2015	937

Instytucja licencji syndyka funkcjonuje w systemie prawa upadłościowego od 7 lat. Dostęp do zawodu syndyka był przedmiotem analiz badających współmierność przepisów we wszystkich zawodach. Obecne rozwiązania okazały się na ogół skuteczne, a jedyną zmianą wprowadzoną w wyniku analizy było zmniejszenie opłaty egzaminacyjnej w 2012 r. (ustawy z dnia 29 marca 2012 roku o zmianie ustaw regulujących niektóre zawody).

Zgodnie z ustawą z dnia 9 kwietnia 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne – z dniem 1 stycznia 2016 r. licencja syndyka zostaje zastąpiona przez licencję doradcy restrukturyzacyjnego. Doradca restrukturyzacyjny przejmie bieżące sprawy należące do syndyków, a także dodatkowo będzie mógł świadczyć usługi związane z doradztwem. Wskazana nowelizacja jest wynikiem prowadzonych szeregu nowych, elastycznych postępowań restrukturyzacyjnych.

Egzaminy na licencję syndyka				
Data	Liczba przystępujących	Zdało część pisemna	Procentowa zdawalność części	Zdało część ustna
16.05.2008	28	6	21%	5
17.11.2008	76	29	38%	28
Suma 2008	104	35	34%	33
27.05.2009	82	34	41%	34
2.09.2009	65	49	75%	48
20.11.2009	85	33	39%	33
Suma 2009	232	116	50%	115
25.03.2010	120	83	69%	81
25.05.2010	96	72	75%	67
14.09.2010	103	77	75%	73
23.11.2010	100	45	45%	37

Suma 2010	419	277	66%	258
Suma 2008-	755	428	57%	406
18.04.2011	112	73	65%	W 2011 r. zlikwidowano część ustną egzaminu
27.06.2011	88	37	42%	
19.09.2011	90	37	41%	
21.11.2011	113	41	36%	
Suma 2011	403	188	47%	
Suma 2008-	1158	594	51%	
16.04.2012	100	41	41%	
1.10.2012	46	39	85%	
26.11.2012	102	66	65%	
Suma 2012	248	146	59%	
Suma 2008-	1406	740	53%	
15.04.2013	100	31	31%	
21.10.2013	149	74	49%	
Suma 2013	249	105	42%	
Suma 2008-	1655	845	51%	
7.04.2014	111	11	10%	
20.10.2014	125	72	58%	
Suma 2014	236	83	35%	
Suma 2008-	1891	928	49%	
20.04.2015	89	44	49%	
5.12.2015	85	59	69%	
7.12.2015	112	67	60%	
Suma 2015	286	170	59%	
Suma 2008-	2177	1098	50%	

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY

Wykonywanie zawodu tłumacza przysięgłego związane jest z dostępem do informacji poufnych. Klientowi powinno zatem zostać zagwarantowane, że kwestie będące przedmiotem tłumaczenia pozostaną poufne. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 2004 roku o zawodzie tłumacza przysięgłego, tłumacz przysięgły jest zobowiązany do zachowania tajemnicy zawodowej.

Dyrektywa 2010/64/UE w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i pisemnego w postępowaniu karnym stanowi, że osoby podejrzane lub oskarżone o popełnienie przestępstwa, powinny mieć prawo do tłumaczenia ustnego i pisemnego w postępowaniu karnym oraz w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania. Zgodnie z art. 5 państwa członkowskie powinny podjąć konkretne środki w celu zapewnienia, aby tłumaczenie ustne i pisemne było właściwej jakości. W celu promowania adekwatności tłumaczenia ustnego i pisemnego oraz skutecznego do niego dostępu, Państwa Członkowskie dążą do stworzenia rejestru lub rejestrów niezależnych tłumaczy, którzy posiadają odpowiednie kwalifikacje.

W celu zapewnienia odpowiednich kwalifikacji osób wykonujących zawód, tłumacz przysięgły powinien ukończyć przygotowanie edukacyjne obejmujące:

- wykształcenie licencjackie,

- egzamin państwowy dla tłumacza przysięgłego.

W 2011 roku została wprowadzona nowelizacja ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego. Od tego czasu tłumacze przysięgli nie są zobowiązani do posiadania tytułu magistra filologii lub tłumaczeń. Nowelizacja wprowadzała wymóg posiadania tytułu magistra uzyskanego na dowolnym wydziale. Zmiana wymagań nie wpłynęła na jakość tłumaczeń mierzoną poprzez liczbę spraw toczących się przed Komisją Odpowiedzialności Zawodowej.

Od listopada 2015 r. zostały zmniejszone wymagania dotyczące poziomu wykształcenia tłumaczy przysięgłych. Wprowadzono obowiązkowe ukończenie studiów pierwszego stopnia (licencjat) zamiast studiów drugiego stopnia (magisterskich). Ponadto, nowe przepisy przewidują możliwość zwolnienia kandydata z obowiązku posiadania wykształcenia wyższego, na podstawie decyzji Ministra Sprawiedliwości, jeśli liczba tłumaczy przysięgłych w danym języku jest niewystarczająca. Ostatnią zmianą jest umożliwienie zawieszenia tłumacza przysięgłego na jego własną prośbę.

Złożoność i charakter działalności zawodowej uzasadnia ograniczenie w dostępie do zawodu tłumacza przysięgłego. Jednocześnie prawo umożliwia, w ramach konkretnej sprawy karnej lub cywilnej, powołanie przez sąd osoby nie ujętej w rejestrze. W sprawach administracyjnych, jeżeli prawo wymaga tłumacza przysięgłego sąd nie posiada wskazanej kompetencji.

	Język	Liczba tłumaczy przysięgłych		Język	Liczba tłumaczy przysięgłych
1.	Albański	4	27	Łaciński	23
2.	Amharski	1	28	Łotewski	5
3.	Angielski	2694	29	Macedoński	8
4.	Arabski	57	30	Mołdawski	11
5.	Białoruski	25	31	Mongolski	1
6.	Bośniacki	15	32	Holenderski	92
7.	Bułgarski	71	33	Niemiecki	3841
8.	Chiński	16	34	Norweski	28
9.	Chorwacki	70	35	Ormiański	4
10.	Czarnogórski	1	36	Paszto	1
11.	Czeski	120	37	Pendzabski	2
12.	Dari	2	38	Perski	7
13.	Duński	32	39	Portugalski	34
14.	Fiński	6	40	Rosyjski	1314
15.	Francuski	1152	41	Rumuński	34

16.	Grecki	11	42	Serbski	62
17.	Starożytna greka	2	43	Słowacki	64
18.	Gruziński	4	44	Słoweński	11
19.	Hebrajski	8	45	Szwedzki	97
20.	Hindi	2	46	Turecki	19
21.	Hiszpański	305	47	Ukraiński	192
22.	Indonezyjski	1	48	Uzbecki	1
23.	Japoński	18	49	Węgierski	52
24.	Kataloński	3	50	Wietnamski	19
25.	Koreański	4	51	Włoski	287
26.	Litewski	44			

RZECZNIK PATENTOWY

Rzecznik patentowy świadczy usługi z zakresu własności przemysłowej i jej ochrony we wszystkich jej aspektach, w szczególności świadczy pomoc prawną i techniczną.

Pomoc prawna polega w szczególności na udzielaniu porad i konsultacji prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, badaniu stanu prawnego przedmiotów własności przemysłowej, zastępstwie prawnym i procesowym.

Pomoc techniczna polega w szczególności na opracowywaniu opisów technicznych zgłoszeń do ochrony przedmiotów działalności twórczej przeznaczonych do przemysłowego wykorzystywania, badaniu zakresu ich ochrony, prowadzeniu poszukiwań dotyczących stanu techniki.

Złożoność prawa własności przemysłowej i aspektów technicznych innowacji sprawia, że konieczne jest ograniczenie osób wykonujących zawód rzecznika patentowego do licencjonowanych profesjonalistów posiadających zdolność do reprezentowania klientów w zakresie własności przemysłowej przed Urzędem Patentowym RP oraz przed sądami.

Podstawową wartością wykonywania zawodu rzecznika patentowego jest zaufanie. Wykonywanie zawodu rzecznika patentowego zazwyczaj wiąże się z dostępem do cennych informacji biznesowych. Obowiązkiem rzecznika patentowego jest zachowanie w tajemnicy wszelkich informacji, które uzyskał w toku wykonywania czynności zawodowych i tym samym zagwarantowanie klientowi zachowania pełnej poufności.

Obecny system przeszedł istotną zmianę w ostatnim czasie, która winna w sposób wystarczający zapewnić odpowiedni poziom profesjonalizmu wśród rzeczników patentowych. Powyższe kwestie zostały uregulowane w najnowszej ustawie z dnia 5 sierpnia

2015 roku o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów, która weszła życie w dniu 30 listopada 2015 roku.

W ramach polskiego systemu prawnego wymagania kierowane pod adresem rzeczników patentowych są głównie skoncentrowane na egzekwowaniu od kandydatów i profesjonalistów wysokich standardów zawodowych. Wymagania dotyczące wyższego wykształcenia (magisterskiego) o profilu przydatnym do wykonywania zawodu rzecznika patentowego, w szczególności profilu technicznym lub prawniczym i ukończenia obowiązkowego aplikacji (3 lata) i zdania przed Komisją Egzaminacyjną egzaminu kwalifikacyjnego po ukończeniu aplikacji stanowią zapewnienie pełnego profesjonalizmu usług wykonywanych w ramach prowadzonej działalności i tym samym zapewnienie bezpieczeństwa interesów klientów.

Rzecznicy patentowi są również zobowiązani do posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w ramach wykonywanego zawodu.

Rzecznicy patentowi są również zobowiązani do prezentowania wysokich standardów moralnych oraz do zachowania tajemnicy zawodowej, co zapewnia ochronę interesów klientów.

W toku prac nad ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów przedmiotem dyskusji była także możliwość reprezentowania przed Urzędem Patentowym RP zgłaszających przez adwokatów i radców prawnych. Pomysł ten jednak został odrzucony z względu na obawy, że prawnicy bez specjalistycznej wiedzy technicznej mogą nie zapewnić wystarczającej pomocy dla swoich klientów, z uwagi na złożoność problemów technicznych występujących w rozpatrywanych przed Urzędem sprawach. Na podstawie znowelizowanych przepisów adwokaci i radcowie prawni mogą występować w charakterze pełnomocników w postępowaniu przed Urzędem Patentowym RP w sprawach związanych z dokonywaniem i rozpatrywaniem zgłoszeń oraz utrzymywaniem ochrony znaków towarowych.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów miała na celu zwiększenie dostępności do zawodu rzecznika patentowego, przy zachowaniu wysokich standardów wymaganych dla wykonywania tego zawodu.

Zmiany ww. ustawy obejmują m.in. obniżenie opłat za egzaminy konkursowy kwalifikacyjny oraz za aplikację, organizowanie naboru na aplikację raz w roku, a nie raz na 3 lata, rozszerzenie warunków umożliwiających zwolnienie od odbycia aplikacji. Usunięto również ustną część egzaminu, uznając formę pisemną za bardziej przejrzystą. Wymienione zmiany mają na celu zwiększenie dostępu do zawodu rzecznika patentowego przy zachowaniu wymogu posiadania wysokich standardów wiedzy, a zarazem zwiększenie dostępności usług rzeczników patentowych, co będzie miało korzystny wpływ na ochronę klientów, a także na zapewnienie prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Zakres zwiększenia dostępności do zawodu rzecznika patentowego jest zbliżony do rozwiązań przyjętych w ustawach o zawodach adwokata, radcy prawnego, notariusza, komornika czy doradcy podatkowego.

Poziom trudności związany z wykonywaniem zadań właściwych dla rzeczników patentowych jest wysoki, co wynika ze specyfiki łącznego rozpatrywania kwestii własności przemysłowej i technicznego aspektu konkretnej sprawy.

Rzecznicy patentowi mogą reprezentować swoich klientów przed Urzędem Patentowym RP, a także przed sądami, w tym Sądem Najwyższym i Naczelnym Sądem Administracyjnym w sprawach własności przemysłowej.

Prezentowany powyżej zakres działalności powoduje, że reprezentowanie klienta w takim postępowaniu wymaga rzetelnej wiedzy i zachowania staranności na najwyższym poziomie, a niewłaściwy sposób ochrony interesów klienta może doprowadzić do nieodwracalnych szkód w prowadzonej przez niego działalności Rzecznicy patentowi (podobnie jak adwokaci, radcowie prawni, lekarze i architekci) są zawodem zaufania publicznego, któremu powinny przyświecać wysokie standardy moralne i szczególna troska o dobro klienta.

Efekt wprowadzanych zmian był na bieżąco analizowany w toku prac nad ww. ustawą, a głównym celem ustawodawcy nie było obniżenie wymagań, które są porównywalne z wymaganiami koniecznymi dla dostępu do innych zawodów prawniczych, ale to aby zawód rzecznika patentowego stał się bardziej dostępny dla osób spełniających wymagania ustawowe, które nie aplikowały do grona rzeczników z powodu niedostatecznie jasnych przepisów i konieczności ponoszenia wysokich kosztów związanych z uzyskaniem tytułu rzecznika patentowego.

Przeprowadzone zmiany zbliżone są do zmian przeprowadzonych w ustawie o zawodzie adwokata i innych ustawach dotyczących zawodów prawniczych, co skutkowało jedynie zwiększeniem ilości osób profesjonalnie zajmujących się prawem, bez uszczerbku dla profesjonalnych standardów usług.

DORADCA PODATKOWY

Informacje o regulacji sektora (ogólnie)

W sektorze usług doradztwa podatkowego w Polsce działają różne rodzaje podmiotów, w tym te wykonujące zawody zaufania publicznego takie jak: doradcy podatkowi, radcy prawni, adwokaci i biegli rewidenci, a ponadto również osoby nieposiadające żadnych szczególnych kwalifikacji (mogą oni wykonywać połowę czynności doradztwa podatkowego).

Ocena regulacji wraz ze sformułowaniem wniosków

Zawód doradcy podatkowego jest zawodem zaufania publicznego, który jest regulowany ustawą z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 213 oraz z 2014 r. poz. 768).

Zakres usług wykonywanych przez doradców podatkowych obejmuje nie tylko sprawy dotyczące prawa podatkowego, ale także prawa celnego, rachunkowości oraz procedury administracyjnej przed organami i sądami właściwymi w tych sprawach.

Doradca podatkowy jest uprawniony do zawodowego wykonywania następujących czynności:

- 1) udzielanie porad, opinii i wyjaśnień, na zlecenie lub na rzecz podatników, płatników, inkasentów (także osób trzecich odpowiedzialnych za zaległości podatkowe oraz następców prawnych), w sprawach ich obowiązków podatkowych i celnych oraz egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami,
- 2) prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg rachunkowych, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielanie pomocy w tym zakresie,
- 3) sporządzanie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych lub udzielanie im pomocy w tym zakresie,

4) reprezentowanie wymienionych wyżej podmiotów w postępowaniu przed organami administracji publicznej i w zakresie sądowej kontroli decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych w sprawach wymienionych w pkt 1.

Poza doradcami podatkowymi, do zawodowego wykonywania wszystkich wymienionych czynności uprawnieni są także radcy prawni i adwokaci.

Większość czynności (z wyłączeniem reprezentacji) może być wykonywana także przez biegłych rewidentów.

Czynności wymienione w pkt 2 i 3 mogą być wykonywane przez wszystkich.

Specyfika czynności doradztwa podatkowego, które są wykonywane w obszarze interdyscyplinarnych regulacji, powoduje że efekty i konsekwencje czynności doradztwa podatkowego oddziałują na wiele aspektów życia klientów (szczególnie ich sferę finansową).

Błędy i nieprawidłowości popełnione przy wykonywaniu czynności doradztwa podatkowego, takich jak udzielanie porad i opinii podatkowych oraz reprezentowanie przed sądami administracyjnymi i organami podatkowymi, przez podmioty nieposiadające odpowiednich kwalifikacji, mogą powodować poważne konsekwencje finansowe dla klientów.

Z tego powodu czynności obejmujące udzielanie porad i opinii podatkowych oraz środki wprowadzone dla zapewnienia wysokiego poziomu wiedzy i umiejętności wymaganych od osób wykonujących zawód doradcy podatkowego, jak również nałożone obowiązki i nadzór sprawowany nad doradcami podatkowymi, zostały stworzone żeby zminimalizować ryzyko finansowej straty którą mogą ponieść klienci, głównie podatnicy oraz budżet państwa.

Regulacje prawne odnoszące się do doradztwa podatkowego określają wymagania wiedzy, które są weryfikowane na egzaminie, oraz doświadczenia zawodowego, które muszą spełnić osoby zamierzające wykonywać czynności doradztwa podatkowego, takie jak udzielanie porad i opinii podatkowych oraz reprezentowanie przed sądami administracyjnymi i organami podatkowymi.

Egzamin sprawdzający kompetencje zawodowe kandydatów na doradców podatkowych składa się z części pisemnej i ustnej. Część pisemna egzaminu składa się z testu i zadania (kazu). Wskazany wyżej egzamin sprawdza wiedzę teoretyczną kandydatów na doradców podatkowych jak również umiejętność zastosowania wiedzy teoretycznej w praktyce. Zakres egzaminu obejmuje głównie krajowe i międzynarodowe prawo podatkowe, analizę podatkową, prawo karne skarbowe, postępowanie przed organami administracji publicznej i sądami administracyjnymi, organizację i funkcjonowanie administracji podatkowej i kontrolę skarbową, krajowe i międzynarodowe prawo celne, rachunkowość, regulacje dotyczące doradztwa podatkowego i zasady etyki zawodowej doradców podatkowych.

Ponadto, doradcy podatkowi są obowiązani do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych (Krajowa Rada Doradców Podatkowych nadzoruje spełnienie tego obowiązku).

Doradcy podatkowi ponoszą również odpowiedzialność dyscyplinarną za nienależyte wykonywanie obowiązków zawodowych określonych prawem, za co odpowiadają przed Krajową Radą Doradców Podatkowych i mogą być nawet pozbawieni prawa wykonywania zawodu.

Nadzór pomaga zapewnić ochronę interesów klientów doradców podatkowych.

Ponadto doradcy podatkowi mają obowiązek posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej na pokrycie szkód wyrządzonych przy wykonywaniu czynności doradztwa podatkowego. To zapewnia bezpieczeństwo finansowe ich klientom.

Wymienione środki wprowadzone dla zapewnienia wysokiego poziomu kwalifikacji osób wykonujących zawód doradcy podatkowego, tak jak nałożone na nich obowiązki i sprawowany nad nimi nadzór, są wspólne dla zawodów prawniczych takich jak adwokat, radca prawny, którzy tak samo jak doradca podatkowy mogą świadczyć usługi doradztwa podatkowego.

Kandydaci do wszystkich tych zawodów są obowiązani posiadać wiedzę w wielu dziedzinach prawa oraz umiejętność wykorzystania tej wiedzy w praktyce, przed przystąpieniem do obowiązkowego państwowego egzaminu. Ponadto, wszyscy są obowiązani posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej na pokrycie szkód wyrządzonych przy wykonywaniu czynności zawodowych.

Ocena regulacji dotyczących doradztwa podatkowego została ostatnio dokonana w ramach procesu deregulacji przeprowadzonego w Polsce w 2014 roku, kiedy regulacje te zostały konsekwentnie ulepszone.

Obowiązujący obecnie system opisany powyżej, będący konsekwencją deregulacji, działa właściwie, jest optymalny z punktu widzenia klientów, odbiorców usług i budżetu państwa.

Zapewnia klientom finansowe bezpieczeństwo i właściwe rozliczenia z organami podatkowymi w zakresie dotyczącym budżetu państwa.

Ponadto, krajowe regulacje ustawy o doradztwie podatkowym, które odnoszą się do wykonywania zawodu doradcy podatkowego, nie są bezpośrednio ani pośrednio dyskryminujące ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania.

Procedura nabywania uprawnień do wykonywania zawodu doradcy podatkowego nie zawiera wymogu obywatelstwa lub miejsca zamieszkania, więc obywatele innych państw, tak samo jak Polacy, mogą zostać wpisani na listę doradców podatkowych.

Wszyscy muszą spełnić te same warunki, obejmujące zdanie egzaminu i odbycie praktyki zawodowej, która może zostać zastąpiona odpowiednim doświadczeniem zawodowym w pracy (pracy także zagranicą).

Zawód doradcy podatkowego może także być wykonywany przez osobę, której kwalifikacje do wykonywania zawodu doradcy podatkowego zostały uznane na podstawie przepisów o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Informacja o podjętych lub planowanych zmianach w regulacji, wraz z uzasadnieniem i wskazaniem wyznaczonych do osiągnięcia celów

Obecnie obowiązujący system, został ostatnio dokładnie oceniony i w rezultacie poprawiony, w trakcie przeprowadzonej w Polsce w 2014 roku deregulacji.

Deregulacja objęła wiele zawodów prawniczych i finansowych, generalnie ułatwiając dostęp do tych zawodów.

W zakresie zawodu doradcy podatkowego, deregulacja znacząco zmniejszyła zakres czynności zastrzeżonych dla doradców podatkowych, wprowadziła ograniczenia w procedurze egzaminacyjnej i zmniejszyła wymagany okres praktyki zawodowej z 2 lat do 6 miesięcy.

Przeprowadzane w trakcie deregulacji rozważania nad zmniejszeniem zakresu czynności zastrzeżonych, doprowadziły do zminimalizowania zakresu zastrzeżonych czynności doradztwa podatkowego jedynie do tych, które są najtrudniejsze i mogą powodować najdotkliwsze skutki.

W efekcie, obecnie tylko połowa czynności doradztwa podatkowego jest zastrzeżona dla podmiotów posiadających szczególne kwalifikacje.

Pozostała połowa czynności doradztwa podatkowego może być swobodnie wykonywana przez wszystkie osoby.

Wszystkie czynności doradztwa podatkowego mogą być wykonywane przez przedstawicieli zbliżonych zawodów takich jak adwokaci i radcy prawni, a większość czynności (poza reprezentacją, tj. działaniem w charakterze pełnomocnika) może być wykonywana również przez biegłych rewidentów.

Dodatkowo, w trakcie przeprowadzonej w Polsce w 2014 roku deregulacji, analizowany był poziom wymagań kwalifikacyjnych, w efekcie czego kandydaci na doradców podatkowych uzyskali możliwość zwolnienia z części pisemnej egzaminu, pod warunkiem ukończenia studiów, których kierunek obejmował cały zakres tematyczny egzaminu na doradcę podatkowego.

Ponadto, kandydaci na doradców podatkowych posiadający szczególne kwalifikacje np. adwokaci, radcy prawni, sędziowie, notariusze i biegli rewidenci, przystępują do egzaminu na doradcę podatkowego o ograniczonym zakresie tematycznym (zarówno części pisemnej jak i ustnej), który nie zawiera zagadnień wymaganych od pozostałych kandydatów.

Nie jest planowane wprowadzenie w najbliższym czasie kolejnych zmian w regulacjach ustawy o doradztwie podatkowym.

Obowiązujący obecnie system działa właściwie, jest optymalny z punktu widzenia klientów jak również odbiorców usług i budżetu państwa.

Zapewnia klientom finansowe bezpieczeństwo i właściwe rozliczenia z organami podatkowymi w zakresie dotyczącym budżetu państwa. Obowiązujące regulacje nie są też dyskryminujące ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania.

BIEGŁY REWIDENT

Informacje o regulacji sektora (ogólnie):

W Polsce jest zarejestrowanych 7109 biegłych rewidentów, z czego 3086 czynnie wykonuje zawód. Biegli rewidenci świadczą swoje usługi poprzez 1669 podmiotów uprawnionych do badania (firmy audytorskie). Zgodnie z Ustawą o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym biegłym rewidentem w Polsce zostaje osoba fizyczna, która:

- ukończyła studia wyższe,
- odbyła szkolenie praktyczne,
- zdała egzamin z zakresu kompetencji zawodowych (10 egzaminów z wiedzy teoretycznej oraz końcowy egzamin dyplomowy),
- posiada nieopozłakowaną opinię,
- jest wpisana do rejestru biegłych rewidentów prowadzonego przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów (KIBR).

W sytuacji ukończenia studiów wyższych, których program obejmuje swoim zakresem 10 egzaminów pisemnych sprawdzających wiedzę teoretyczną kandydata na biegłego rewidenta oraz który został zatwierdzony przez Komisję Egzaminacyjną wymagane jest zdanie tylko egzaminu dyplomowego. Przystąpienie do egzaminu dyplomowego uwarunkowane jest:

- odbyciem rocznej praktyki w zakresie rachunkowości oraz co najmniej dwuletniej aplikacji w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych pod kierunkiem biegłego rewidenta albo
- odbyciem trzyletniej aplikacji w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych pod kierunkiem biegłego rewidenta albo
- posiadaniem co najmniej 15-letniego doświadczenia zawodowego w zakresie rachunkowości, prawa i finansów.

Egzamin z zakresu kompetencji zawodowych składa się z:

- 1) 10 pisemnych egzaminów sprawdzających wiedzę teoretyczną kandydata na biegłego rewidenta oraz
- 2) egzaminu dyplomowego sprawdzającego umiejętność stosowania przez kandydata na biegłego rewidenta wiedzy teoretycznej w praktyce, składającego się z części pisemnej (3 godz.) oraz części ustnej (0,5 godz.).

Wspomnianych powyżej 10 pisemnych egzaminów obejmuje następujące obszary tematyczne:

Teoria i zasady rachunkowości (3 godz.)

Ekonomia i kontrola wewnętrzna (2 godz.)

Prawo cywilne, handlowe, ubezpieczeń społecznych i prawo pracy, prawo spółek; prawo o postępowaniu upadłościowym i podobnych postępowaniach (3godz.)

Prawo podatkowe część I (3 godz.)

Finanse (4 godz.)

Rachunkowość finansowa (4 godz.)

Prawo podatkowe część II (3 godz.)

Rachunkowość kosztów i rachunkowość zarządcza (3 godz.)

Sprawozdania finansowe i analiza finansowa (4 godz.)

Badanie statutowe (3,5 godz.)

Wszyscy biegli rewidenci zobowiązani są do corocznego udziału w odpowiednich programach kształcenia ustawicznego w celu utrzymania swojej wiedzy teoretycznej, swoich umiejętności i wartości zawodowych na odpowiednio wysokim poziomie, zwłaszcza w obszarze rachunkowości i audytu.

Część obowiązkowa kształcenia ustawicznego jest realizowana przez KIBR lub inne uprawnione podmioty. Może być zrealizowana poprzez szkolenia, kursy e-learningowe jak również w drodze kształcenia samodzielnego (uczestnictwo w konferencjach i wykładach, pracę na uczelni lub pracę naukową, publikacje książek lub artykułów w prasie branżowej, prowadzenie kursów, itp.). Kształcenie ustawiczne powinno być udokumentowane przez biegłych rewidentów. Dokumentacja taka powinna być przechowywana przez 6 lat.

KIBR nadzoruje czy biegli rewidenci spełniają wymogi w zakresie kształcenia ustawicznego. W sytuacji gdy nie są one spełniane jest uprawniona do nakładania odpowiednich sankcji, w tym wykreślenia z rejestru. Ostateczny nadzór nad tym procesem sprawuje Komisja Nadzoru Audytowego.

Biegli rewidenci mogą świadczyć swoje usługi albo w formie jednoosobowej działalności gospodarczej albo w formie odpowiedniej spółki, po zatwierdzeniu i wpisaniu na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Firmy audytorskie mogą mieć tylko określoną formę prawną, w której większość głosów posiadają biegli rewidenci lub podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych zatwierdzone co najmniej w jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej oraz większość członków zarządu firm audytorskich stanowią biegli rewidenci lub podmioty uprawnione.

Biegli rewidenci oraz firmy audytorskie świadczące usługi w Polsce muszą spełniać warunki niezależności określone w art. 56 Ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym.

Biegli rewidenci lub firmy audytorskie są uprawnieni do:

- świadczenia usług zastrzeżonych takich jak: badania i przeglądy sprawozdań finansowych oraz innych usług atestacyjnych

oraz usług innych niż powyższe czynności rewizji finansowej, takie jak:

- usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych i podatkowych,

- doradztwo podatkowe,
- prowadzenie postępowania upadłościowego lub likwidacyjnego,
- działalność wydawnicza lub szkoleniowa w zakresie rachunkowości, rewizji finansowej i podatków,
- wykonywanie ekspertyz lub opinii ekonomiczno-finansowych,
- świadczenie usług atestacyjnych, doradztwa lub zarządzania, wymagających posiadania wiedzy z dziedziny rachunkowości lub rewizji finansowej,
- świadczenie usług przewidzianych standardami rewizji finansowej, a także innych usług zastrzeżonych w odrębnych przepisach do wykonywania przez biegłych rewidentów.

Ocena regulacji wraz ze sformułowaniem wniosków

Wymogi by zostać biegłym rewidentem i uzyskać tytuł biegłego rewidenta w Polsce, określone Ustawą o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym nie dyskryminują pośrednio lub bezpośrednio aplikantów pod względem ich narodowości czy też miejsca rezydencji. Dostęp do tego zawodu regulowanego nie jest zastrzeżony tylko dla polskich obywateli czy też osób stale przebywających w Polsce. Należy jednakże zauważyć, że osoba która została pierwotnie zatwierdzona jako biegły rewident w innym niż Polska państwie członkowskim musi złożyć z wynikiem pozytywnym, przed Komisją Egzaminacyjną, egzamin w języku polskim z prawa gospodarczego, w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności rewizyjnych, obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej. Działanie biegłego rewidenta w interesie publicznym oznacza, że na wynikach pracy biegłego rewidenta polega szerokie grono interesariuszy (np. kredytodawcy, inwestorzy). Wysoka jakość badań ustawowych przyczynia się do niezaburzonego funkcjonowania rynków finansowych poprzez zapewnienie dobrej jakości informacji zamieszczanych w sprawozdaniach finansowych. Regulacje określające sposób uzyskania tytułu biegłego rewidenta w Polsce zostały tak określone by zminimalizować ryzyko niestabilności finansowej na rynkach finansowych, by wykluczyć istotne zniekształcenia sprawozdań finansowych spowodowane oszustwem lub błędem oraz by zmaksymalizować jakość badań statutowych i sprawozdań z badania sporządzanych przez biegłych rewidentów. Ponieważ biegli rewidenty działają w interesie publicznym, mechanizmy regulujące dostęp do zawodu stanowią podstawę zaufania, co także ma na celu zapobiegać długim i kosztownym procesom sądowym. Przepisy prawa są nieodzownym mechanizmem regulującym zawód biegłego rewidenta, ponieważ rynek sam nie byłby w stanie ustalić optymalnych warunków dla świadczenia wysokiej jakości usług atestacyjnych, ochrony konsumentów i odpowiednich cen za usługi badania czy też polityk w zakresie konkurencyjności tego rynku.

Badania statutowe mogą być przeprowadzane tylko przez osoby, które posiadają odpowiednią wiedzę teoretyczną z zakresu badań ustawowych jak również umiejętność stosowania tej wiedzy w praktyce (potwierdzoną egzaminem z zakresu kompetencji zawodowych) i/lub testem umiejętności. Wymóg by członek organizacji zawodowej zrzeszającej biegłych rewidentów zobowiązany był do udziału w odpowiednich programach kształcenia ustawicznego zapewnia biegłym rewidentom możliwość utrzymania wiedzy teoretycznej, umiejętności i innych wartości zawodowych na odpowiednio wysokim poziomie.

Ograniczenia w zakresie struktury właścicielskiej lub praw głosu w firmach audytorskich zmniejszają ryzyko konfliktu interesów (pomiędzy firmą audytorską i jednostką badaną) oraz ograniczają możliwość wpływu właścicieli firmy audytorskiej na wynik badań ustawowych. Wymogi prawne dotyczące wiedzy teoretycznej i praktycznej (kwalifikacji zawodowych), ograniczenia dotyczące struktury właścicielskiej lub praw głosu w firmach audytorskich, obowiązek udziału w odpowiednich programach kształcenia ustawicznego w celu utrzymania

najbardziej aktualnej wiedzy potrzebnej do przeprowadzania badań ustawowych są zharmonizowane na poziomie unijnym i określone przepisami dyrektywy 2006/43/WE. Przyjęte przez Polskę rozwiązania w tym zakresie są spójne z rozwiązaniami funkcjonującymi w innych krajach członkowskich.

Minimalne warunki dotyczące zatwierdzania biegłych rewidentów zostały określone dyrektywą 2006/43/WE. Środki transponujące przepisy unijne do przepisów krajowych w Polsce są zgodne z dyrektywą 2006/43/WE i zapewniają, że badania ustawowe są prowadzone przez osoby posiadające właściwe kwalifikacje zawodowe, które wydają odpowiednie do rezultatów badania sprawozdania z badania oraz które zapewniają wysoką jakość informacji finansowych prezentowanych w sprawozdaniach finansowych, służących inwestorom, kredytodawcom lub innym interesariuszom. Regulacje krajowe w zakresie badań ustawowych zapewniają również, że szkolenia praktyczne dla kandydatów na biegłych rewidentów odbywają się pod nadzorem osób dających odpowiednie gwarancje w zakresie zdolności do prowadzenia szkolenia praktycznego.

Zamierzamy utrzymać obecny system zatwierdzania biegłych rewidentów w Polsce. Jednakże niedawna reforma rynku badań ustawowych w UE (nowa dyrektywa 2014/56/UE zmieniająca dyrektywę 2006/43/WE) pozwala krajom członkowskim zdecydować (zgodnie z art. 14 zmienionej Dyrektywy 2006/43/EC) czy aplikant (z kraju pochodzenia) ubiegający się o zatwierdzenie w kraju przyjmującym obowiązany będzie odbyć staż adaptacyjny, o którym mowa w art. 3 ust. 1 lit. g dyrektywy 2005/36/WE czy też zdać test umiejętności, o którym mowa w art. 3 ust. 1 lit. (h) ww. dyrektywy. Decyzja o sposobie realizacji powyższej opcji przez kraj członkowski musi być podjęta do 17 czerwca 2016 roku.

Informacja o podjętych lub planowanych zmianach w regulacji, wraz z uzasadnieniem i wskazaniem wyznaczonych do osiągnięcia celów

Nowe ramy prawne w zakresie badań ustawowych, zgodnie z Dyrektywą 2014/56/UE i Rozporządzeniem nr 537/2014, weszły w życie 16 czerwca 2014 r. Większość przepisów będzie musiała być stosowana po upływie dwóch lat, tj. od 17 czerwca 2016 r.

Głównym celem reformy jest poprawa jakości badań ustawowych w Unii Europejskiej poprzez zastosowanie różnych rozwiązań. Zostanie on osiągnięty poprzez: (1) lepsze zrozumienie roli biegłego rewidenta; (2) wzmocnienie niezależności biegłych rewidentów (3) wzmocnienie nadzoru audytowego w Unii; i (4) dekoncentrację rynku badań ustawowych w UE.

Reforma obejmuje wszystkich biegłych rewidentów, firmy audytorskie i jednostki gospodarcze działające w UE. Zmieniona dyrektywa przewiduje środki wzmacniające niezależność biegłych rewidentów, wzmacnia rolę informacyjną raportu z badania, a także wzmacnia nadzór audytowy w całej Unii Europejskiej. Rozporządzenie przewiduje bardziej restrykcyjne wymogi dla badań ustawowych jednostek interesu publicznego, takich jak jednostki notowane, banki i ubezpieczyciele w celu zmniejszenia ryzyka nadmiernej zażyłości pomiędzy biegłym rewidentem i jednostką badaną, wzmocnienia zawodowego sceptycyzmu i ograniczenia konfliktów interesów. Reforma ta jest częścią działań podjętych na szeroką skalę by przywrócić zaufanie inwestorów do informacji finansowych zawartych w sprawozdaniach finansowych przedsiębiorstw, stanowiących podstawę ich inwestycji.

Nowe przepisy unijne będą miały wpływ na działalność biegłych rewidentów i firm audytorskich w Unii Europejskiej, zwłaszcza w przypadkach świadczenia usług badania lub innych usług niebędących badaniem na rzecz jednostek zainteresowania publicznego. Kraje członkowskie mają 2 lata na transpozycję przepisów zmienionej dyrektywy w zakresie badań

ustawowych tak by umożliwić stosowanie bezpośrednio przepisów rozporządzenia w połowie czerwca 2016 roku.

ARCHITEKT

Praktyka zawodu architekta w Polsce zawsze była związana z koniecznością uzyskania uprawnień budowlanych umożliwiających pełny dostęp do zawodu architekta.

Regulacje prawne powstały w 1928 roku i przeszły modyfikacje kolejno w 1974, 1994, 2000, a także obecnie w 2014 r.

Posiadanie pełnego dostępu do zawodu architekta w Polsce zawsze oznaczało uzyskanie wyższego wykształcenia z tytułem magistra w architekturze i realizacji odpowiedniej praktyki zawodowej. Wraz z przygotowaniem do akcesji Polski do Unii Europejskiej została założona Izba Architektów Rzeczypospolitej Polskiej (IARP), która przejęła funkcje właściwego organu do uznania kwalifikacji zawodowych architektów.

Od 1961 roku w kraju powstało prawne pozwolenie, umożliwiające ograniczony dostęp do zawodu architekta (także dla inżynierów budownictwa).

Polska należy do grupy krajów, w których nie ma ochrony tytułu architekta.

Od 1928 do 1974 roku, każdy, kto chciał uzyskać uprawnienia budowlane, nie tylko musiał mieć odpowiednie wykształcenie wymagane przez prawo i praktykę zawodową, ale musiał także zdać egzamin przed komisją powołaną specjalnie do tego celu.

W 1974 roku weszła w życie kolejna nowelizacja ustawy Prawo budowlane, która zmieniła procedurę przyznawania uprawnień budowlanych, między innymi, poprzez odstąpienie od wymogu egzaminu na uprawnienia budowlane.

Obecnie obowiązująca Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane przywróciła wymóg zdania egzaminu w celu uzyskania tych uprawnień.

Aby uzyskać uprawnienia budowlane jako architekt należało: ukończyć pełne studia magisterskie, odbyć 2-letnią praktykę projektową i jednego roku na placu budowy. Egzamin składał się z części pisemnej - testu i części ustnej. Celem egzaminu było sprawdzenie umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy zdobytej podczas praktyki zawodowej.

W 2002 roku rząd polski powołał Izbę Architektów Rzeczypospolitej Polskiej (IARP) jako organ właściwy w sprawie uznania kwalifikacji zawodowych architektów. Od tego roku, uprawnienia do wykonywania zawodu architekta w Polsce są wydawane przez IARP. Centralny rejestr uprawnień jest prowadzony przez właściwe służby.

Proces boloński, który został przyjęty przez instytucje akademickie w Polsce sprawił, że osoby, które ukończyły studia z tytułem licencjata na wydziale architektury mogą uzyskać tytuł inżyniera architektury (inżynier architekt). Mogą one po zakończeniu praktyki zawodowej, uzyskać uprawnienia budowlane pozwalające im na ograniczony dostęp do zawodu architekta w Polsce. Takie uprawnienia były wydane przez Polską Izbę Inżynierów Budownictwa (PIIB) a po procesie deregulacji są wydane przez IARP. Wykonanie jednego z elementów projektu architektonicznego (pełny lub ograniczony dostęp do zawodu) wymaga członkostwa w IARP.

Baza zawodów regulowanych w odniesieniu do polskiego systemu obejmuje 6 pozycji związanych z wykonywaniem zawodu architekta:

1. Magister inżynier architekt;
2. Architekt (prawa nabyte);
3. Architekt uprawniony do projektowania lub zarządzania pracami budowlanymi w ograniczonym zakresie w dziedzinie architektury;
4. Architekt uprawniony do zarządzania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności architektonicznej;

5. Architekt uprawniony do projektowania lub zarządzania pracami budowlanymi w ograniczonym zakresie w dziedzinie budowy;
6. Inżynier uprawniony do projektowania i zarządzania pracami budowlanymi w ograniczonym stopniu w dziedzinie architektury.

W procesie deregulacji praktyki zawodowe dla architektów zostały skrócone z dwóch do jednego roku prac projektowych + 1 roku pracy na budowie. Pełny dostęp do zawodu architekta jest możliwy po zdaniu egzaminu i rejestracji w Izbie Architektów RP.

Wprowadzenie aktu deregulacyjnego wpływa na ograniczenie kosztów koniecznej praktyki w związku z jej skróceniem o jeden rok, ale jednocześnie nie powinno to mieć wpływu na jakość świadczonych usług.

Dostęp do zawodu architekta w Polsce jest opisany w przepisach, które są w korelacji z przepisami na szczeblu europejskim.

Prawo do wykonywania zawodu architekta i sporządzania projektu architektonicznego zgodnie z prawem w Polsce ma tylko osoba, która jest członkiem samorządu zawodowego. W Polsce istnieje jeden obowiązkowy system certyfikacji architektów.

Jak opisano powyżej, w celu uzyskania uprawnień budowlanych, aby uzyskać pełny dostęp do zawodu architekta w Polsce, architekt musi: ukończyć studia magisterskie, odbyć 1 rok praktyki projektowej i 1 rok na budowie. Egzamin składa się z testu pisemnego i egzaminu ustnego. Celem egzaminu jest sprawdzenie praktycznego wykorzystania zdobytej wiedzy, która jest nabywana w trakcie praktyki. Po zdaniu egzaminu i rejestracji w okręgowej izbie architektów, architekt uzyskuje pełny dostęp do zawodu architekta. Jeśli ukończył uniwersytet, który jest wpisany w załączniku V 7.1 PQD, jego kwalifikacje są uznawane w automatycznym systemie w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Ze względu na fakt, że działania deregulacji rozpoczęto formalnie od sierpnia 2014, ich praktyczna ocena będzie możliwa w najbliższej przyszłości.

GEOLOG

1 kwietnia 2016 r. wejdą w życie przepisy ułatwiające dostęp do wykonywania zawodu geologa - ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów.

Zmiany obejmują m.in.

1. Zniesiono X kategorię kwalifikacji geologicznych. Osoby wykonujące badania geofizyczne inne niż badania sejsmiczne i geofizyki wiertniczej nie będą zobowiązane posiadać kwalifikacji w zakresie geologii.
2. Połączono dotychczasowe kategorie XI i XII tworząc kategorię XIII. Osoby ubiegające się o stwierdzenie tej kategorii będą zdawały jeden egzamin.
3. Umożliwiono ubieganie się o stwierdzenie kwalifikacji dla osób, które ukończyły studia wyższe inne niż geologia, górnictwo i geologia, geografia, geofizyka i fizyka. Dotychczas osoby takie musiały wykazać się ukończeniem studiów podyplomowych w zakresie geologii. Po zmianach nie będzie takiego wymogu.
4. Wprowadzono przepis, iż praktykę zawodową można rozpocząć nie wcześniej niż po zaliczeniu czwartego semestru studiów wyższych (a nie jak dotychczas po ukończeniu studiów).
5. W planowanym do wydania rozporządzeniu Ministra Środowiska określony zostanie wymiar wymaganej praktyki. Ulegnie on skróceniu z dotychczasowych 3 lat do 2 lat.

GEODETA

- 1) Geodeta uprawniony do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii w zakresie geodezyjnych pomiarów sytuacyjno-wysokościowych, realizacyjnych i inwentaryzacyjnych
- 2) Geodeta uprawniony do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii w zakresie rozgraniczania i podziałów nieruchomości (gruntów) oraz sporządzania dokumentacji do celów prawnych
- 3) Geodeta uprawniony do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii w zakresie geodezyjnych pomiarów podstawowych
- 4) Geodeta uprawniony do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii w zakresie geodezyjnej obsługi inwestycji
- 5) Geodeta uprawniony do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii w zakresie geodezyjnego urządzania terenów rolnych i leśnych
- 6) Geodeta uprawniony do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii w zakresie redakcji map
- 7) Geodeta uprawniony do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii w zakresie fotogrametrii i teledetekcji

Osoba, która wykonuje ww. zawód regulowany może:

- kierować pracami geodezyjnymi i kartograficznymi, podlegającymi zgłoszeniu do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, oraz sprawować nad nimi bezpośredni nadzór;
- wykonywać czynności rzeczoznawcy z zakresu prac geodezyjnych i kartograficznych, podlegających zgłoszeniu do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego;
- pełnić funkcję inspektora nadzoru z zakresu geodezji i kartografii;
- wykonywać czynności techniczne i administracyjne związane z rozgraniczaniem nieruchomości;
- wykonywać prace geodezyjne i kartograficzne niezbędne do dokonywania wpisów w księgach wieczystych oraz prace, w wyniku których mogłoby nastąpić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego.

Regulacja w dziedzinie geodezji i kartografii dotyczy tylko wykonywania samodzielnych funkcji wymienionych powyżej.

Zadania te mogą być wykonywane wyłącznie przez osobę, której Główny Geodeta Kraju wydał świadectwo stwierdzające nadanie uprawnień zawodowych, na podstawie pozytywnego wyniku postępowania kwalifikacyjnego, jako rezultat zdobycia odpowiedniego wykształcenia zapewniającego wiedzę i umiejętności z zakresów uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii, praktyki zawodowej oraz znajomości przepisów w dziedzinie geodezji i kartografii i która jest wpisana do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe.

Czas trwania programu kształcenia/szkolenia:

- średnie wykształcenie geodezyjne - 4 lata nauki i 6 lat praktyki zawodowej;
- wyższe wykształcenie geodezyjne - 3,5 lat kształcenia (ukończone studia wyższe pierwszego stopnia) i 2 lata praktyki zawodowej;
- wyższe wykształcenie geodezyjne - 5 lat kształcenia (ukończone studia wyższe drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie) i 1 rok praktyki zawodowej.

Sposób uzyskania kwalifikacji:

Średnie wykształcenie geodezyjne (obowiązkowa praktyka zawodowa i egzamin w czasie postępowania kwalifikacyjnego) lub wyższe wykształcenie geodezyjne (obowiązkowa praktyka zawodowa i egzamin w niektórych przypadkach).

Podstawą prawną regulacji powyższych zawodów jest prawo krajowe: ustawa z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii (Dz. U. poz. 176).

System kontroli nad wykonywaniem ww. zawodów, opisany w prawie polskim, wymaga ciągłego i spójnego nadzoru nad jego realizacją. Możliwe problemy są przedmiotem dyskusji z władzami krajowymi w celu zmiany prawa.

Nie ma planów zmiany środków, o których mowa powyżej. Wszystkie środki dotyczące zawodów wymienionych wcześniej powinny zostać utrzymane. Środki są uzasadnione potrzebą zapewnienia ochrony konsumentów i odbiorców usług. Nadrzędne uzasadnienie wynika z charakteru zawodu regulowanego w dziedzinie geodezji i kartografii, opisanego w polskim prawie. Każdy geodeta uprawniony musi posiadać odpowiednie wykształcenie i praktykę zawodową (w sposób opisany w przepisach regulacyjnych). Każdy geodeta jest odpowiedzialny za stosowanie przepisów, które restrykcyjnie określają wykonywanie zawodu.

Dla zawodu geodety nie istnieje obowiązek rejestracji w organizacjach zawodowych. Nie ma ograniczenia liczby zezwoleń, ograniczeń terytorialnych, ograniczenia ze względu na korporacyjne formy/rodzaje podmiotów wykorzystywanych do wykonywania czynności związanych z nimi, czy ograniczenia związanego z posiadaniem akcji lub prawa głosu. W ramach krajowego systemu prawnego nie ma możliwości bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową lub miejsce zamieszkania. Nie są planowane rozszerzenia ograniczeń.

Podstawą do wykonywania samodzielnych funkcji w geodezji i kartografii (po pozytywnym wyniku postępowania kwalifikacyjnego, składającego się z części wstępnej i części sprawdzającej) jest wpis do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe (prowadzonego przez Głównego Geodetę Kraju). Nadanie uprawnień zawodowych stwierdza świadectwo wydane przez Głównego Geodetę Kraju. Osoby wykonujące samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii są obowiązane wykonywać swoje zadania z należytą starannością, zgodnie z zasadami współczesnej wiedzy technicznej i obowiązującymi przepisami prawa. Osoba wykonująca samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną, jeżeli wykonuje swoje zadania z naruszeniem wyżej wymienionych zasad. To minimalizuje ryzyko zleceniodawcy i maksymalizuje jakość usług. Osoba posiadająca uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii jest dobrze wykwalifikowana i przygotowana do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii.

Samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby posiadające wykształcenie i praktykę zawodową odpowiednie do rodzaju i stopnia złożoności zadań, jak i innych wymagań związanych z wykonywaniem samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii.

Nie prowadzono badań dotyczących łącznego wpływu wszystkich środków, ponieważ każdy z tych środków został zaprojektowany w celu osiągnięcia określonych celów, które przyczyniają się do wymaganego poziomu bezpiecznych usług świadczonych przez geodetów uprawnionych. Żadne inne środki nie zostały uwzględnione, ponieważ osiągnięty poziom

regulacji (zmiany wprowadzone w 2014 roku) wydaje się zadowolający. Obecny system wydaje się być zadowolający.

LEKARZ WETERYNARII

Zawód lekarza weterynarii jest w Polsce zawodem regulowanym. Wykonywanie zawodu lekarza weterynarii odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko – weterynaryjnych (Dz. U. z 2009 Nr 93, poz. 797, z późn. zm.) oraz dyrektyw UE. Dostęp do zawodu lekarza weterynarii i jego wykonywanie spełnia minimalne wymagania określone w ust. 3 art. 59 dyrektywy 2005/36/WE. Wymagania wynikające z prawa krajowego nie są bezpośrednio, ani pośrednio dyskryminujące ze względu na narodowość lub miejsce zamieszkania. Krajowe przepisy dotyczące wykonywania zawodu są skuteczne i nie wymagają wprowadzenia nowych rozwiązań.

W chwili obecnej nie planuje się podejmowania żadnych działań w kierunku złagodzenia wymogów w dostępie do zawodu.

Aktualna liczba lekarzy weterynarii wykonujących zawód w Polsce wynosi 17 247.

RZECZOZNAWCA W ZAKRESIE JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH

Zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 678) o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, rzeczoznawcą w powyższym zakresie mogła zostać osoba, która po spełnieniu określonych warunków, została wpisana do rejestru rzeczoznawców. Rejestr wg specjalizacji w zakresie rodzajów artykułów rolno-spożywczych prowadzi wojewódzki inspektor jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rzeczoznawcy albo - w przypadku osób niemających miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - wojewódzkiego inspektora *jhars* właściwego dla województwa mazowieckiego.

Do czynności, które po spełnieniu określonych warunków, mogą wykonywać rzeczoznawcy należą:

- pobieranie próbek artykułów rolno-spożywczych danego rodzaju,
- ustalanie klas jakości:

a) tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP,

b) świeżych owoców i warzyw,

Do rejestru rzeczoznawców mogą być wpisane osoby:

- które posiadają wiedzę praktyczną i teoretyczną z zakresu zasad klasyfikacji, sposobu produkcji lub pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych danego rodzaju, potwierdzoną zdaniem egzaminem co 5 lat,

- wobec których decyzja o uznaniu kwalifikacji, wydana na podstawie przepisów o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, stała się ostateczna.

Mając na uwadze potrzebę otwarcia szerszego dostępu do wykonywania zawodu regulowanego dokonano szczegółowej analizy możliwości deregulacji zawodu rzeczoznawcy.

W jej wyniku ustalone zostały sposoby deregulacji polegające na:

- odstąpieniu od konieczności odnawiania uprawnień co 5 lat przez rzeczoznawcę w zakresie pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych. Pozostawiono wymóg zdania egzaminu z uwagi na konieczność zapewnienia odpowiedniej wiedzy osób wykonujących ten zawód,
- odstąpieniu od konieczności zdawania egzaminu przez rzeczoznawcę w zakresie ustalania klas świeżych owoców i warzyw, jednocześnie pozostawiając wymóg odbycia szkolenia, zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 (Dz. U. UE L 157 z 15.6.2011) w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw, zatwierdzone przez właściwy organ innego państwa.

Pozostawiono wymóg zdawania egzaminu i odnawiania uprawnień co 3 lata w przypadku rzeczoznawcy w zakresie ustalania klas jakości tusz zwierząt rzeźnych, regulowanego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1249/2008 z dnia 10 grudnia 2008 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrożenia wspólnotowych skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania ich cen (Dz. Urz. UE L nr 337 z 16.12.2008 r.). Podyktowane jest to koniecznością posiadania szczególnie wysokich kwalifikacji przez rzeczoznawców oraz ważnością czynności przez nich wykonywanych dla pewności i rzetelności obrotu tuszami.

Powyższe zasady deregulacji znalazły odzwierciedlenie w przepisach ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, wprowadzonych ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. poz. 1505) z terminem wejścia w życie 1 grudnia 2015 r. W związku z powyższym brak jest danych statystycznych oraz analiz ekonomicznych w zakresie dokonanej deregulacji.

ARCHEOLOG UPRAWNIONY DO PROWADZENIA BADAŃ ARCHEOLOGICZNYCH

Obecna sytuacja

Zawód archeologa należy w Polsce do zawodów zastrzeżonych. Aby prowadzić badania archeologiczne należy posiadać:

- tytuł magistra archeologii,
- odbyć 12-miesięczną praktykę (w trakcie lub po ukończeniu studiów uniwersyteckich). Ww. praktykę można odbywać poza granicami Polski.

Powyższe wymagania mogą być spełnione nawet przez osoby, które ukończyły studia. Nie można ich zatem uważać za ograniczające. Nie zmniejszają one możliwości konsumenckiego wyboru poprzez ograniczenie liczby archeologów na rynku. Co więcej, przyjęte środki są mniej restrykcyjne niż w przypadku innych zawodów w sektorze dziedzictwa, ponieważ praktykę można odbyć podczas studiów.

OCENA ISTNIEJĄCYCH REGULACJI KRAJOWYCH

Korzyści płynące z istniejących regulacji krajowych

Celem przyjętych rozwiązań jest zapewnienie wysokiego standardu badań archeologicznych (wliczając w to: badania wykopaliskowe, dokumentację i opracowanie wyników badań). Utrzymanie ich na obecnym poziomie jest niezbędne dla zachowania dziedzictwa archeologicznego, które ze swej natury jest nieodnawialne. Zagrożone stanowiska są badane wykopaliskowo – i tym samym niszczone – w sposób pozwalający na zgromadzenie maksymalnej ilości informacji o odkrywanych konstrukcjach, przedmiotach oraz warstwach ziemnych powstałych w wyniku działalności człowieka w przeszłości oraz ich wzajemnych relacjach. W związku z tym, że nie ma możliwości powtórzenia obserwacji lub odzyskania informacji utraconej podczas badań terenowych, archeolog prowadzący

badania potrzebuje wiedzy (zdobytej podczas studiów uniwersyteckich) i doświadczenia (nabytego podczas odbywania praktyki terenowej). Wnioskowanie naukowe rozpoczyna się podczas badań terenowych, co musi znaleźć odbicie w dokumentacji. Obecne wymagania mają za zadanie zapewnić, że podczas badań wykopaliskowych pozyskane zostanie maksimum informacji.

Przyjęte rozwiązania mają wielkie znaczenie dla rynku zdominowanego przez firmy prywatne lub samozatrudnienie. W sytuacji, gdy większe firmy współpracują z niezależnymi badaczami na podstawie umów krótkoterminowych (głównie umowy o dzieło, umowy zlecenie), relacja pracownik-pracodawca uległa rozluźnieniu, a poczucie odpowiedzialności za poziom kwalifikacji pracownika obniżyło się, to ww. ograniczenia stanowią dla klientów główną gwarancję.

W ostatnim czasie sposób potwierdzenie kwalifikacji wymaganych do prowadzenia badań archeologicznych – dotychczas niesprecyzowany i wymieniony w badaniu proporcjonalności jako jedno z zagrożeń – określony został w *Ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących dostęp do niektórych zawodów* (Dz. U., 2015, poz. 1505).

Ryzyka dla dziedzictwa archeologicznego wynikające z regulacji krajowych

Według poprzedniego *Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych* (Dz.U. 2011, Nr 165, poz. 987; zmienione w marcu 2015 r.: Dz.U. 2015, poz. 383) badania powierzchniowe, odwierty, badania prowadzone w „trybie nadzoru” (archeolodzy monitorujący teren budowy) oraz powykopaliskowe opracowanie wyników badań nie mogły być wliczane do czasu trwania praktyki terenowej. Obecnie, zgodnie z Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów, takich wyłączeń nie ma. Może to zaowocować prowadzeniem wykopalisk archeologicznych przez osoby, które nigdy wcześniej nie brały w nich udziału.

Zakres i długość studenckiej praktyki terenowej nie są jednolite na terenie całego kraju. W związku z powyższym faktyczne umiejętności osób, które odbyły wymaganą 12-miesięczną praktykę, mogą się znacząco różnić.

Podsumowanie

W świetle zmiany zapisów ustawowych dotyczących 12-miesięcznej praktyki terenowej, działania zmierzające do ujednoczenia programów uniwersyteckich, co do jej długości i zakresu, są niezbędne w celu zminimalizowania istniejącego zagrożenia dla dziedzictwa archeologicznego.

PLANOWANE DZIAŁANIA

Wskazane poniżej działanie ma na celu zmniejszenie ryzyka i ulepszenie istniejącego systemu tak, aby stał się bardziej jednolity i transparentny.

N R	Działanie	Czas potrzebny na realizację (miesiące)	Zakończ enie
1	Opracowanie rekomendacji dla uniwersytetów w dotyczącej unifikacji długości i zakresu studenckiej archeologicznej praktyki terenowej.	6	12.2016

INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ Z WYJĄTKIEM INSPEKTORA OCHRONY RADIOLOGICZNEJ W PRACOWNIACH STOSUJĄCYCH APARATY RENTGENOWSKIE DO CELÓW DIAGNOSTYKI MEDYCZNEJ, RADIOLOGII ZABIEGOWEJ, RADIOTERAPII POWIERZCHNIOWEJ I RADIOTERAPII SCHORZEŃ NIENOWOTWOROWYCH

Inspektor ochrony radiologicznej z wyjątkiem inspektora ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie do celów diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.), która reguluje omawiany zawód, wprowadziła do polskiego porządku prawnego postanowienia dyrektywy Rady 96/29 ustanawiającej podstawowe normy bezpieczeństwa dotyczące ochrony zdrowia przed promieniowaniem jonizującym pracowników i ogółu ludności.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 5 lat przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne obejmują sprawdzenie wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej w zakresie m.in.:

- 1) wybranych podstawowych zagadnienia z fizyki atomowej i jądrowej;
- 2) oddziaływania promieniowania z materią;
- 3) biologicznych skutki promieniowania jonizującego;
- 4) detektorów promieniowania jonizującego;
- 5) podstawowych wielkości dozymetrii promieniowania jonizującego, jednostek;
- 6) przyrządów dozymetrycznych;
- 7) podstawowych zasad ochrony radiologicznej, w tym uzasadniania, optymalizacji, ograniczania narażenia;
- 8) opisu znanych zdarzeń radiacyjnych;
- 9) ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. - Prawo atomowe i aktów wykonawczych do niej, podstawowych przepisów międzynarodowych w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, w tym przepisów Unii Europejskiej;
- 10) zezwoleń na działalność w warunkach narażenia, zgłaszania takiej działalności, wyłączeń, uprawnień inspektorów dozoru jądrowego;
- 11) zasad bezpiecznej pracy z urządzeniami wytwarzającymi promieniowanie jonizujące, w pracowniach i poza pracowniami;
- 12) pomiaru mocy dawki;
- 13) kontroli narażenia pracowników i osób z ogółu ludności;
- 14) podstaw fizyki i techniki lamp rentgenowskich oraz akceleratorów;

- 15) zasad bezpiecznej pracy w pracowniach rentgenowskich i pracowniach akceleratorowych;
- 16) organizacji ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej, obowiązków i uprawnień kierownika jednostki, inspektora ochrony radiologicznej i pracowników (w tym pracowników zewnętrznych);
- 17) przygotowania dokumentów w jednostce organizacyjnej: regulaminu pracy, instrukcji pracy, rejestru dawek, planu postępowania awaryjnego;
- 18) podstawowych zagadnień z zakresu prawa pracy.

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) nadzór nad przestrzeganiem prowadzenia działalności według instrukcji pracy oraz nad prowadzeniem dokumentacji dotyczącej bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, w tym dotyczącej pracowników i innych osób, przebywających w jednostce w warunkach narażenia, z wyjątkiem ochrony radiologicznej pacjentów poddanych terapii i diagnostyce z wykorzystaniem promieniowania jonizującego;
- 2) nadzór nad spełnianiem warunków dopuszczających pracowników do zatrudnienia na danym stanowisku pracy, w tym dotyczących szkolenia pracowników na stanowisku pracy w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej;
- 3) opracowanie programu pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy i pomiarów oraz ewidencji dawek indywidualnych i przedstawienie ich do zatwierdzenia kierownikowi jednostki organizacyjnej;
- 4) dokonywanie wstępnej oceny narażenia pracowników na podstawie wyników pomiarów dawek indywidualnych lub pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy i przedstawianie jej kierownikowi jednostki organizacyjnej;
- 5) ustalanie wyposażenia jednostki organizacyjnej w środki ochrony indywidualnej, aparaturę dozymetryczną i pomiarową oraz inne wyposażenie służące do ochrony pracowników przed promieniowaniem jonizującym, a także nadzór nad działaniem aparatury dozymetrycznej, sygnalizacji ostrzegawczej i prawidłowym oznakowaniem miejsc pracy ze źródłami promieniowania jonizującego;
- 6) współpracę z zakładowymi służbami bezpieczeństwa i higieny pracy, osobami wdrażającymi program zapewnienia jakości, służbami przeciwpożarowymi i ochrony środowiska w zakresie ochrony przed promieniowaniem jonizującym;
- 7) wydawanie kierownikowi jednostki organizacyjnej opinii w zakresie ochrony przed promieniowaniem jonizującym, stosownie do charakteru działalności i typu posiadanych uprawnień;
- 8) występowanie do kierownika jednostki organizacyjnej z wnioskiem o wstrzymanie prac w warunkach narażenia, gdy są naruszone warunki zezwolenia lub wymagania bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, oraz informowanie o tym organu, który wydał zezwolenie;
- 9) nadzór nad postępowaniem wynikającym z zakładowego planu postępowania awaryjnego, jeżeli na terenie jednostki organizacyjnej zaistnieje zdarzenie radiacyjne;
- 10) nadzór nad postępowaniem ze źródłami promieniotwórczymi, materiałami jądrowymi oraz odpadami promieniotwórczymi w sytuacji przekształcenia jednostki organizacyjnej lub zakończenia przez nią działalności oraz informowanie organu, który wydał zezwolenie, o naruszeniu wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w tym zakresie.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowoduje ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Obecnie stosowane uregulowania są analizowane pod względem konieczności wprowadzenia do polskiego porządku prawnego postanowień dyrektywy Rady 2013/59/Euratom z dnia 5 grudnia 2013 r. ustanawiającej podstawowe normy bezpieczeństwa w celu ochrony przed zagrożeniami wynikającymi z narażenia na działanie promieniowania jonizującego oraz uchylającej dyrektywy 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom (dyrektywa BSS – Basic Safety Standards) – wyróżniającej stanowiska „radiation protection officer” oraz „radiation protection expert”.

1. Tło historyczne

W 1928 roku zgodnie z pierwszym w niepodległej od 1918 r. Polsce, Rozporządzeniem Prezydenta RP „O prawie budowlanym i zabudowie osiedli” została uregulowana kwestia **nadawania uprawnień budowlanych**. Tym samym oficjalnie wprowadzono obowiązek wykazania się odpowiednimi kwalifikacjami przez osoby zawodowo zajmujące się budownictwem, a według obecnej terminologii — pełniące **samodzielne funkcje techniczne w budownictwie**. Przepisy ustanowione w 1928 roku regulujące tę kwestię obowiązywały aż do roku 1961, kiedy to po raz pierwszy po wojnie została uchwalona ustawa **Prawo budowlane**, dostosowana do ówczesnych realiów politycznych i ekonomicznych. Cechą charakterystyczną dla obu wymienionych regulacji prawnych była konieczność zdania **egzaminu w celu uzyskania uprawnień budowlanych**. Tak więc od 1928 do 1974 roku, każdy kto chciał uzyskać uprawnienia budowlane musiał obok udokumentowania określonego prawem wykształcenia i wymaganej praktyki zawodowej zdać egzamin przed specjalnie do tego celu powołaną komisją.

W 1974 roku weszła w życie kolejna ustawa Prawo budowlane, która zrewolucjonizowała procedury nadawania uprawnień budowlanych między innymi poprzez **odstąpienie od obowiązku zdawania egzaminu na uprawnienia budowlane**, a także nazwę „uprawnienia budowlane” zastąpiła nazwą „stwierdzenie posiadania przygotowania zawodowego do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie”.

Ustawa ta obowiązywała do 31 grudnia 1994 roku. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane przywróciła zarówno nazwę „uprawnienia budowlane” jak i obowiązek zdawania egzaminu w celu ich uzyskania.

2. Kontrola wewnętrzna i ostatnie reformy.

W wyniku analizy procesów związanych z nadawaniem uprawnień budowlanych, uwzględniając potrzeby rynku pracy, podjęto działania w celu ułatwienia dostępu do wykonywania zawodu regulowanego m.in. inżyniera budownictwa. Stosownie do powyższego od 2012 r. rozpoczęto pracę nad zmianami przepisów prawa w tym Ustawy Prawo budowlane.

Efektom tych działań jest Ustawa Deregulacyjna z dnia 9 maja 2014 roku, która weszła w życie w sierpniu 2014 r. wprowadzając zmiany w nadawaniu uprawnień budowlanych.

Zmiany dotyczące wymagań odnośnie uzyskania uprawnień budowlanych do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi są następujące:

1. uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi w nieograniczonym zakresie mogą być przyznane inżynierowi, który ukończył studia na kierunku odpowiednim dla danej specjalności, posiada co najmniej 3 lata praktyki zawodowej odbytej na budowie (podczas gdy poprzednia ustawa Prawo budowlane: takie uprawnienia przyznawała tylko inżynierom z tytułem magistra zdobytym na kierunku odpowiednim dla danej specjalności, którzy mieli co najmniej 2 lata praktyki zawodowej);
2. uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi w ograniczonym zakresie mogą być przyznane osobom, które posiadają tytuł technika lub mistrza lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie nauczonym na poziomie

technika, w zawodach związanych z budownictwem i mają 4 lata praktyki zawodowej na budowie.

Kolejne zmiany dotyczą osób starających się o uprawnienia do projektowania i kierowania robotami budowlanymi. Uprawnienia te w zależności od zdobytego wykształcenia mogą być:

1. do projektowania i kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń dla inżynierów z tytułem magistra (ukończone studia drugiego stopnia) uzyskany na odpowiednim dla danej specjalności kierunku oraz posiadają minimum roczną praktykę zawodową przy sporządzaniu projektów i co najmniej 1,5 roczną (18 miesięcy) praktykę zawodową na budowie,
2. do projektowania i kierowania robotami budowlanymi w ograniczonym zakresie dla inżynierów, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia na kierunku odpowiednim dla danej specjalności lub posiadają wykształcenie magisterskie na kierunku pokrewnym dla danej specjalności oraz minimum roczną praktykę zawodową przy sporządzaniu projektów i co najmniej 1,5 roczną (18 miesięcy) praktykę zawodową na budowie.

Wykaz kierunków studiów wyższych odpowiednich i pokrewnych dla danej specjalności

Specjalność uprawnień budowlanych	Kierunki studiów wyższych odpowiednie dla danej specjalności	Kierunki studiów wyższych pokrewne dla danej specjalności
Architektoniczna w ograniczonym zakresie	architektura lub architektura i urbanistyka	kierunek studiów w zakresie budownictwa
konstrukcyjno-budowlana bez ograniczeń	kierunek studiów w zakresie budownictwa	–
konstrukcyjno-budowlana w ograniczonym zakresie	kierunek studiów w zakresie budownictwa	kierunki studiów w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • architektury lub architektury i urbanistyki, • inżynierii środowiska, • budownictwa hydrotechnicznego, • inżynierii i gospodarki wodnej, • melioracji.
inżynierska mostowa	kierunek studiów w zakresie budownictwa	–
inżynierska drogowa	kierunek w zakresie budownictwa	–
inżynierska kolejowa w zakresie kolejowych obiektów budowlanych	kierunki studiów w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • budownictwa, • transportu. 	–
inżynierska kolejowa w zakresie sterowania ruchem kolejowym	kierunki studiów w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • transportu, • elektrotechniki. 	kierunki studiów w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • automatyki i robotyki, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności w zakresie automatyki lub komputerowych

		<p>systemów sterowania,</p> <ul style="list-style-type: none"> • elektroenergetyki, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności w zakresie sterowania ruchem.
inżynierska hydrotechniczna	<p>kierunki studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budownictwa hydrotechnicznego, • inżynierii i gospodarki wodnej, • melioracji, • budownictwa, • inżynierii środowiska, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności w zakresie inżynierii wodnej lub inżynierii sanitarnej i wodnej. 	–
wyburzeniowa	<p>kierunki studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budownictwa, • górnictwa lub geologii, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności w zakresie eksploatacji złóż, • inżynierii wojskowej. 	–
instalacyjna w zakresie sieci, instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych bez ograniczeń	<p>kierunki studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • telekomunikacji, • elektrotechniki lub elektroniki lub elektroniki i telekomunikacji, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności w zakresie telekomunikacji, • miernictwa elektrycznego i telekomunikacji. 	–
instalacyjna w zakresie sieci, instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych w ograniczonym zakresie	<p>kierunki studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • telekomunikacji, • elektrotechniki lub elektroniki lub elektroniki i telekomunikacji, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności w zakresie 	<p>kierunki studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informatyki, • miernictwa elektrycznego i programowania sterowników, • inżynierii elektrycznej, • elektrotechniki.

	<p>telekomunikacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • miernictwa elektrycznego i telekomunikacji. 	
instalacyjna w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych bez ograniczeń	<p>kierunki studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • energetyki, • inżynierii środowiska, • inżynierii naftowej lub gazowniczej, • wiertnictwa nafty i gazu. 	–
instalacyjna w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych w ograniczonym zakresie	<p>kierunki studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • energetyki, • inżynierii środowiska, • inżynierii naftowej lub gazowniczej, • wiertnictwa nafty i gazu. 	kierunki studiów w zakresie budownictwa
instalacyjna w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych bez ograniczeń	<p>kierunki studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elektrotechniki, • inżynierii elektrycznej, • elektroenergetyki. 	–
instalacyjna w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych w ograniczonym zakresie	<p>kierunki studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elektrotechniki, • inżynierii elektrycznej, • elektroenergetyki. 	<p>kierunki studiów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • energetyki, • elektroniki, • elektroniki i telekomunikacji, • transportu, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności w zakresie sterowania ruchem w transporcie lub zabezpieczenia ruchu pociągów, • elektrycznego transportu szynowego, • miernictwa elektrycznego i programowania sterowników, • automatyki i robotyki.

Wykaz zawodów związanych z budownictwem

Specjalność uprawnień budowlanych	Zawody związane z budownictwem
konstrukcyjno-budowlana	technik budownictwa, murarz, murarz-tylnkarz, cieśla.
inżynierska mostowa	technik drogownictwa, technik dróg i mostów kolejowych,

	technik budownictwa.
inżynierska drogowo	technik drogownictwa, technik dróg i mostów kolejowych, technik budownictwa.
inżynierska kolejowa w zakresie kolejowych obiektów budowlanych	technik dróg i mostów kolejowych, technik budownictwa.
inżynierska kolejowa w zakresie sterowania ruchem kolejowym	technik automatyk sterowania ruchem kolejowym, technik transportu kolejowego, technik elektryk urządzeń zabezpieczenia i sterowania ruchem kolejowym.
inżynierska hydrotechniczna	technik budownictwa, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik budownictwa wodnego, technik melioracji wodnych, technik budownictwa wodnomelioracyjnego.
inżynierska wyburzeniowa	–
instalacyjna w zakresie sieci, instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych	technik telekomunikacji
instalacyjna w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych	technik urządzeń sanitarnych, technik energetyk, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik gazownictwa, monter instalacji gazowych, monter sieci gazowych, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, monter sieci cieplnych, monter sieci wodnych i kanalizacyjnych, monter sieci i instalacji urządzeń sanitarnych.
instalacyjna w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych	technik elektryk, technik elektroenergetyk transportu szynowego, technik elektryk kolejowych sieci elektroenergetycznych, elektryk.

3. System w obronie interesu publicznego.

W myśl aktualnych przepisów Prawa budowlanego uprawnienia budowlane nadawane przez samorząd zawodowy inżynierów budownictwa można uzyskać do projektowania lub/i kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń lub w ograniczonym zakresie w następujących specjalnościach:

- konstrukcyjno-budowlanej;
- inżynierskiej mostowej,
- inżynierskiej drogowo,
- inżynierskiej kolejowej,
- inżynierskiej hydrotechnicznej,
- inżynierskiej wyburzeniowej;
- instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych,
- instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych,

— instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych.

Samodzielne funkcje w budownictwie, na mocy zamian wprowadzonych w sierpniu 2014 roku, mogą pełnić :

- inżynierowie, którzy mają odpowiednie wyższe wykształcenie, odpowiednią praktykę 1,5 roku do 3 lat i zdali egzamin ustny i pisemny,
- technicy i mistrzowie mający wykształcenie techniczne odpowiednie w danej specjalności, posiadający odpowiednią 4 letnią praktykę zawodową i zdali egzamin ustny i pisemny.

Inżynier budownictwa i technik pełniący samodzielne funkcje techniczne w budownictwie – projektanta lub kierownika budowy - wykonuje zawód zaufania publicznego. W tym celu zobowiązany jest do:

1. posiadania uprawnień budowlanych poprzedzonych:
  - a. uzyskaniem właściwego wykształcenia,
  - b. odbyciem praktyki zawodowej – od 1,5 roku do 4 lat,
  - c. zdaniem egzaminu pisemnego i ustnego – koszt 1600 PLN,
2. posiadania członkostwa w izbie samorządu zawodowego – koszt:
  - a. PIIB – roczny koszt opłaty członkowskiej – 72 PLN,
  - b. OIIB – roczny koszt opłaty członkowskiej – 348 PLN,
3. posiadania obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej dla inżynierów budownictwa za szkody powstałe podczas wykonywania samodzielnych funkcji technicznych – roczna opłata – 70 PLN

Osoby wykonujące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie są odpowiedzialne za wykonywanie tych funkcji zgodnie z przepisami i zasadami wiedzy technicznej oraz za należytą staranność w wykonywaniu pracy, jej właściwą organizację, bezpieczeństwo i jakość. Nadzór nad właściwym wykonywaniem ww. funkcji sprawują organy administracji architektoniczno – budowlanej, oraz organy nadzoru budowlanego.

4. Organizacja instytucji

Polska Izba Inżynierów Budownictwa została powołana do życia w 2000 roku przez polski Parlament jako organ właściwy między innymi do uznawania kwalifikacji zawodowych inżynierów. Izba inżynierów, która została założona w 2002 r., składa się z 16 izb okręgowych (zgodnie z podziałem administracyjnym kraju) oraz z Krajowej Rady PIIB mającej siedzibę w Warszawie – która to jest organem koordynującym i nadzorującym pracę izb okręgowych.

Głównymi zadaniami izby są: prowadzenie procesu uznawania kwalifikacji zawodowych i wydawania uprawnień budowlanych inżynierów, jurysdykcję dyscyplinarną inżyniera, prowadzenie rejestru członków, współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i władz publicznych. Od każdej decyzji okręgowej Izby przysługuje odwołanie do PIIB, także w odniesieniu do postępowania dyscyplinarnego oraz do sądu. Nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem samorządu jest sprawowany przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju.

Izby okręgowe między innymi zajmują się rozpatrywaniem wniosków o tymczasowy wpis na listę członków izby w ramach usługi transgranicznej. Natomiast KR PIIB uznaje kwalifikacje zawodowe inżynierów będących obywatelami państw członkowskich UE.

Zgodnie z ustawą z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów i inżynierów budownictwa PIIB jest odpowiedzialna za przeprowadzanie egzaminów na uprawnienia budowlane. Działalność PIIB jest opłacana ze składek członkowskich, darowizn i grantów, a więc jej działalność nie wymaga dofinansowywania ze środków publicznych.

Polska Izba Inżynierów Budownictwa jest samorządem zawodowym dwuinstancyjnym.

Organami I instancji są organy okręgowych izb inżynierów budownictwa, natomiast organami II instancji są organy Krajowej Izby Inżynierów Budownictwa.

1) Krajowa Izba Inżynierów Budownictwa reprezentująca samorząd zawodowy inżynierów budownictwa wobec organów władzy publicznej i władz samorządowych oraz organizacji społecznych, zawodowych, stowarzyszeń naukowo-technicznych i innych.

Organami Krajowej Izby Inżynierów Budownictwa są:

- a) Krajowy Zjazd Izby;
- b) Krajowa Rada Izby;
- c) Krajowa Komisja Rewizyjna;
- d) Krajowa Komisja Kwalifikacyjna;
- e) Krajowy Sąd Dyscyplinarny;
- f) Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej.

2) Okręgowe izby inżynierów budownictwa. Okręgowe izby tworzą ich członkowie – inżynierowie budownictwa, których przynależność powstaje z chwilą uzyskania wpisu na listę członków okręgowej izby właściwej według miejsca zamieszkania.

Organami okręgowej izby inżynierów budownictwa są:

- a) okręgowy zjazd izby;
- b) okręgowa rada izby;
- c) okręgowa komisja rewizyjna;
- d) okręgowa komisja kwalifikacyjna;
- e) okręgowy sąd dyscyplinarny;
- f) okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej.

5. Systemy certyfikacji

Inżynier budownictwa, który chce pełnić samodzielną funkcję techniczną w budownictwie musi być czynnym członkiem samorządu zawodowego inżynierów budownictwa i posiadać zaświadczenie o członkostwie.

PIIB zrzesza ponad 115 000 inżynierów i techników z uprawnieniami budowlanymi w specjalnościach:

- konstrukcyjno-budowlanej;
- inżynieryjnej mostowej,
- inżynieryjnej drogowej,
- inżynieryjnej kolejowej,
- inżynieryjnej hydrotechnicznej,
- inżynieryjnej wyburzeniowej;
- instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych,
- instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych,

— instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych.

Na dzień dzisiejszy na listę członków samorządu zawodowego wpisanych jest 115 343 inżynierów budownictwa. Lista członków czynnych zawodowo powszechnie dostępna jest na stronie internetowej Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa www.piib.org.pl.

Członkowie PIIB podzieleni według specjalności (dane na rok 2015)

Specjalność:	Ilość członków	Procent
konstrukcyjno-budowlanej	61 266	53,12%
inżynierskiej mostowej	2 072	1,80%
inżynierskiej drogowej	8 514	7,38%
inżynierskiej kolejowej	1 686	1,46%
inżynierskiej hydrotechnicznej *	37	0,03%
wodno-melioracyjnej **	1 857	1,61%
inżynierskiej wyburzeniowej	21	0,02%
instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych	943	0,82%
instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych	21 918	19,00%
instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych	17 029	14,76%
Suma:	115 343	100,00%

* Nowa specjalność wprowadzona ustawą z dnia 9 maja 2014 r. o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych.

** Specjalność wodno-melioracyjna nadawana do zmiany ustawy Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. później na mocy rozporządzenie Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 30 grudnia 1994 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. z 1995 r. Nr 8, poz. 38 z późn. zm.), kiedy to została włączona do specjalności konstrukcyjno-budowlanej.

Zdawalność w latach 2014/2015 z uwzględnieniem (nowych) hydrotechników

Sesja Egzaminacyjna	Liczba uprawnień nadanych w specjalności HYDROTECHNICZNEJ	Liczba nadanych uprawnień w sesji
Przed zmianą przepisów		
maj 2014	0	2350
Po zmianie przepisów		
listopad 2014	18	2083
maj 2015	44	3121
listopad 2015	51	2200

6. Informacje dodatkowe- zasada niedyskryminacji

Konieczność posiadania uprawnień budowlanych oraz członkostwo w izbie samorządu zawodowego gwarantuje odpowiedzialne i rzetelne wykonywanie zawodu przez inżynierów budownictwa, jako przedstawicieli zawodu zaufania publicznego. Zapobiega to sytuacjom stwarzającym możliwość zagrożenia zdrowia, życia i mienia w procesie budowlanym.

Samorząd zawodowy inżynierów budownictwa w Polsce działa na podstawie przepisów prawa, które nie dyskryminują kandydatów ze względu na posiadane obywatelstwo lub miejsce zamieszkania. Każdy kto posiada odpowiednie wykształcenie, praktykę zawodową i zda egzamin pisemny i ustny w języku polskim ze znajomości procesu budowlanego oraz umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy technicznej może otrzymać uprawnienia budowlane i zostać członkiem samorządu zawodowego.

MONTER RUSZTOWAŃ

Wykonywanie zawodu wiąże się z dużą odpowiedzialnością za bezpieczeństwo własne, członków zespołu montującego lub demontującego rusztowanie, a także osób pracujących na rusztowaniu, przebywających lub przemieszczających się w pobliżu rusztowania. Ponadto – w przypadku rusztowań, znajdujących się w pobliżu ciągów komunikacyjnych, za bezpieczeństwo osób i pojazdów korzystających z tych ciągów. Błędy w montażu rusztowania, są przyczyną wielu wypadków, w tym również kwalifikowanych jako katastrofy budowlane. Wypadkowość w tej grupie zawodowej jest znaczna a skutki tych wypadków - to najczęściej poważne uszkodzenia ciała, ze skutkiem śmiertelnym włącznie.

Najczęściej występującą przyczyną wypadków z udziałem rusztowania, są błędy w montażu, wynikające z braku odpowiedniej wiedzy i umiejętności osób montujących rusztowanie. Wskazuje to na konieczność stosowania zasady warunkującej wykonywanie zawodu montera rusztowań od posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności w tym zakresie, potwierdzonych walidacją na odpowiednim poziomie. Warunki zdobycia wymaganych kwalifikacji może zagwarantować jedynie szkolenie regulowane, zakończone egzaminem (walidacją) potwierdzającym, że uzyskane efekty szkolenia są odpowiednie i wystarczające dla osób wykonujących zawód montera rusztowań.

OPERATOR MASZYN I URZĄDZEŃ DO PRODUKCJI BETONU, ASFALTOBETONU, ELEMENTÓW BETONOWYCH, KAMIENNYCH I POKREWNYCH

Wykonywaniu zawodu towarzyszą duże zagrożenia dla operatora oraz osób towarzyszących, wynikające z obsługi maszyn, jak również zagrożenia o charakterze ogólnym, powodowane złą jakością produkowanych materiałów i elementów konstrukcyjnych dla budownictwa jak i drogownictwa. Zła jakość materiałów ma głęboki wymiar społeczny. Oprócz dodatkowych kosztów koniecznych napraw, nieodpowiednia jakość materiałów oraz wykonanych z nich konstrukcji budowlanych, jak również elementów betonowych, kamiennych i pokrewnych, stanowi duże zagrożenie dla trwałości i wytrzymałości budowli, które w skrajnym przypadku mogą stać się przyczyną katastrofy budowlanej. W przypadku drogownictwa, konstrukcja drogi i nawierzchnia wykonane z nieodpowiedniej jakości materiałów i elementów, wpływa w stopniu znaczącym na obniżenie bezpieczeństwa dla uczestników ruchu drogowego i w konsekwencji generuje dodatkowe koszty napraw.

Najczęściej występującą przyczyną wypadków i problemów generowanych przez złą jakość produkowanych materiałów i elementów są błędy, wynikające z braku odpowiedniej wiedzy i umiejętności osób wykonujących ten zawód. Wskazuje to na konieczność stosowania zasady,

która warunkuje wykonywanie zawodu operatora omawianych maszyn i urządzeń, od posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności w tym zakresie, potwierdzonych walidacją na odpowiednim poziomie. Warunki zdobycia wymaganych kwalifikacji może zagwarantować jedynie szkolenie regulowane, zakończone egzaminem (walidacją) potwierdzającym, że uzyskane efekty szkolenia są odpowiednie i wystarczające dla osób wykonujących zawód operatora maszyn i urządzeń do produkcji betonu, asfaltobetonu, elementów betonowych, kamiennych i pokrewnych.

OPERATOR SPRZĘTU DO ROBÓT ZIEMNYCH I URZĄDZEŃ POKREWNYCH

Praca maszynami w ramach zawodu „operator sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych” niesie ze sobą duże zagrożenie dla operatora oraz osób trzecich. Podstawowe czynniki stwarzające zagrożenia to:

- środowisko pracy, w tym praca przy skarpach, wykopach szerokoprzestrzennych,
- praca w terenie z uzbrojeniem podziemnym, w pobliżu napowietrznych linii elektroenergetycznych itp.,
- charakter pracy, w tym zagrożenia towarzyszące obsłudze maszyn (urządzeń),
- drgania i wibracja, stwarzające duże zagrożenie dla organizmu – często prowadzące do choroby zawodowej i inwalidztwa,
- zła organizacja pracy, tj. we współpracy technologicznej z innymi maszynami (urządzeniami), jak również ze środkami transportu.

Skutki tych zagrożeń mogą powodować ciężkie urazy, prowadzące do trwałego kalectwa i w konsekwencji inwalidztwa - a nawet uszkodzenia ciała ze skutkiem śmiertelnym. Charakter zagrożeń i skala możliwych skutków tych zagrożeń wskazuje na ich głęboki wymiar społeczny.

Znaczna wypadkowość w tej grupie zawodowej powodowana jest przede wszystkim brakiem dostatecznej wiedzy i umiejętności na temat mogących wystąpić zagrożeń oraz sposobów nie dopuszczania do ich powstania a także postępowania w celu uniknięcia niekorzystnych skutków powstałych zagrożeń.

Powyższe wskazuje na konieczność wyposażenia operatora, w wiedzę i umiejętności – potwierdzone walidacją na odpowiednim poziomie, pozwalające na wykonywanie pracy tymi maszynami (urządzeniami) w sposób nie dopuszczający do powstania zagrożeń, a w sytuacjach nieprzewidywalnych do maksymalnej redukcji skutków zagrożenia.

Warunki zdobycia wymaganych kwalifikacji może zagwarantować jedynie szkolenie regulowane, zakończone egzaminem (walidacją) potwierdzającym, że uzyskane efekty szkolenia są odpowiednie i wystarczające dla osób wykonujących zawód operatora sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych.

OBSŁUGUJĄCY DŹWIGNICE

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa o dozorze technicznym oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o dozorze technicznym obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system uznawania kwalifikacji bazujący na postanowieniach Dyrektywy 2005/36/EC umożliwia osobom, które uzyskały właściwe

uprawnienia w innych Państwach Członkowskich, przejście procesu uznanie tych uprawnień i podjęcie legalnej pracy w oparciu o zagraniczne zaświadczenia/autoryzacje.

Sposób działania urządzeń dźwignicowych takich jak: żurawie, suwnice, podesty ruchome itp. sprawia, iż urządzenia te są bardzo skomplikowane pod względem technicznym, a ich eksploatacja powiązana jest z wieloma potencjalnymi zagrożeniami. Zasady konstrukcji tych urządzeń oraz ich rozbudowane systemy bezpieczeństwa chronią użytkowników i ograniczają ryzyko wypadków do pewnego stopnia ale to wiedza i umiejętności osób je obsługujących oraz poziom ich świadomości dotyczącej zasad bezpiecznej eksploatacji urządzeń technicznych w ramach wykonywanych czynności pozwalają uniknąć niebezpiecznych sytuacji. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem częstotliwości wypadków związanych z eksploatacją urządzeń dźwignicowych.

OBSŁUGUJĄCY DŹWIGI

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa o dozorze technicznym oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o dozorze technicznym obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system uznawania kwalifikacji bazujący na postanowieniach Dyrektywy 2005/36/EC umożliwia osobom, które uzyskały właściwe uprawnienia w innych Państwach Członkowskich, przejście procesu uznanie tych uprawnień i podjęcie legalnej pracy w oparciu o zagraniczne zaświadczenia/autoryzacje.

Sposób wykorzystywania dźwigów budowlanych oraz towarowych sprawia, iż są to urządzenia których eksploatacja powiązana jest z wieloma potencjalnymi zagrożeniami. Zasady konstrukcji dźwigów oraz ich rozbudowane systemy bezpieczeństwa chronią użytkowników i ograniczają ryzyko wypadków do pewnego stopnia ale to wiedza i umiejętności osób obsługujących oraz poziom ich świadomości dotyczącej zasad bezpiecznej eksploatacji urządzeń technicznych w ramach wykonywanych czynności pozwalają uniknąć niebezpiecznych sytuacji. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem częstotliwości wypadków związanych z eksploatacją dźwigów.

KONSERWATOR DŹWIGÓW

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa o dozorze technicznym oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o dozorze technicznym obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system uznawania kwalifikacji bazujący na postanowieniach Dyrektywy 2005/36/EC umożliwia osobom, które uzyskały właściwe uprawnienia w innych Państwach Członkowskich, przejście procesu uznanie tych uprawnień i podjęcie legalnej pracy w oparciu o zagraniczne zaświadczenia/autoryzacje.

Zasady konstrukcji dźwigów oraz ich rozbudowane systemy bezpieczeństwa chronią użytkowników i ograniczają ryzyko wypadków. Wszystkie systemy bezpieczeństwa są ukryte przed użytkownikami w szybie dźwigu, na kabinie, a część z nich zrealizowana jest w formie

specjalistycznego oprogramowania. Użytkownik nie jest w stanie samodzielnie ocenić poprawności działania tych systemów i pojawia się zapotrzebowanie na usługi specjalistów w tym zakresie. Konserwacja dźwigów to szereg wielce złożonych zagadnień i czynności wymagających kompetencji w takich obszarach jak: mechanika, elektryka, elektronika, programowanie. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem częstotliwości awarii urządzeń oraz niosło by ze sobą poważny wzrost zagrożenia dla wszystkich użytkowników dźwigów.

KONSERWATOR DŹWIGNIC

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa o dozorze technicznym oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o dozorze technicznym obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system uznawania kwalifikacji bazujący na postanowieniach Dyrektywy 2005/36/EC umożliwia osobom, które uzyskały właściwe uprawnienia w innych Państwach Członkowskich, przejście procesu uznanie tych uprawnień i podjęcie legalnej pracy w oparciu o zagraniczne zaświadczenia/autoryzacje.

Sposób działania urządzeń dźwignicowych takich jak: żurawie, suwnice, podesty ruchome itp. sprawia, iż urządzenia te są bardzo skomplikowane pod względem technicznym, a ich eksploatacja powiązana jest z wieloma potencjalnymi zagrożeniami. Zasady konstrukcji tych urządzeń oraz ich rozbudowane systemy bezpieczeństwa chronią użytkowników i ograniczają ryzyko wypadków. Nie wszystkie systemy bezpieczeństwa są łatwo dostępne, a część z nich zrealizowana jest jako układy elektroniczne bądź specjalistyczne oprogramowanie. Operator nie jest w stanie samodzielnie ocenić poprawności działania wszystkich systemów i pojawia się zapotrzebowanie na usługi specjalistów w tym zakresie. Konserwacja dźwignic to szereg wielce złożonych zagadnień i czynności wymagających kompetencji w takich obszarach jak: mechanika, elektryka, elektronika, programowanie. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem częstotliwości awarii urządzeń oraz niosło by ze sobą poważny wzrost zagrożenia dla wszystkich użytkowników urządzeń dźwignicowych.

KONSERWATOR WÓZKÓW PODNOŚNIKOWYCH

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa o dozorze technicznym oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o dozorze technicznym obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system uznawania kwalifikacji bazujący na postanowieniach Dyrektywy 2005/36/EC umożliwia osobom, które uzyskały właściwe uprawnienia w innych Państwach Członkowskich, przejście procesu uznanie tych uprawnień i podjęcie legalnej pracy w oparciu o zagraniczne zaświadczenia/autoryzacje.

Sposób działania wózków jezdniowych podnośnikowych sprawia, iż urządzenia te są bardzo skomplikowane pod względem technicznym, a ich eksploatacja powiązana jest z wieloma potencjalnymi zagrożeniami. Zasady konstrukcji tych urządzeń oraz ich rozbudowane systemy bezpieczeństwa chronią użytkowników i ograniczają ryzyko wypadków. Nie

wszystkie systemy bezpieczeństwa są łatwo dostępne, a część z nich zrealizowana jest jako układy elektroniczne bądź specjalistyczne oprogramowanie. Operator nie jest w stanie samodzielnie ocenić poprawności działania wszystkich systemów i pojawia się zapotrzebowanie na usługi specjalistów w tym zakresie. Konserwacja wózków podnośnikowych to szereg wielce złożonych zagadnień i czynności wymagających kompetencji w takich obszarach jak: mechanika, elektryka, elektronika, programowanie. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem częstotliwości awarii urządzeń oraz niosło by ze sobą poważny wzrost zagrożenia dla wszystkich użytkowników wózków jezdniowych podnośnikowych.

OPERATOR WÓZKÓW PODNOŚNIKOWYCH

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa o dozorcze technicznym oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o dozorcze technicznym obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system uznawania kwalifikacji bazujący na postanowieniach Dyrektywy 2005/36/EC umożliwia osobom, które uzyskały właściwe uprawnienia w innych Państwach Członkowskich, przejście procesu uznanie tych uprawnień i podjęcie legalnej pracy w oparciu o zagraniczne zaświadczenia/autoryzacje.

Sposób działania wózków jezdniowych podnośnikowych sprawia, iż urządzenia te są bardzo skomplikowane pod względem technicznym, a ich eksploatacja powiązana jest z wieloma potencjalnymi zagrożeniami. Zasady konstrukcji tych urządzeń oraz ich rozbudowane systemy bezpieczeństwa chronią użytkowników i ograniczają ryzyko wypadków do pewnego stopnia ale to wiedza i umiejętności osób je obsługujących oraz poziom ich świadomości dotyczącej zasad bezpiecznej eksploatacji urządzeń technicznych w ramach wykonywanych czynności pozwalają uniknąć niebezpiecznych sytuacji. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem częstotliwości wypadków związanych z eksploatacją wózków jezdniowych podnośnikowych.

NURKOWIE

1. Nurek III klasy
2. Nurek II klasy
3. Nurek I klasy
4. Nurek saturowany
5. Kierownik prac podwodnych III klasy
6. Kierownik prac podwodnych II klasy
7. Kierownik prac podwodnych I klasy
8. Operator systemów nurkowych

Wymienione zawody regulowane związane są z bezpiecznym wykonywaniem prac podwodnych.

Przepisy krajowe określają kwalifikacje do uzyskania w wymienionych zawodach. Nie ma w nich regulacji odnoszących się do narodowości lub miejsca zamieszkania. W związku z czym krajowy system prawny nie zawiera wymogów dyskryminacyjnych ze względu na posiadane obywatelstwo lub miejsce zamieszkania.

Główne zidentyfikowane zagrożenie: zmniejszenie ryzyka związanego z wykonywaniem prac podwodnych. Podjęte rozwiązania w celu zmniejszenia ryzyka, to kontrole jednostek edukacyjnych i szkółących oraz organizowanych kursów lub szkoleń.

Główna korzyść z przyjętego rozwiązania, to zaawansowany system procesu nauczania i szkolenia gwarantujący uzyskanie właściwych kwalifikacji w wymienionych zawodach regulowanych. Zaletą zwiększająca korzyści to kontrole przez administrację jednostek szkółących oraz kursów zawodowych.

Trudno jest jednoznacznie ocenić wpływ podjętych działań. Głównym celem przyjętym w przepisach odnoszących się do powyższych kwalifikacji jest zapewnienie bezpieczeństwa prac podwodnych oraz zmniejszenie liczby wypadków. Zadania związane z bezpiecznym wykonywaniem prac podwodnych zależą od wielu czynników, takich jak: odpowiednie wykształcenie personelu, specyficznych umiejętności i kwalifikacji; specjalistycznej wiedzy i profesjonalnego postępowania; obsługi profesjonalnego sprzętu lub urządzeń; pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Przyjęte rozwiązania mają przygotować pracownika do wykonywania specyficznych zadań w ramach zawodu regulowanego, włączając w to właściwe postępowanie w sytuacjach kryzysowych.

W celu zapewnienia łatwiejszego dostępu do zawodów zrezygnowano lub ograniczono minimalne wymagania określające niezbędny poziom edukacji w przepisach krajowych wymaganych dla tych zawodów.

Nie planuje się wprowadzenia alternatywnych mechanizmów ułatwiających dostęp do wymienionych zawodów. Istniejący system jest optymalny i planuje się jego utrzymanie.

SEKTOR: PRODUKCJA

PIROTECHNIK

Pirotechnik jest zawodem regulowanym i znajduje się w bazie danych zawodów regulowanych w Unii Europejskiej. Wymagania kwalifikacyjne niezbędne do wykonywania tego zawodu są dostępne dla każdej osoby dorosłej, której stan zdrowia pozwala na wykonywanie tego zawodu.

Wymagania kwalifikacyjne niezbędne do wykonywania tego zawodu nie prowadzą do dyskryminacji ze względu na przynależność państwową lub miejsce zamieszkania. Osoba, która chce wykonywać ten zawód powinna mieć skończone 18 lat, uzyskać wykształcenie na poziomie szkoły średniej, odbyć szkolenie zakończone egzaminem. W Polsce istnieje prawie 20 ośrodków szkoleniowych, gdzie można uzyskać niezbędną wiedzę do wykonywania tego zawodu.

Konieczność regulacji kwalifikacji zawodowych do wykonywania tego zawodu wynika z zasad bezpieczeństwa. Pokazy pirotechniczne wykonywane mogą powodować poważne zagrożenie dla wykonującego oraz osób postronnych. Dlatego niezbędnym jest uzyskanie precyzyjnej wiedzy i nabycie umiejętności, aby wykonując pokaz wyrobami pirotechnicznymi nie narazić na niebezpieczeństwo osób trzecich. Regulacja zawodu pirotechnicznego jest niezbędna, ponieważ wynika z konieczności zapewnienia bezpieczeństwa. Wymaga to posiadania niezbędnej wiedzy i umiejętności.

Podsumowując zawód ten powinien być utrzymany w obecnej formie.

RUSZNIKARZ

Rusznikarz jako zawód ma bardzo stary rodowód, można osadzić go czasowo na równi z momentem wynalezienia prochu.

Zawód rusznikarz, opierający się w zdecydowanym stopniu na ręcznej pracy warsztatowej, zalicza się do zawodów rzemieślniczych. W Polsce, ze względu na unikalność zawodu, nie istnieje cech rzemieślniczy zrzeszający rusznikarzy (rusznikarze mogą należeć do cechów innych rzemiosł metalowych). Jediną organizacją branżową jest Polskie Stowarzyszenie Rusznikarzy i Dystrybutorów Broni. Ustalenie liczby rusznikarzy w Polsce jest utrudnione ze względu na fakt iż nie wszyscy działają na podstawie koncesji MSW. Szacunkowo można określić liczbę czynnie działających w Polsce zakładów rusznikarskich na ok.30, z których zaledwie kilka prowadzi działalność wytwórczą.

Po transformacji naszej gospodarki i uregulowaniu branży poprzez wprowadzenie koncesji część firm rzemieślniczych podjęła działalność wytwórczą wykonując pojedyncze egzemplarze broni (przede wszystkim myśliwskiej).

Rusznikarstwo jest zawodem pozaszkolnym (brak szkół o tym profilu) w związku z tym praktyczną naukę zawodu można podjąć tylko w zakładzie rzemieślniczym prowadzonym przez mistrza rusznikarskiego posiadającego dodatkowe uprawnienia (pedagogiczne oraz z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy).

Podjęcie nauki zawodu następuje po ukończeniu szkoły podstawowej (gimnazjum) przy jednoczesnej nauce w szkole zawodowej (praktyka + przedmioty ogólnokształcące). Ten etap kształcenia kończy się egzaminem czeladniczym.

Po odpowiedniej praktyce w zawodzie można przystąpić do egzaminu mistrzowskiego. Uzyskanie dyplomu mistrzowskiego możliwe jest więc w wieku ok. 25 lat.

Ze względu na specyfikę zawodu istotną podstawą zdobycia wiedzy jest praktyka oraz, przy braku fachowej literatury tzw. "samokształcenie".

Rusznikarz to osoba, która z racji wykonywanej pracy ma dostęp do broni i amunicji wykonując nawet najprostsze, nieobjęte koncesją usługi, a także przyjmuje na siebie odpowiedzialność za osoby trzecie w sytuacji wytwarzania broni lub usług ingerujących w konstrukcję broni oraz istotne elementy.

PRODUKCJA URZĄDZEŃ DŹWIGOWYCH I CHWYTAKÓW DLA KOPALŃ, ODLEWNI ŻELIWA I STALIWA, DLA BUDOWNICTWA ORAZ DO MECHANICZNEGO PODAWANIA; PRODUKCJA RUR STALOWYCH; KUCIE, PRASOWANIE I WYTŁACZANIE METALI; PRODUKCJA KONSTRUKCJI METALOWYCH Z WYJĄTKIEM DZIAŁALNOŚCI USŁUGOWEJ; PRODUKCJA KOTŁÓW CENTRALNEGO OGRZEWANIA

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Ustawa o dozorze technicznym oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o dozorze technicznym obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system uznawania kwalifikacji bazujący na postanowieniach Dyrektywy 2005/36/EC umożliwia osobom, które uzyskały właściwe uprawnienia w innych Państwach Członkowskich, przejście procesu uznania tych uprawnień i podjęcie legalnej pracy w oparciu o zagraniczne zaświadczenia/autoryzacje.

Działalności związane z wytwarzaniem, naprawą i modernizacją urządzeń technicznych są ściśle związane z bezpieczeństwem technicznym tych urządzeń. Jedynie osoby z odpowiednią wiedzą i umiejętnościami oraz właściwe środki organizacyjne wdrożone w zakładzie pracy mogą zapewnić należyty poziom jakości prowadzonych prac.

SEKTOR: NIERUCHOMOŚCI

W wyniku przeprowadzonego w roku 2013 procesu deregulacji zawodów obsługujących rynek nieruchomości obecnie jedynym zawodem, jaki Polska reguluje w ramach tego sektora, jest rzeczoznawca majątkowy. Działania deregulacyjne miały na celu zmniejszenie barier dostępu do wykonywania zawodów: rzeczoznawcy majątkowego, pośrednika w obrocie nieruchomościami i zarządcy nieruchomości, a tym samym zwiększenie możliwości zatrudnienia w tych zawodach. Dotychczasowe wymagania stawiane kandydatom na rzeczoznawców majątkowych były nadmierne, zaś regulacja zawodów pośrednika w obrocie nieruchomościami i zarządcy nieruchomości uznana została jako niepotrzebna. Dodatkowo, w przypadku pośredników w obrocie nieruchomościami okazało się, że na przestrzeni lat odnotowano wiele przypadków stosowania działań ograniczających konkurencję na rynku profesjonalnych usług praktyk zawodowych w zakresie obrotu nieruchomościami, zaś Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zidentyfikował dużą liczbę klauzul abuzywnych stosowanych przez pośredników w umowach pośrednictwa w obrocie nieruchomościami.

Deregulacja zawodów nieruchomościowych została dokonana *ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. poz. 829)*, dalej: „ustawa deregulacyjna”. Znowelizowane przepisy *ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r. poz. 1774, z późn. zm.)*, dalej: „ustawa o gospodarce nieruchomościami”, obowiązują od dnia 1 stycznia 2014 r.

RZECZOZNAWCA MAJĄTKOWY

I. Zamierzenia

Nadrzędnym celem działań podjętych w ramach zwiększenia dostępu do zawodu rzeczoznawcy majątkowego było ułatwienie kandydatom nabycia uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości, poprzez skrócenie czasu uzyskania kwalifikacji oraz redukcję kosztów postępowania kwalifikacyjnego, utrzymując jednocześnie poziom wymagań stawianych kandydatom, który zapewniałby bezpieczeństwo majątkowe odbiorcom usług.

1. Cel

Założono, iż wprowadzone rozwiązania powinny spowodować zwiększenie dostępności do zawodu rzeczoznawcy majątkowego.

2. Wskaźniki

Liczba nadanych uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości w latach 2014-2015 w stosunku do okresu przed wejściem w życie *ustawy deregulacyjnej*.

Środki

1. Opis zawodu

Rzeczoznawca majątkowy jest zawodem regulowanym na podstawie *ustawy o gospodarce nieruchomościami*. Przed wejściem w życie ww. ustawy istniały już uprawnienia zawodowe w zakresie szacowania nieruchomości, natomiast dopiero na mocy *ustawy o gospodarce nieruchomościami* usankcjonowany został odrębny zawód „rzeczoznawca majątkowy”.

W *ustawie o gospodarce nieruchomościami* określone zostały zasady wykonywania tego

zawodu oraz zasady wyceny nieruchomości. Z uwagi m.in. na trwające procesy prywatyzacyjne i reprivatyzacyjne majątku Skarbu Państwa, pojawienie się nowych form aktywności gospodarczych na rynku nieruchomości oraz rosnące znaczenie wyceny nieruchomości, powstała potrzeba profesjonalizacji obsługi rynku nieruchomości oraz uregulowania zasad wykonywania tej działalności, a także wymogów kwalifikacyjnych i odpowiedzialności zawodowej.

Zakres wiedzy wymaganej od rzeczoznawców majątkowych został określony w *minimalnych wymogach programowych dla studiów podyplomowych w zakresie wyceny nieruchomości* stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 12 czerwca 2014 r. w sprawie minimalnych wymogów programowych dla studiów podyplomowych w zakresie wyceny nieruchomości (Dz. U. poz. 826). Rzeczoznawcy majątkowi powinni posiadać wiedzę z zakresu podstaw prawa, ekonomii, budownictwa, jak również metodyki wyceny nieruchomości.

Uprawnienia w zakresie szacowania nieruchomości nadawane są przez Ministra Infrastruktury i Budownictwa po zakończeniu postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzonego przez powołaną specjalnie do tego celu Państwową Komisję Kwalifikacyjną, dalej: „Komisja”, składającą się z ekspertów wskazanych przez Ministra Infrastruktury i Budownictwa i organizacje zawodowe rzeczoznawców majątkowych. Postępowanie kwalifikacyjne jest dwuetapowe i składa się z etapu wstępnego oraz egzaminu. W trakcie etapu wstępnego Komisja ustala, czy kandydat na rzeczoznawcę majątkowego spełnia formalne warunki dopuszczenia do egzaminu. W trakcie egzaminu obejmującego część pisemną i ustną Komisja sprawdza przygotowanie teoretyczne i praktyczne kandydata do wykonywania działalności zawodowej.

Na mocy przepisów *ustawy o gospodarce nieruchomościami* rzeczoznawcy majątkowi są jedynymi w Polsce specjalistami uprawnionymi do **określania wartości nieruchomości, a także maszyn i urządzeń trwale związanych z nieruchomością**.

Rzeczoznawcy majątkowi mogą także sporządzać opracowania i ekspertyzy, niestanowiące operatu szacunkowego, dotyczące:

- rynku nieruchomości oraz doradztwa w zakresie tego rynku;
  - efektywności inwestowania w nieruchomości i ich rozwoju;
  - skutków finansowych uchwalania lub zmiany planów miejscowych;
  - oznaczania przedmiotu odrębnej własności lokali;
  - bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości;
  - określania wartości nieruchomości na potrzeby indywidualnego inwestora;
  - wyceny nieruchomości zaliczanych do inwestycji w rozumieniu przepisów o rachunkowości;
  - wyceny nieruchomości jako środków trwałych jednostek w rozumieniu ustawy o rachunkowości
- jednakże nie należą one do wyłącznych kompetencji rzeczoznawców majątkowych.

Rzeczoznawcom majątkowym przysługuje również prawna ochrona tytułu zawodowego „*rzeczoznawca majątkowy*”.

Podejścia, metody i techniki stosowane w wycenie nieruchomości, jak również forma operatu szacunkowego, określone zostały w przepisach. Rzeczoznawcy majątkowi zobowiązani są do szacowania nieruchomości zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa i standardami zawodowymi, ze szczególną starannością właściwą

dla zawodowego charakteru tych czynności oraz z zasadami etyki zawodowej, kierując się zasadą bezstronności w wycenie nieruchomości.

2. Wymogi kwalifikacyjne w poprzednim stanie prawnym

Wymogi stawiane rzeczoznawcom majątkowym oraz zasady nabywania uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości przed wejściem w życie *ustawy deregulacyjnej* określone były w przepisach *ustawy o gospodarce nieruchomościami* (w jej ówczesnym brzmieniu) oraz *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lutego 2008 r. w sprawie nadawania uprawnień i licencji zawodowych w dziedzinie gospodarowania nieruchomościami* (Dz. U. Nr 31 poz. 189, z późn. zm.). Uprawnienia zawodowe w zakresie szacowania nieruchomości nadawane były osobie fizycznej, która:

- posiadała pełną zdolność do czynności prawnych;
- nie była karana za przestępstwa przeciwko mieniu, dokumentom, za przestępstwa gospodarcze, za fałszowanie pieniędzy, papierów wartościowych, znaków urzędowych, za składanie fałszywych zeznań oraz za przestępstwa skarbowe;
- posiadała wyższe wykształcenie magisterskie;
- ukończyła studia podyplomowe w zakresie wyceny nieruchomości;
- odbyła praktykę zawodową w zakresie wyceny nieruchomości;
- przeszła z wynikiem pozytywnym postępowanie kwalifikacyjne, w tym złożyła egzamin dający uprawnienia w zakresie szacowania nieruchomości.

W przypadku osób nieposiadających obywatelstwa polskiego wymagana była biegła znajomość języka polskiego.

Kandydat był zwolniony z wymogu ukończenia studiów podyplomowych w przypadku, gdy ukończył studia wyższe, których program uwzględnia co najmniej minimalne wymogi programowe dla studiów podyplomowych w zakresie wyceny nieruchomości.

Minimalny czas trwania praktyki zawodowej wynosił 12 miesięcy. W trakcie praktyki kandydat sporządzał 15 projektów operatów szacunkowych, których tematyka określona była w *ww. rozporządzeniu z dnia 15 lutego 2008 r.* Wysokość opłaty za praktykę zawodowe w zakresie wyceny nieruchomości nie była regulowana.

W części pisemnej egzaminu kandydat rozwiązywał test oraz zadanie praktyczne. Podczas części ustnej egzaminu kandydat udzielał odpowiedzi na pytania Komisji dotyczące wybranych projektów operatów szacunkowych sporządzonych w trakcie praktyki zawodowej. Opłata za postępowanie kwalifikacyjne wynosiła 1300 zł, w tym za etap wstępny 300 zł, za część pisemną egzaminu 550 zł i część ustną egzaminu 450 zł. W przypadku negatywnego wyniku części pisemnej egzaminu kandydatowi zwracano opłatę za część ustną egzaminu. Jeśli kandydat przeszedł pomyślnie przez etap wstępny i pisemną część egzaminu, ale nie udało mu się zdać części ustnej egzaminu, mógł przystąpić jeszcze raz do tej części egzaminu uiszczając opłatę tylko za tę część. Zwolnienie z opłaty za etap wstępny nie przysługiwało natomiast w przypadku zakończenia z wynikiem negatywnym pisemnej części egzaminu. W celu ponownego przystąpienia do egzaminu konieczne było ponowne uiszczenie opłat za całe postępowanie kwalifikacyjne.

3. Analiza potencjału i kierunków wprowadzonych zmian

W trakcie procesu legislacyjnego nad ułatwieniem dostępu do zawodów podkreślano, że ze względu na konieczność ochrony majątku obywateli pełna dereglamentacja

zawodu rzeczoznawcy majątkowego byłaby niecelowa i potencjalnie szkodliwa. Istnieje potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego odbiorców usług rzeczoznawców majątkowych, m.in. kredytodawców, kredytobiorców, wierzycieli, dłużników, sądów oraz organów administracji publicznej. Opinie o wartości nieruchomości sporządzane przez rzeczoznawców majątkowych stanowią bowiem podstawę do ustalenia poziomu zobowiązań pomiędzy stronami transakcji, wartości zabezpieczeń kredytów hipotecznych, jak również ustalenia wysokości odszkodowań i niektórych opłat. Istotne jest zatem, by wycena nieruchomości dokonywana była przez specjalistów o zweryfikowanym poziomie wiedzy i umiejętności, jak również gwarantujących bezstronność w trakcie wyceny nieruchomości. Z tego względu utrzymano dotychczasowy zakres czynności zastrzeżonych dla rzeczoznawców majątkowych oraz ochronę tytułu zawodowego.

Analizie poddano również procedurę nabywania uprawnień zawodowych. Zakres analizy obejmował wymogi dotyczące wykształcenia i praktyki zawodowej, a także koszty praktyk zawodowych i postępowania kwalifikacyjnego. Przepisy związane z uzyskaniem uprawnień zawodowych w zakresie wyceny nieruchomości zostały również poddane analizie pod kątem dyskryminacyjnym.

4. Przeprowadzone zmiany

Wprowadzone zmiany w dostępie do zawodu rzeczoznawcy majątkowego obejmują:

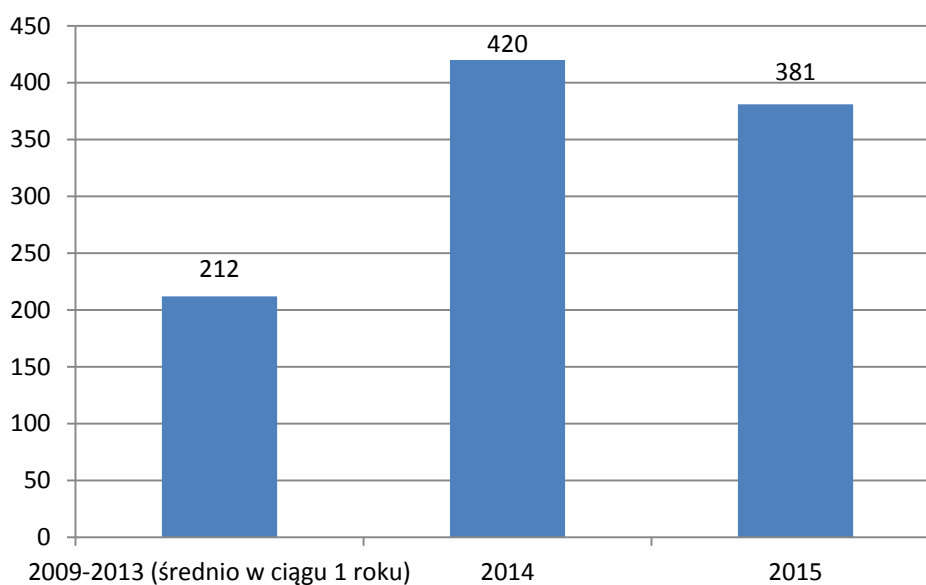
- obniżenie wymaganego poziomu wykształcenia wyższego z II stopnia na I stopień;
- skrócenie minimalnego czasu trwania praktyki zawodowej z 12 miesięcy do 6 miesięcy;
- uproszczenie struktury części pisemnej egzaminu poprzez rezygnację z zadania praktycznego;
- zwolnienie z obowiązku ukończenia studiów podyplomowych w zakresie wyceny nieruchomości na podstawie suplementu dyplomu potwierdzającego, że program studiów wyższych, które ukończyli kandydaci, umożliwi nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie wyceny nieruchomości w takim stopniu, jak program studiów podyplomowych;
- zwolnienie z obowiązku odbycia praktyki zawodowej osób, które odbyły praktykę w zakresie wyceny nieruchomości objętą programem studiów w wymiarze jednego semestru, pod warunkiem, że praktyka była realizowana na podstawie umowy dotyczącej praktyki zawartej między uczelnią a organizacją zawodową rzeczoznawców majątkowych;
- zwolnienie z obowiązku odbycia praktyki osób, które posiadają udokumentowane dwuletnie doświadczenie zawodowe na stanowisku związanym z wyceną nieruchomości;
- zmniejszenie liczby projektów operatów szacunkowych sporządzanych w czasie praktyki zawodowej z 15 do 6;
- zniesienie wymogu znajomości języka polskiego jako potencjalnie dyskryminującego;
- obniżenie opłat za etap wstępny i część pisemną egzaminu, odpowiednio z 300 zł do 250 zł i z 550 zł do 450 zł, a w konsekwencji obniżenie opłaty za całe postępowanie kwalifikacyjne z 1300 zł do 1150 zł;
- zniesienie obowiązku wnoszenia opłaty za etap wstępny w przypadku kandydatów, którzy ponownie przystępują do części pisemnej;

- wprowadzenie maksymalnej wysokości opłaty za praktykę zawodową i określenie jej w wysokości 50% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

5. Skutki

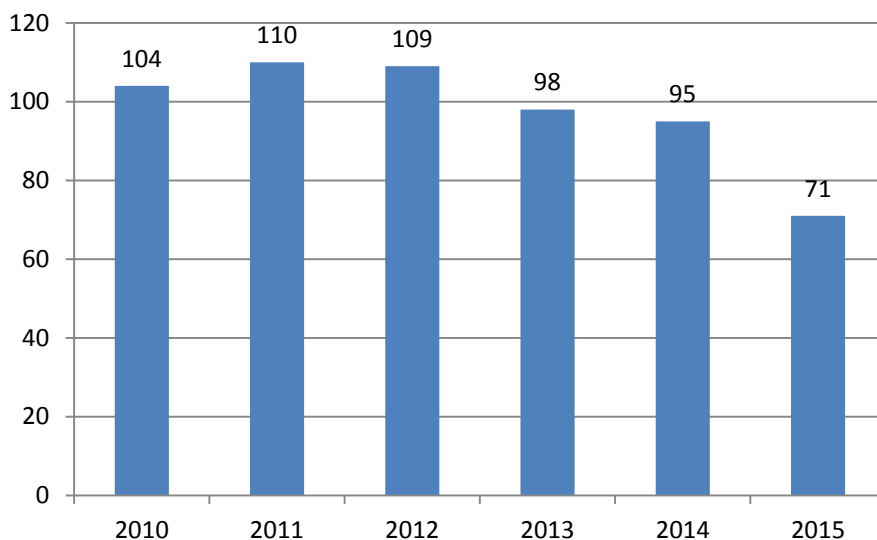
Wprowadzenie opisanych zmian odniosło skutek w postaci znaczącego wzrostu liczby nadanych uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości. W latach 2009-2013 średnio w ciągu roku 212 osób uzyskało uprawnienia zawodowe. Po wejściu w życie *ustawy deregulacyjnej* w 2014 roku nowe uprawnienia zawodowe otrzymało 420 osób, natomiast w 2015 roku 381 osób.

Liczba nadanych uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości przed i po wejściu w życie ustawy deregulacyjnej

Podkreślenia wymaga, iż wprowadzone zmiany wpłynęły na wzrost liczby nadanych uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości. Liczby wszczętych postępowań z tytułu odpowiedzialności zawodowej przed i po zmianach w nadawaniu uprawnień nie wskazują, by miało miejsce obniżenie jakości usług świadczonych przez rzeczoznawców majątkowych.

Liczba wszczętych postępowań z tytułu odpowiedzialności zawodowej przed i po wejściu w życie ustawy deregulacyjnej

Z powyższych danych można wnioskować, iż cel wprowadzonych zmian został osiągnięty. Kandydaci na rzeczoznawców majątkowych mają obecnie ułatwiony dostęp do zawodu. Po przeprowadzeniu częściowej deregulacji zawodu nastąpił wzrost liczby nadanych uprawnień zawodowych w stosunku do okresu sprzed deregulacji. Jednocześnie w wyniku wprowadzonych zmian zapewnione jest bezpieczeństwo odbiorców usług rzeczoznawców majątkowych.

Mając na uwadze, iż zastosowane rozwiązania przyniosły pożądany skutek uznano, iż obecny poziom wymagań kwalifikacyjnych stawianych kandydatom na rzeczoznawców majątkowych nie jest zbyt wysoki. Aktualnie nie są prowadzone działania mające na celu dalszą deregulację zawodu.

SEKTOR: TRANSPORT

KONSERWATOR KOLEI LINOWYCH, WYCIĄGÓW NARCIARSKICH I ZJEŹDŹALNI GRAWITACYJNYCH; KONSERWATOR SPECJALISTYCZNYCH DŹWIGNIC I URZĄDZEŃ SPECJALISTYCZNYCH W PORTOWYCH TECHNOLOGICZNYCH CIĄGACH PRZEŁADOWCZYCH; MASZYNISTA KOLEI LINIOWYCH, WYCIĄGÓW NARCIARSKICH I ZJEŹDŹALNI GRAWITACYJNYCH; MASZYNISTA OBSŁUGUJĄCY URZĄDZENIA DO NAPEŁNIANIA I OPRÓŻNIANIA ZBIORNIKÓW NA TERENIE PORTÓW ORAZ URZĄDZENIA DO NAPEŁNIANIA I OPRÓŻNIANIA ZBIORNIKÓW TRANSPORTOWYCH; MASZYNISTA SPECJALISTYCZNYCH DŹWIGNIC I URZĄDZEŃ W PORTOWYCH TECHNOLOGICZNYCH CIĄGACH PRZEŁADOWCZYCH,

Pierwotnie do Bazy Zawodów Regulowanych w sektorze transportu kolejowego wpisano 9 zawodów będących w kompetencji Transportowego Dozoru Technicznego.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 maja 2014 r. o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych (Dz. U. poz. 768) przewidziano deregulację wielu zawodów technicznych, pozostających w gestii Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa.

Wskutek tych działań zawody takie jak konserwator specjalistycznych dźwignic kolejowych (7643), maszynista specjalistycznych dźwignic kolejowych (7469) oraz konserwator urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników na terenie portów oraz urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych (7473), zostały zmienione.

W trakcie prac nad ww. ustawą w stosunku do niektórych zawodów zaproponowano zmiany polegające na połączeniu zawodów regulowanych o zbliżonych zakresach obowiązków i uprawnień przy pozostawieniu dotychczasowych wymogów kwalifikacyjnych w zakresie wykształcenia, praktyki oraz złożonych egzaminów, w związku z powyższym zaproponowano połączenia zawodu maszynista specjalistycznych dźwignic kolejowych z zawodem maszynista specjalistycznych dźwignic portowych i urządzeń specjalistycznych w portowych technologicznych ciągach przeładowniczych – w wyniku połączenia powstał jeden bardziej uniwersalny zawód maszynisty (obsługującego) specjalistycznych dźwignic i urządzeń w portowych technologicznych ciągach przeładowniczych, jak również połączenie zawodu konserwator specjalistycznych dźwignic kolejowych z zawodem konserwator specjalistycznych dźwignic portowych i urządzeń specjalistycznych w portowych technologicznych ciągach przeładowniczych – w wyniku połączenia powstał jeden bardziej uniwersalny zawód konserwatora specjalistycznych dźwignic i urządzeń w portowych technologicznych ciągach przeładowniczych. Ww. zmiany stanowiły deregulacje pośrednią.

Natomiast dotychczasowy zawód jakim był „konserwator urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników na terenie portów oraz urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych”, został całkowicie wykreślony z listy zawodów regulowanych, gdyż zawód ten nie znajduje się w żadnych regulacjach prawnych i dlatego też w tym przypadku nie ma potrzeby wskazywania rozwiązań legislacyjnych.

Na podstawie obecnej sytuacji planowane jest utrzymanie dotychczasowych regulacji w zakresie dostępu do ww. zawodów. Nie otrzymano żadnych informacji, które byłyby podstawą do wprowadzenia zmian w przedmiotowych zawodach.

W wyniku badania krajowego systemu prawnego, nie znaleziono żadnych wymagań bezpośrednio lub pośrednio dyskryminujących osoby na podstawie obywatelstwa lub miejsca zamieszkania.

Wskazane wymogi kwalifikacyjne dla zawodów gwarantują utrzymanie właściwie wykształconych pracowników, realizujących swoje obowiązki zgodnie z przyjętymi w transporcie zasadami. Wymogi nie wykraczają poza niezbędny charakter pracy niezbędny dla zachowania bezpieczeństwa obsługiwanych urządzeń.

Wykonywanie tych zawodów jest obdarzone publicznym zaufaniem i jest ściśle określone przepisami. Osoby posiadające te uprawnienia, wykonują funkcje obdarzone zaufaniem społecznym, przyjmują odpowiedzialność za bezpieczeństwo użytkowania pojazdów i urządzeń.

Osoby wykonujące samodzielne czynności techniczne, są szczególnie odpowiedzialne za przestrzeganie przepisów prawa, jakości wykonywanej pracy, rzetelności oraz staranności ich wykonywania. Istniejące zabezpieczenia prawne (ustawowe), umożliwiają cofnięcie wydanych uprawnień, co chroni konsumentów i odbiorców usług.

Trudno jest jednoznacznie ocenić efekt w/w działań na aktywność zawodową w obszarze w/w zawodów. Należy jednak zauważyć, że głównym zadaniem przepisów regulujących powyższe zawody jest kwestia zapewnienia bezpieczeństwa użytkowników oraz zmniejszenia liczby wypadków i niebezpiecznych uszkodzeń.

Podsumowując, wskazane jest utrzymanie obecnego systemu.

AUTOMATYK STEROWANIA RUCHEM KOLEJOWYM, DRÓŻNIK PRZEJAZDOWY, DYŻURNY RUCHU, KIEROWNIK POCIĄGU, MANEWROWY, MASZYNISTA, NASTAWNICZY, PROWADZĄCY POCIĄGI LUB POJAZDY KOLEJOWE, REWIDENT TABORU, TOROMISTRZ, USTAWIACZ

Pierwotnie do Bazy Zawodów Regulowanych w sektorze transportu kolejowego wpisano 21 zawodów kolejowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 maja 2014 r. o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych (Dz. U. poz. 768) przewidziano deregulację lub całkowitą dereglamentację 9 zawodów rynku finansowego oraz 82 zawodów technicznych, pozostających w gestii ówczesnego Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa.

Wskutek tych działań w ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1297, z późn. zm.) wprowadzone zostały zmiany. Objęły pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz z prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych, polegające na usunięciu zawodów: zwrotniczy, mostowniczy, dróżnik obchodowy, dyspozytor ruchu metra, dyżurny ruchu i stacji metra, manewrowy metra, monter urządzeń sterowania ruchem pociągów metra, monter urządzeń zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej metra, prowadzący pociąg metra i prowadzący pomocnicze pojazdy kolejowe metra.

W nowym systemie warunki jakie powinni spełniać pracownicy zatrudnieni na ww. stanowiskach, zasady oceny zdolności fizycznych i psychicznych oraz sposób szkolenia i egzaminowania określi pracodawca w przepisach wewnętrznych.

Na podstawie obecnej sytuacji planowane jest utrzymanie dotychczasowych regulacji w zakresie dostępu do zawodów. Nie otrzymano żadnych informacji o potrzebie zmian.

Wymogi są zgodne z zasadą niedyskryminacji ze względu na obywatelstwo i miejsce zamieszkania.

Wskazane wymogi kwalifikacyjne dla zawodów gwarantują utrzymanie właściwie wykształconych pracowników, realizujących swoje obowiązki zgodnie z przyjętymi w transporcie kolejowym zasadami. Wymogi nie wykraczają poza niezbędny charakter pracy powiązany z zasadami prowadzenia ruchu kolejowego a w szczególności bezpieczeństwa.

ZAWODY/ CZYNNOŚCI REGULOWANE W ZAKRESIE OCHRONY LOTNICTWA CYWILNEGO

1. Operator Kontroli Bezpieczeństwa
2. Instruktor prowadzący szkolenia w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego
3. Unijny podmiot zatwierdzający ds. ochrony lotnictwa cywilnego
4. Audytor krajowy kontroli jakości w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego

Kompetencje nabyte przez osoby wykonujące powyższe profesje/ czynności są uznawane na mocy Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 185/2010 z dnia 4 marca 2010 r. ustanawiającego szczegółowe środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych norm ochrony lotnictwa cywilnego.

Zgodnie z pkt. 11.7. wzajemne uznawanie szkoleń wszelkie kompetencje nabyte przez osobę w celu spełnienia wymogów rozporządzenia (WE) nr 300/2008 i jego aktów wykonawczych w jednym państwie członkowskim uznaje się w innym państwie członkowskim.

Zmiany odnośnie powyższej zasady nie są planowane w legislacji unijnej ani na poziomie krajowym.

Nie istnieją bezpośrednie ani pośrednie wymagania dyskryminujące na podstawie narodowości czy miejsca prowadzenia działalności/ zamieszkania. Zasada wzajemnego uznawania kompetencji pomiędzy państwami członkowskimi jest nadrzędna.

PERSONEL LOTNICZY ORAZ POWIĄZANE ZAWODY REGULOWANE (TRANSPORT - LOTNICTWO):

1. Piloci zawodowi oraz liniowi (Samolot/Śmigłowiec/Szybowiec/Balon/Sterowiec/Wiatrakowiec)
2. Mechanicy pokładowi, Nawigatorzy lotniczy, Dyspozytorzy lotniczy, Skoczkowie spadochronowi
3. Mechanik lotniczej obsługi technicznej
4. (Lotnisko) Informator Służby Informacji Powietrznej

Powyższe zawody regulowane są szczegółowo w ramach "systemu licencjonowania" stworzonego przez ICAO (Międzynarodowa Organizacja Lotnictwa Cywilnego) [Konwencja chicagowska] Załącznik 1 - Licencjonowanie Personelu oraz poprzez Rozporządzenia UE numer 1178/2011 i 1321/2014, a także przez przepisy krajowe (ustawa - Prawo lotnicze).

W świetle obowiązujących przepisów, dla wymienionych zawodów sektora lotniczego, dalsze zmiany nie są planowane.

W wyniku badania krajowego systemu prawnego, nie znaleziono żadnych wymagań bezpośrednio lub pośrednio dyskryminujących na podstawie obywatelstwa lub miejsca zamieszkania.

Sprawą nadrzędną jeśli chodzi o dopuszczenie do wykonywania zawodów lotniczych jest szeroko rozumiane Bezpieczeństwo Lotnicze. Regulacja tych zawodów powinna zmniejszyć ryzyko powiązane z Bezpieczeństwem Lotniczym.

Główne korzyści dla pilotów-uczniów, pilotów lub innych pokrewnych zawodów personelu lotniczego to solidna nauka wykonywanego zawodu oraz dobre przygotowanie przez wykształconych i doświadczonych instruktorów w ośrodkach szkolenia zatwierdzonych przez władzę lotniczą.

Aby zminimalizować ryzyka - system prawny wprowadził obowiązkowe szkolenie oraz obowiązkowe państwowe egzaminy teoretyczne i praktyczne (na podstawie rozporządzenia UE nr 1178/2011 oraz przepisów krajowych) do uzyskania licencji. Aby zmaksymalizować korzyści, należy stwierdzić, iż dostępność takich szkoleń w Polsce oraz UE jest bardzo powszechna.

Trudno jest jednoznacznie ocenić efekt w/w działań na aktywność zawodową w obszarze lotniczym. Należy jednak zauważyć, że głównym zadaniem przepisów regulujących powyższe zawody są kwestia zapewnienia bezpieczeństwa lotniczego oraz zmniejszenia liczby wypadków lotniczych. Jest bardzo prawdopodobne, że ICAO i EASA (Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego) są w posiadaniu dodatkowych, wystandaryzowanych szczegółowych danych (statystyk) oraz wskaźników lub analiz ekonomicznych.

Działania w zakresie bezpieczeństwa lotniczego, są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez kursy/szkolenia dla personelu lotniczego oraz egzaminy państwowe). Wymagania postawione w celu uzyskania licencji stanowią jedynie część czynników przyczyniająca się do rozwoju odpowiedniej kultury lotniczej i poprawnego zachowania użytkowników przestrzeni powietrznej.

Wykonywanie zawodów związanych z personelem lotniczym jest powierzone wyłącznie specjalistom posiadającym odpowiednie licencje i uprawnienia. Posiadają oni szczególne kwalifikacje zawodowe, bo tylko po takim (odpowiednim) wykształceniu i sprawdzeniu wiedzy mogą posiadać niezbędną wiedzę i umiejętności aby zapewnić bezpieczeństwo wykonywania operacji lotniczych.

W celu zapewnienia spójności i łatwiejszego dostępu do ww. zawodów, zostały zniesione (na podstawie rozporządzeń UE) minimalne wymagania dotyczące wykształcenia (obowiązek pochodzący z ustawodawstwa krajowego).

Podsumowując, wskazane jest utrzymanie obecnego systemu.

PILOT MORSKI; KUCHARZ OKRĘTOWY ORAZ ZAWODY ZWIĄZANE Z RYBOŁÓWSTWEM MORSKIM

1. Pilot morski
2. Kucharz okrętowy
3. Rybak rybołówstwa morskiego
4. Starszy rybak rybołówstwa morskiego
5. Szyper klasy 1 rybołówstwa morskiego
6. Szyper klasy 2 rybołówstwa morskiego
7. Szyper żeglugi nieograniczonej rybołówstwa morskiego

Wymienione zawody regulowane związane są z bezpieczeństwem morskim.

Przepisy krajowe określają kwalifikacje do uzyskania w wymienionych zawodach. Nie ma w nich regulacji odnoszących się do narodowości lub miejsca zamieszkania. W związku z czym krajowy system prawny nie zawiera wymogów dyskryminacyjnych ze względu na posiadane obywatelstwo lub miejsce zamieszkania.

Główne zidentyfikowane zagrożenie: zmniejszenie ryzyka związanego z bezpieczeństwem morskim. Podjęte rozwiązania w celu zmniejszenia ryzyka, to kontrole jednostek edukacyjnych i szkolących oraz organizowanych kursów lub szkoleń.

Główna korzyść z przyjętego rozwiązania, to zaawansowany system procesu nauczania i szkolenia gwarantujący uzyskanie właściwych kwalifikacji w wymienionych zawodach regulowanych. Zaletą zwiększająca korzyści to kontrole przez administrację jednostek szkolących oraz kursów zawodowych.

Trudno jest jednoznacznie ocenić wpływ podjętych działań. Głównym celem przyjętym w przepisach odnoszących się do powyższych kwalifikacji jest zapewnienie bezpieczeństwa morskiego oraz zmniejszenie liczby wypadków. Zadania związane z bezpieczeństwem morskim zależą od wielu czynników, takich jak: odpowiednio wyszkolony personel, specyficzne umiejętności i kwalifikacje; specjalistyczna wiedza i profesjonalne postępowanie; obsługi profesjonalnego sprzętu lub urządzeń; pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Przyjęte rozwiązania mają przygotować pracownika do wykonywania specyficznych zadań w ramach zawodu regulowanego, włączając w to właściwe postępowanie w sytuacjach kryzysowych.

Wymagania dotyczące kwalifikacji są powiązane z regulacjami międzynarodowymi (np. STCW-F dla zawodów związanych z rybołówstwem morskim) i UE.

Nie planuje się wprowadzenia alternatywnych mechanizmów ułatwiających dostęp do wymienionych zawodów. Istniejący system jest optymalny i planuje się jego utrzymanie.

ZAWODY ZWIĄZANE Z ŻEGLUGĄ KRAJOWĄ ORAZ RYBOŁÓWSTWEM MORSKIM

1. Oficer mechanik w żegludze krajowej
2. Szyper 1 klasy żeglugi krajowej
3. Szyper 2 klasy żeglugi krajowej

Wymienione zawody regulowane związane są z bezpieczeństwem morskim.

Przepisy krajowe określają kwalifikacje do uzyskania w wymienionych zawodach. Nie ma w nich regulacji odnoszących się do narodowości lub miejsca zamieszkania. W związku z czym krajowy system prawny nie zawiera wymogów dyskryminacyjnych ze względu na posiadane obywatelstwo lub miejsce zamieszkania.

Główne zidentyfikowane zagrożenie: zmniejszenie ryzyka związanego z bezpieczeństwem morskim. Podjęte rozwiązania w celu zmniejszenia ryzyka, to kontrole jednostek edukacyjnych i szkolących oraz organizowanych kursów lub szkoleń.

Główna korzyść z przyjętego rozwiązania, to zaawansowany system procesu nauczania i szkolenia gwarantujący uzyskanie właściwych kwalifikacji w wymienionych zawodach regulowanych. Zaletą zwiększająca korzyści to kontrole przez administrację jednostek szkolących oraz kursów zawodowych.

Trudno jest jednoznacznie ocenić wpływ podjętych działań. Głównym celem przyjętym w przepisach odnoszących się do powyższych kwalifikacji jest zapewnienie bezpieczeństwa morskiego oraz zmniejszenie liczby wypadków. Zadania związane z bezpiecznym wykonywaniem prac podwodnych zależą od wielu czynników, takich jak: odpowiednie

wyszkolenie personelu, specyficznych umiejętności i kwalifikacji; specjalistycznej wiedzy i profesjonalnego postępowania; obsługi profesjonalnego sprzętu lub urządzeń; pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Przyjęte rozwiązania mają przygotować pracownika do wykonywania specyficznych zadań w ramach zawodu regulowanego, włączając w to właściwe postępowanie w sytuacjach kryzysowych.

Nie planuje się wprowadzenia alternatywnych mechanizmów ułatwiających dostęp do wymienionych zawodów. Istniejący system jest optymalny i planuje się jego utrzymanie.

ZAWODY ZWIĄZANE Z ŻEGLUGĄ ŚRÓDLĄDOWĄ

1. Marynarz żeglugi śródlądowej
2. Starszy marynarz żeglugi śródlądowej
3. Marynarz motorzysta żeglugi śródlądowej
4. Motorzysta żeglugi śródlądowej
5. Mechanik statkowy żeglugi śródlądowej
6. Bosman żeglugi śródlądowej
7. Przewoźnik żeglugi śródlądowej
8. Stermotorzysta żeglugi śródlądowej
9. Sternik żeglugi śródlądowej
10. Szyper żeglugi śródlądowej

Wymienione zawody regulowane związane są z bezpieczeństwem żeglugi śródlądowej.

Przepisy krajowe określają kwalifikacje do uzyskania w wymienionych zawodach. Nie ma w nich regulacji odnoszących się do narodowości lub miejsca zamieszkania. W związku z czym krajowy system prawny nie zawiera wymogów dyskryminacyjnych ze względu na posiadane obywatelstwo lub miejsce zamieszkania.

Główne zidentyfikowane zagrożenie: zmniejszenie ryzyka związanego z bezpieczeństwem żeglugi śródlądowej. Podjęte rozwiązania w celu zmniejszenia ryzyka, to kontrole załóg jednostek śródlądowych oraz egzaminy państwowe przed właściwymi organami.

Główna korzyść z przyjętego rozwiązania, to jednostki żeglugi śródlądowej posiadające odpowiedni liczebnie skład członków załogi z właściwymi kwalifikacjami.

Trudno jest jednoznacznie ocenić wpływ podjętych działań. Głównym celem przyjętym w przepisach odnoszących się do powyższych kwalifikacji jest zapewnienie bezpieczeństwa żeglugi śródlądowej oraz zmniejszenie liczby wypadków. Zadania związane z bezpieczeństwem żeglugi śródlądowej zależą od wielu czynników, takich jak: odpowiednio wyszkolony personel, specyficzne umiejętności i kwalifikacje; specjalistyczna wiedza i profesjonalne postępowanie; obsługi profesjonalnego sprzętu lub urządzeń; pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Przyjęte rozwiązania mają przygotować pracownika do wykonywania specyficznych zadań w ramach zawodu regulowanego, włączając w to właściwe postępowanie w sytuacjach kryzysowych.

Nie planuje się wprowadzenia alternatywnych mechanizmów ułatwiających dostęp do wymienionych zawodów. Istniejący system jest optymalny i planuje się jego utrzymanie.

ZAWODY RADIOKOMUNIKACYJNE:

- 1) Radioelektronik drugiej klasy (GMDSS);
- 2) Radioelektronik pierwszej klasy (GMDSS);
- 3) Operator stacji nadbrzeżnej

Zawody te mogą być wykonywane wyłącznie przez osobę, która posiada odpowiednie świadectwo operatora urządzeń radiowych. Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej wydaje świadectwo operatora urządzeń radiowych na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu sprawdzającego wiedzę i umiejętności wnioskodawcy ubiegającego się o świadectwo, a także na podstawie udokumentowanej praktyki.

Ad. 1) Radioelektronik drugiej klasy (GMDSS)

Osoba posiadająca świadectwo radioelektronika drugiej klasy (GMDSS) jest uprawniona do obsługi urządzeń GMDSS na wszystkich statkach morskich, wykonywania przeglądów, konserwacji i napraw sprzętu elektronicznego na statku oraz do pełnienia funkcji operatora urządzeń radiowych w stacjach nadbrzeżnych.

O świadectwo radioelektronika drugiej klasy (GMDSS) może ubiegać się osoba, która:

- odbyła 3-miesięczną praktykę na statku morskim w zakresie obsługi urządzeń GMDSS i pełnienia funkcji operatora urządzeń radiowych,
- odbyła szkolenie w ośrodku szkoleniowym w zakresie odpowiadającym wymogom egzaminacyjnym dla danego rodzaju świadectwa.

Ad. 2) Radioelektronik pierwszej klasy (GMDSS)

Osoba posiadająca świadectwo radioelektronika drugiej klasy (GMDSS) jest uprawniona do obsługi urządzeń GMDSS na wszystkich statkach morskich, wykonywania przeglądów, konserwacji, diagnostyki i napraw sprzętu elektronicznego na statku oraz do pełnienia funkcji operatora urządzeń radiowych w stacjach nadbrzeżnych.

O świadectwo radioelektronika pierwszej klasy (GMDSS) może ubiegać się osoba, która:

- posiada świadectwo radioelektronika drugiej klasy (GMDSS),
- odbyła 12-miesięczną praktykę polegającą na wykonywaniu czynności radioelektronika drugiej klasy na statkach morskich lub w stacjach nadbrzeżnych wykorzystujących urządzenia GMDSS, w tym nie mniej niż 9 miesięcy na statkach morskich.

Istnieją dwa różne zakresy wymagań egzaminacyjnych dla powyższych zawodów. Zakres wymagań dla osób ubiegających się o świadectwo radioelektronika pierwszej klasy (GMDSS) jest szerszy niż dla osób ubiegających się o świadectwo radioelektronika drugiej klasy (GMDSS).

Nie planuje się żadnych zmian w zakresie ww. wymagań. Wszystkie wymagania dotyczące powyższych dwóch zawodów powinny zostać utrzymane. Istniejące środki i wymagania są uzasadnione potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa na morzu i znajdują swoją podstawę w regulacjach międzynarodowych.

Jednocześnie, należy wskazać, że w 2012 r. polski Parlament uchwalił nowelizację ustawy Prawo telekomunikacyjne (ustawa z dnia 16 listopada 2012 r. o zmianie ustawy – Prawo telekomunikacyjne oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1445), która przewidywała regulację mającą na celu ułatwienie uzyskania ww. świadectw. Na mocy przepisów przedmiotowej ustawy oraz rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji w sprawie

świadectw operatora urządzeń radiowych, posiadacze odpowiedniego świadectwa mają możliwość jego odnowienia bez konieczności przystąpienia ponownie do egzaminu. O odnowienie świadectwa operatora urządzeń radiowych może ubiegać się osoba, która złożyła wniosek o odnowienie świadectwa w czasie jego ważności lub nie później niż w ciągu 12 miesięcy od dnia utraty ważności świadectwa.

Osoba ubiegająca się o odnowienie świadectwa dołącza do wniosku wyciąg z książeczki żeglarskiej oraz zaświadczenie wydane przez kapitana statku albo dowódcę jednostki pływającej, potwierdzające pracę na morzu z wykonywaniem odpowiednich dla danego świadectwa funkcji operatora odpowiedzialnego za radiokomunikację na wypadek zdarzeń niebezpiecznych, w ciągu co najmniej 12 miesięcy w okresie 5 lat przed dniem upływu ważności posiadanego świadectwa.

Ad. 3) Operator stacji nadbrzeżnej

Osoba posiadająca świadectwo operatora stacji nadbrzeżnej jest uprawniona do pełnienia funkcji operatora urządzeń radiowych w stacjach nadbrzeżnych i morskich ratowniczych centrach koordynacyjnych.

Świadectwa operatora stacji nadbrzeżnej wydaje się osobie, która pozytywnie zdała egzamin. W przypadku tego świadectwa nie są wymagane żadne szkolenia, kursy ani praktyki.

Nie są planowane żadne zmiany warunków uzyskania świadectwa operatora stacji nadbrzeżnej.

OPERATOR RADIOTELEFONISTA STACJI LOTNISKOWEJ

Zawód ten może być wykonywany przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje i świadectwo operatora radiotelefonisty stacji lotniskowej.

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej wydaje świadectwo operatora radiotelefonisty stacji lotniskowej na podstawie zdanego egzaminu sprawdzającego wiedzę i umiejętności zdającego. Dopiero po odbyciu odpowiednich szkoleń, zdaniu egzaminu, osoby ubiegające się o ww. świadectwo wykazując się niezbędną wiedzą i umiejętnościami koniecznymi do zapewnienia bezpieczeństwa ruchu lotniczego.

Osoba posiadająca świadectwo operatora radiotelefonisty stacji lotniskowej jest uprawniona do obsługi wszystkich urządzeń radiotelefonicznych w stacjach lotniskowych oraz na stanowisku operacyjnym w ośrodkach kontroli ruchu lotniczego.

O świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej i możliwość przystąpienia do egzaminu może ubiegać się osoba, która:

- odbyła szkolenie w organizacji szkolenia lotniczego lub w ośrodku szkoleniowym w zakresie odpowiadającym wymogom egzaminacyjnym dla danego rodzaju świadectwa lub
- w okresie 12 miesięcy przed przystąpieniem do egzaminu wykonywała w ramach swoich obowiązków służbowych czynności operatora urządzeń radiowych na pokładzie statku powietrznego lub w stacji lotniskowej, w wymiarze co najmniej 10 godzin, potwierdzone przez pracodawcę w formie zaświadczenia.

Środki dotyczące zawodu operatora radiotelefonisty stacji lotniskowej powinny zostać utrzymane z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa powietrznego. Trudno jest

ocenić efekt środków/wymogów stawianych operatorom radiotelefonistom. Należy zauważyć, że zapewnienie bezpieczeństwa lotniczego oraz zmniejszenie liczby wypadków lotniczych jest głównym celem wymogów dotyczących kwalifikacji osób wykonujących przedmiotowy zawód. Bezpieczeństwo lotnicze zależy od wielu czynników. Jednym z nich jest odpowiednio przeszkolony personel. Wymagania dotyczące kwalifikacji związane są z obowiązującymi przepisami międzynarodowymi.

Wyjaśnienie ogólne

Podstawę prawną regulacji, dotyczących zawodu radioelektronika drugiej klasy (GMDSS), radioelektronik pierwszej klasy (GMDSS), operatora stacji nadbrzeżnej, operatora radiotelefonisty stacji lotniskowej, stanowi Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z 16 stycznia 2015 r. w sprawie świadectw operatora urządzeń radiowych (Dz.U. poz. 99).

Komisje egzaminacyjne prowadzą rejestr wydanych świadectw operatora urządzeń radiowych. W odniesieniu do przedmiotowych zawodów nie są stosowane żadne ograniczenia liczby zezwoleń, ograniczenia terytorialne, ograniczenia dotyczące formy prawnej/ rodzaju podmiotu, ograniczenia związane z posiadaniem akcji lub praw głosu. Władze Polski nie planują rozszerzenia ograniczeń.

W odniesieniu do omawianych zawodów w wyniku badania krajowego systemu prawnego, nie stwierdzono istnienia bezpośrednio lub pośrednio dyskryminujących wymagań pod względem kryterium obywatelstwa lub miejsca zamieszkania.

Korzyścią istnienia obecnych środków/wymagań stawianych osobom wykonującym przedmiotowe zawody jest to, że osoba posiadająca odpowiednie świadectwo jest przygotowana do wykonywania tego zadania, m.in. przez profesjonalnych instruktorów w jednym z zatwierdzonych organizacji, ośrodków szkoleniowych.

Aby zminimalizować ryzyko ograniczenia dostępu do obecnego systemu prawnego wymagane są obowiązkowe szkolenia i egzaminy teoretyczne i praktyczne. Aby zmaksymalizować korzyści zapewniona jest wystarczająca dostępność kursów.

W chwili obecnej nie są planowane żadne alternatywne mechanizmy regulowania dostępu do przedmiotowych 4 zawodów. Wymagania dotyczące kwalifikacji znajdują swą podstawę w przepisach międzynarodowych.

TAKSÓWKARZ

Taksówkarz - przewóz drogowy pasażerów taksówką

Z dniem 1 stycznia 2014 r. zmniejszono wymogi kwalifikacyjne w zawodzie. Taksówkarzem jest osoba, która:

- 1) posiada prawo jazdy odpowiedniej kategorii,
- 2) nie została skazana za określone rodzaje przestępstw
- 3) posiada zaświadczenie o ukończeniu szkolenia zakończonego egzaminem, potwierdzającego znajomość topografii miejscowości oraz przepisów prawa miejscowego – w

przypadku wprowadzenia takiego obowiązku przez radę gminy liczącej powyżej 100 000 mieszkańców.

Aktualnie nie przewiduje się zmian prawnych w zakresie wymogów dla zawodu taksówkarza. Przepisy zapewniają minimalne wymogi niezbędne dla właściwego wykonywania obowiązków taksówkarza.

Wymogi dla zawodu taksówkarza zostały przeanalizowane pod kątem występowania ewentualnych przepisów dyskryminujących pod względem narodowości lub miejsca zamieszkania. W wyniku analizy nie stwierdzono występowania tego rodzaju dyskryminujących przepisów.

ZARZĄDZAJĄCY TRANSPORTEM

Zarządzający transportem - zarządzanie w sposób efektywny i ciągły operacjami transportowymi przedsiębiorcy

Zarządzającym transportem może być osoba, która:

- 1) posiada dobrą reputację,
- 2) zdała obowiązkowy pisemny egzamin sprawdzający wiedzę niezbędną do wykonywania czynności związanych z zarządzaniem w transporcie drogowym.

Aktualnie nie przewiduje się zmian prawnych w zakresie wymogów dla zawodu zarządzającego transportem. Przepisy zapewniają minimalne wymogi niezbędne dla właściwego wykonywania obowiązków zarządzającego transportem.

Wymogi dla zawodu zarządzającego transportem zostały przeanalizowane pod kątem występowania ewentualnych przepisów dyskryminujących pod względem narodowości lub miejsca zamieszkania. W wyniku analizy nie stwierdzono występowania tego rodzaju dyskryminujących przepisów.

KIEROWCA POJAZDU PRZEZNACZONEGO KONSTRUKCYJNIE DO PRZEWOZU POWYŻEJ 9 OSÓB W ZAROBKOWYM TRANSPORCIE DROGOWYM (KIEROWCA AUTOBUSU)

Kierowca pojazdu przeznaczonego konstrukcyjnie do przewozu powyżej 9 osób w zarobkowym transporcie drogowym (kierowca autobusu) - przewożenie pasażerów autobusem

Kierowcą autobusu jest osoba, która

- 1) ma co najmniej 23 lata (lub 21 lat w szczególnych przypadkach);
- 2) posiada odpowiednią kategorię prawa jazdy;
- 3) uzyskała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 4) ukończyła kurs dla kierowców w odpowiednim zakresie (kwalifikacja wstępna i/lub szkolenie okresowe).

Aktualnie nie przewiduje się zmian prawnych w zakresie wymogów dla zawodu kierowcy autobusu. Przepisy zapewniają minimalne wymogi niezbędne dla właściwego wykonywania obowiązków kierowcy autobusu.

Wymogi dla zawodu kierowcy autobusu zostały przeanalizowane pod kątem występowania ewentualnych przepisów dyskryminujących pod względem narodowości lub miejsca zamieszkania. W wyniku analizy nie stwierdzono występowania tego rodzaju dyskryminujących przepisów.

KIEROWCA POJAZDU O MAKSYMALNEJ MASIE CAŁKOWITEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 3,5 TONY W ZAROBKOWYM TRANSPORCIE DROGOWYM (KIEROWCA CIĘŻARÓWKI)

Kierowca pojazdu o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony w zarobkowym transporcie drogowym (kierowca ciężarówki) - przewożenie towarów w transporcie drogowym

Kierowcą ciężarówki jest osoba, która

- 1) ma co najmniej 21 lat (lub 18 lat w szczególnych przypadkach);
- 2) posiada odpowiednią kategorię prawa jazdy;
- 3) uzyskała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 4) ukończyła kurs dla kierowców autobusu autobusu w odpowiednim zakresie (kwalifikacja wstępna i/lub szkolenie okresowe).

Aktualnie nie przewiduje się zmian prawnych w zakresie wymogów dla zawodu kierowcy ciężarówki. Przepisy zapewniają minimalne wymogi niezbędne dla właściwego wykonywania obowiązków kierowcy ciężarówki.

Wymogi dla zawodu kierowcy ciężarówki zostały przeanalizowane pod kątem występowania ewentualnych przepisów dyskryminujących pod względem narodowości lub miejsca zamieszkania. W wyniku analizy nie stwierdzono występowania tego rodzaju dyskryminujących przepisów.

KIERUJĄCY TRAMWAJEM

Kierujący tramwajem - kierowanie tramwajem

Kierującym tramwajem jest osoba, która:

- 1) osiągnęła wiek wymagany do kierowania tramwajem (21 lat);
- 2) uzyskała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 3) odbyła wymagane szkolenie;
- 4) zdała egzamin państwowy wymagany do uzyskania pozwolenia.
- 5) posiada pozwolenie na kierowanie tramwajem

Aktualnie nie przewiduje się zmian prawnych w zakresie wymogów dla zawodu kierującego tramwajem. Przepisy zapewniają minimalne wymogi niezbędne dla właściwego wykonywania obowiązków kierującego tramwajem.

Wymogi dla zawodu kierującego tramwajem zostały przeanalizowane pod kątem występowania ewentualnych przepisów dyskryminujących pod względem narodowości lub miejsca zamieszkania. W wyniku analizy nie stwierdzono występowania tego rodzaju dyskryminujących przepisów.

SEKTOR: HANDEL HURTOWY I DETALICZNY

RZECZOZNAWCA SAMOCHODOWY

Rzecznawca samochodowy sporządza opinię w przypadku:

- w którym cecha identyfikacyjna uległa skorodowaniu lub została zniszczona podczas wypadku drogowego albo podczas naprawy lub w przypadku pojazdu zabytkowego, w którym cecha identyfikacyjna nie została umieszczona.
  - ponownej rejestracji pojazdu wyrejestrowanego, mającego co najmniej 25 lat uznanego przez rzeczoznawcę samochodowego za unikatowy lub mający szczególne znaczenie dla udokumentowania historii motoryzacji
  - w razie powstania trudności w ustaleniu parametrów pojazdu, przed badaniem technicznym.
- Dodatkowo rzeczoznawca samochodowy sporządza opinię/ekspertyzę dotyczącą np. technologii samochodowej lub oceny wartości pojazdu dla sądów, ubezpieczycieli, organów podatkowych itp.

Rzecznawcą samochodowym jest osoba, która:

- 1) posiada co najmniej średnie wykształcenie;
- 2) posiada 2-letnią praktykę zawodową w dziedzinie związanej z motoryzacją;
- 3) posiada prawo jazdy kategorii A, B oraz C1 lub C;
- 4) nie była karana wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne;
- 5) posiada certyfikat w zakresie rzeczoznawstwa samochodowego wydany przez jednostkę akredytowaną w polskim systemie akredytacji;
- 6) została wpisana na listę rzeczoznawców samochodowych.

W 2014 r. wymogi dla wykonywania zawodu rzeczoznawcy samochodowego zostały zmienione w wyniku porównania polskich regulacji w stosunku do analogicznych regulacji dotyczących tego zawodu w innych państwach. W wyniku zmiany, zmniejszono wymogi w zakresie wykształcenia oraz praktyki zawodowej. Aktualnie nie przewiduje się dalszych zmian co do wymogów dla rzeczoznawcy samochodowego.

Wymogi dla zawodu rzeczoznawcy samochodowego zostały przeanalizowane pod kątem występowania ewentualnych przepisów dyskryminujących pod względem narodowości lub miejsca zamieszkania. W wyniku analizy, dokonanej w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, stwierdzono występowanie dyskryminujących przepisów w powyższym zakresie. Po dokonaniu odpowiednich zmian w przepisach, aktualnie nie występuje dyskryminacja na gruncie narodowości lub miejsca zamieszkania.

DIAGNOSTA UPRAWNIONY DO WYKONYWANIA BADAŃ TECHNICZNYCH POJAZDÓW

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów - wykonywanie okresowych badań technicznych i badań dodatkowych wszystkich rodzajów pojazdów

Diagnostą jest osoba, która:

- 1) posiada wymagane wykształcenie techniczne i praktykę;
- 2) odbyła wymagane szkolenie (nie jest wymagane w odniesieniu do absolwentów studiów technicznych obejmujących wiedzę i umiejętności w zakresie diagnostyki samochodowej);

3) zdała egzamin kwalifikacyjny.

Aktualnie obowiązują minimalne wymagania dla właściwego wykonywania obowiązków diagnosty.

Wymogi dla kandydata na diagnostę nie były uregulowane w prawie europejskim do czasu wydania dyrektywy 2014/45/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie okresowych badań zdatności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz uchylającej dyrektywę 2009/40/WE. Dyrektywa 2014/45/UE ustala minimalne wymagania w zakresie uprawnień, szkolenia i certyfikacji diagnostów.

Mając na względzie powyższe, niezbędne będzie dostosowanie wymogów dotyczących diagnosty uregulowanych w polskich przepisach do zapisów ww. dyrektywy 2014/45/UE.

NAUCZYCIEL

Wymagania kwalifikacyjne dotyczące osób, które chcą wykonywać zawód nauczyciela, są określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r. poz. 191, ze zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. z 2015 r. poz. 1264) oraz rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli (Dz.U. z 2014 r. poz. 784) .

Zgodnie z treścią upoważnienia minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do nauczycieli szkół artystycznych – minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego, w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli, wskazując w szczególności poziom wykształcenia i jego zakres w odniesieniu do poszczególnych typów szkół i placówek, warunki uzyskiwania kwalifikacji do nauczania języków obcych, także poprzez egzaminy znajomości języka i wykaz tych egzaminów oraz może określić szkoły i wypadki, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli, uwzględniając w szczególności potrzeby kształcenia zawodowego.

Kształcenie nauczycieli prowadzone jest w dwóch systemach, tj.:

- systemie szkolnictwa wyższego na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia, jednolitych studiach magisterskich i studiach podyplomowych, na podstawie przepisów ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym
- systemie oświaty w trzyletnich zakładach kształcenia nauczycieli (tj. kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych), na podstawie przepisów ustawy o systemie oświaty.

Zakłady kształcenia nauczycieli zostaną zlikwidowane z dniem 1 października 2016 r. i od tego czasu kształcenie nauczycieli będzie prowadzone wyłącznie w uczelniach.

Kształcenie nauczycieli obecnie jest realizowane na podstawie przepisów określających standardy kształcenia nauczycieli obejmuje przygotowanie merytoryczne do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć), w tym przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, dydaktycznym i odbycie praktyki pedagogicznej.

Biorąc pod uwagę liczbę nauczycieli (669 786 osób – stan na 30 września 2014 r.) zatrudnionych w systemie oświaty, 93,3% nauczycieli legitymuje się dyplomem ukończenia studiów magisterskich, a 5% nauczycieli – studiów wyższych zawodowych. Oznacza to, że ponad 98% nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty posiada wykształcenie wyższe.

Wymagania kwalifikacyjne wobec nauczycieli wynikają z rodzaju realizowanych przez nich zadań dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych oraz potrzeb szkół i placówek oświatowych w tym zakresie. Charakter wykonywania tego zawodu wymaga od osób, które go wykonują, szczególnej wiedzy i umiejętności.

Określone wymagania kwalifikacyjne będą utrzymane, ponieważ są one uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego, służą osiągnięciu określonego celu, tj. zapewnieniu odpowiedniej jakości pracy nauczycieli w każdym jej aspekcie: dydaktycznym, opiekuńczym i wychowawczym, i nie wykraczają poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu.

Określone prawem regulacje nie stanowią bariery w dostępie do wykonywania tego zawodu i nie są bezpośrednio ani pośrednio dyskryminujące ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania (pobytu).

STRAŻAK, TECHNIK OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ, INŻYNIER OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

Na podstawie polskiego prawa krajowego, należy stwierdzić, że nie istnieją żadne elementy ograniczające dostęp do zawodu strażaka, technika ochrony przeciwpożarowej, inżyniera ochrony przeciwpożarowej. Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej, każdy obywatel UE może pracować jako strażak, technik ochrony przeciwpożarowej, inżynier ochrony przeciwpożarowej bez względu na ich miejsce zamieszkania lub narodowość. Ograniczenia w dostępie do zawodów są spowodowane bezpieczeństwem publicznym i bezpieczeństwem zdrowia publicznego, ponieważ oczekuje się od tych osób działania w szerokim zakresie działalności ratowniczej. Wymagane jest posiadanie odpowiedniej wiedzy o ochronie przeciwpożarowej, dowodzenia i taktyki zwalczania pożarów, gaszenia pożarów i ratownictwa technicznego, np. ratownictwa wysokościowego, ratownictwa wodnego, ratownictwa medycznego, działań poszukiwawczo-ratowniczych, ratownictwa chemicznego i ekologicznego. Dlatego wymagania określone przez prawo dotyczą minimalnego wykształcenie średniego i specjalistycznego przeszkolenia pożarniczego.

Dzięki istniejącemu systemowi edukacji osiągnęliśmy oczekiwany wysoki poziom kwalifikacji strażaków, techników pożarnictwa i inżynierów pożarnictwa do działań ratowniczych, w tym ratownictwa medycznego. Znajduje to odzwierciedlenie w najnowszym sondażu opinii publicznej, gdzie straż pożarna jest na pierwszym miejscu wśród różnych organizacji publicznych z 94% zaufania publicznego.

W okresie od 1 stycznia do 1 grudnia 2015 r razem 2510 osób uzyskało kwalifikacje zawodowe: w tym strażak 1696 osób, technik pożarnictwa 632 osoby, inżynier pożarnictwa 182 osoby.

INSTRUKTOR NAUKI JAZDY

Podstawowym zadaniem instruktora nauki jazdy jest nauka jazdy osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania pojazdami. Dodatkowo instruktor nauki jazdy może prowadzić

szkolenia dla osób ubiegających się o uprawnienia instruktora nauki jazdy, kursy dokształcające dla instruktorów nauki jazdy oraz szkolenia dla osób ubiegających się o kartę rowerową.

Instruktorem jest osoba, która:

- 1) posiada prawo jazdy odpowiedniej kategorii przez określony czas;
- 2) posiada 3-letnie doświadczenie w prowadzeniu szkolenia dla osób ubiegających się o prawo jazdy kategorii B, jeśli osoba ubiega się o uprawnienia instruktora w zakresie prawa jazdy kategorii B + E, C1, C1 + E, C, C + E, D1, D1 + E, D
- 3) posiada ważne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora oraz ważne orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności instruktora;
- 4) ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs dla kandydatów na instruktorów i posiada zaświadczenie o jego ukończeniu - dotyczy instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi;
- 5) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin sprawdzający kwalifikacje przed komisją powołaną przez wojewodę;
- 6) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za określone rodzaje przestępstw;
- 7) jest wpisana do ewidencji instruktorów.

Aktualnie nie przewiduje się zmian prawnych w zakresie wymogów dla zawodu instruktora nauki jazdy. Przepisy zapewniają minimalne wymogi niezbędne dla właściwego wykonywania obowiązków instruktora.

Wymogi dla zawodu instruktora zostały przeanalizowane pod kątem występowania ewentualnych przepisów dyskryminujących pod względem narodowości lub miejsca zamieszkania. W wyniku analizy nie stwierdzono występowania tego rodzaju dyskryminujących przepisów.

WYKŁADOWCA NAUKI JAZDY

Wykładowca nauki jazdy - udzielanie teoretycznych lekcji dla osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania pojazdami

Wykładowcą nauki jazdy jest osoba, która:

- 1) ukończyła kurs dla instruktora nauki jazdy lub wykładowcy,
- 2) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin sprawdzający kwalifikacje przed komisją powołaną przez wojewodę,
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za określone rodzaje przestępstw,
- 4) jest wpisana do ewidencji wykładowców.

Aktualnie nie przewiduje się zmian prawnych w zakresie wymogów dla zawodu wykładowcy nauki jazdy. Przepisy zapewniają minimalne wymogi niezbędne dla właściwego wykonywania obowiązków wykładowcy.

Wymogi dla zawodu wykładowcy zostały przeanalizowane pod kątem występowania ewentualnych przepisów dyskryminujących pod względem narodowości lub miejsca zamieszkania. W wyniku analizy nie stwierdzono występowania tego rodzaju dyskryminujących przepisów.

EGZAMINATOR

Podstawowym zadaniem egzaminatora jest egzaminowanie osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz osób poddawanych kontrolnemu sprawdzaniu kwalifikacji.

Egzaminatorem jest osoba, która:

- 1) posiada co najmniej wykształcenie średnie;
- 2) posiada przez okres co najmniej 3 lat prawo jazdy kategorii B oraz przez okres co najmniej roku, odpowiednio do zakresu przeprowadzanego egzaminu:
  - a) prawo jazdy właściwej kategorii lub
  - b) pozwolenie na kierowanie tramwajem;
- 2a) ukończyła 23 lata;
- 3) posiada uprawnienia egzaminatora w zakresie prawa jazdy kategorii B od co najmniej 3 lat, w przypadku osoby ubiegającej się o uprawnienia do egzaminowania na pozostałe kategorie prawa jazdy;
- 4) posiada ważne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności egzaminatora;
- 5) posiada ważne orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności egzaminatora;
- 6) ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs kwalifikacyjny potwierdzony zaświadczeniem o jego ukończeniu;
- 7) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin przed komisją weryfikacyjną powołaną przez ministra właściwego do spraw transportu;
- 8) daje rękojmię należytego wykonywania swoich obowiązków;
- 9) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za określone rodzaje przestępstw
- 10) jest wpisana do rejestru egzaminatorów.

Aktualnie nie przewiduje się zmian prawnych w zakresie wymogów dla zawodu egzaminatora. Przepisy zapewniają minimalne wymogi niezbędne dla właściwego wykonywania obowiązków egzaminatora.

Wymogi dla zawodu egzaminatora zostały przeanalizowane pod kątem występowania ewentualnych przepisów dyskryminujących pod względem narodowości lub miejsca zamieszkania. W wyniku analizy nie stwierdzono występowania tego rodzaju dyskryminujących przepisów.

INSTRUKTOR TECHNIKI JAZDY

Podstawowym zadaniem instruktora techniki jazdy jest prowadzenie zajęć z doskonalenia techniki jazdy. Instruktorem techniki jazdy jest osoba, która:

- 1) posiada co najmniej wykształcenie średnie;
- 2) posiada co najmniej przez okres 3 lat prawo jazdy kategorii B oraz co najmniej przez okres roku prawo jazdy kategorii odpowiedniej do zakresu prowadzonych zajęć;
- 3) posiada ważne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora techniki jazdy oraz posiada ważne orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności instruktora techniki jazdy;
- 4) ukończyła kurs dla instruktora techniki jazdy

- 5) zdała egzamin dla instruktora techniki jazdy
- 6) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za określone rodzaje przestępstw;
- 7) została wpisana do ewidencji instruktorów techniki jazdy.

Aktualnie nie przewiduje się zmian prawnych w zakresie wymogów dla zawodu instruktora techniki jazdy. Przepisy zapewniają minimalne wymogi niezbędne dla właściwego wykonywania obowiązków instruktora techniki jazdy.

Wymogi dla zawodu instruktora techniki jazdy zostały przeanalizowane pod kątem występowania ewentualnych przepisów dyskryminujących pod względem narodowości lub miejsca zamieszkania. W wyniku analizy nie stwierdzono występowania tego rodzaju dyskryminujących przepisów.

SEKTOR: USŁUGI FINANSOWE

AGENT CELNY

Informacje o regulacji sektora (ogólnie)

Agenci celni dokonują przed organami celnymi wszelkich czynności i formalności przewidzianych przepisami prawa celnego jako przedstawiciele danej osoby. Działania zastrzeżone jedynie dla agentów celnych to składanie deklaracji celnych jako przedstawiciel bezpośredni (czyli w imieniu i na rzecz innej osoby), z wyjątkiem przypadków, gdy zgłoszenie celne dotyczy towarów o charakterze niehandlowym, jest dokonywane w imieniu osoby zainteresowanej przez jej pracownika lub jest dokonywane w ramach obrotu pocztowego. Charakterystyka usług agenta celnego, które są określone w interdyscyplinarnym zakresie regulacji prawnych, odnosi się nie tylko do przepisów prawa celnego, ale również podatku VAT, akcyzy, transportu i spedycji, handlu międzynarodowego, finansów, własności intelektualnej, różnych ograniczeń przywozowych i wywozowych. W związku z tym skutki i konsekwencje działalności agentów celnych mają wpływ na wiele aspektów działań klientów (zwłaszcza od strony finansowej). Błędy i nieprawidłowości podczas działań pełnomocnika w sprawach celnych, takich jak przygotowanie dokumentów niezbędnych do odprawy celnej, badanie towarów i pobieranie próbek przed złożeniem zgłoszenia celnego, złożenie gwarancji, obliczanie opłat celnych i podatków, wykonywane przez podmioty bez odpowiednich kwalifikacji, może spowodować poważne konsekwencje finansowe dla klientów i straty dla budżetu państwa.

Ocena regulacji wraz ze sformułowaniem wniosków

Przepisy krajowe umożliwiają osiągnięcie celu ochrony bezpieczeństwa publicznego i ochrony konsumentów i odbiorców usług w sposób spójny i systematyczny. Przyjęte przepisy nie są dyskryminujące bezpośrednio lub pośrednio ze względu na przynależność państwową czy miejsce zamieszkania. Obywatelstwo lub miejsce zamieszkania nie są brane pod uwagę w procedurze wpisu na listę agentów celnych. W ciągu roku od zmiany prawodawstwa 1384 osoby zostały wpisane na listę agentów celnych, podczas gdy w roku poprzedzającym zmianę przepisów - tylko 160 osób.

Informacja o podjętych lub planowanych zmianach w regulacji, wraz z uzasadnieniem i wskazaniem wyznaczonych do osiągnięcia celów

W 2014 roku w Polsce weszła w życie ustawa o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych. Ustawa ta wprowadziła łatwiejszy dostęp do rynku pracy dla 9 przedstawicieli zawodów związanych z rynkiem finansowym i dla 82 zawodów technicznych i transportowych. Jednym z nich był zawód agenta celnego. Główną zmianą dla kandydatów na agentów celnych była rezygnacja z konieczności zdania egzaminu przed komisją powołaną przez Ministra Finansów na rzecz wymogu posiadania kwalifikacji lub doświadczenia w dziedzinie usług celnych. Ta zmiana spowodowała wyeliminowanie kosztów ponoszonych w związku z organizacją egzaminów dla sektora finansów publicznych, a jednocześnie wyeliminowała barierę finansową, którą dla niektórych kandydatów na agentów celnych mogła być opłata za egzamin (stanowiła 20% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw). Biorąc pod uwagę niski – trzydziestoprocentowy - poziom zdawalności egzaminu, uznano go za istotną przeszkodę w dostępie do zawodu agenta celnego. Zmiana dotycząca zniesienia wymogu zdania egzaminu państwowego i

zastąpienie go wymogiem wyższego wykształcenia na studiach co najmniej pierwszego stopnia lub alternatywnie trzech lat doświadczenia w dziedzinie usług celnych, jest związana z pojawieniem się rosnących wymagań dotyczących sprawnej obsługi handlu międzynarodowego. Celem zapewnienia bezpieczeństwa handlu zagranicznego i wiarygodności agentów celnych, każda osoba, która chce zostać agentem celnym musi posiadać pełną zdolność do czynności prawnych i nie może być skazana za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe.

Powyzsze wymogi dla agentów celnych są niezbędne dla ułatwiania i ochrony interesów przedsiębiorców w załatwianiu formalności celnych oraz wsparcia i wzmocnienia w zakresie wymogów i poboru prawnie należnych dochodów budżetowych. Określony poziom kwalifikacji lub doświadczenia agentów celnych zapewnia prawidłowe wykonywanie obowiązków przez pełnomocnika w sprawach celnych i minimalizuje ryzyko strat finansowych ponoszonych przez klientów i budżet państwa. Środki mają również na celu zminimalizowanie ryzyka importu towarów niebezpiecznych dla zdrowia i życia ludzi, np. skażonej żywności lub niebezpiecznych zabawek.

Nie planuje się zmiany przepisów prawnych dotyczących zawodu agenta celnego.

AKTUARIUSZ

Informacje o regulacji sektora (ogólnie)

Aktualnie wykonywanie zawodu aktuariusza regulowane jest przez przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1206). Aktuariuszem jest osoba fizyczna wykonująca czynności w zakresie matematyki ubezpieczeniowej, finansowej i statystyki, wpisana do rejestru aktuariuszy, prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. Do zadań aktuariusza należy:

- 1) ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń,
- 2) kontrolowanie aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń,
- 3) wyliczanie marginesu wypłacalności zakładów ubezpieczeń
- 4) sporządzanie rocznego raportu o stanie portfela ubezpieczeń i reasekuracji,
- 5) ustalanie wartości składników zaliczanych do środków własnych zakładów ubezpieczeń.

Aktuariuszem może zostać osoba, która spełnia łącznie następujące wymagania:

- 1) ukończyła studia wyższe;
- 2) przez okres co najmniej roku wykonywała czynności z zakresu matematyki ubezpieczeniowej, finansowej i statystyki, pod kierunkiem aktuariusza,
- 3) złożyła z pozytywnym wynikiem egzamin aktuarialny,
- 4) posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- 5) korzysta z pełni praw publicznych,
- 6) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, przestępstwo przeciwko mieniu lub za przestępstwo skarbowe.

W odniesieniu do wymogu dotyczącego złożenia egzaminu aktuarialnego, należy wskazać, że wymogu tego nie stosuje się w następujących sytuacjach:

- 1) kandydat na aktuarusza uzyskał zwolnienie z egzaminu aktuarialnego oraz posiada pozytywną opinię aktuarusza, pod kierunkiem którego wykonywał czynności,
- 2) Komisja Egzaminacyjna dla Aktuariuszy na wniosek kandydata na aktuarusza, zwalnia z egzaminu aktuarialnego, jeżeli ukończył on uznane przez Komisję studia wyższe oraz złożył z wynikiem pozytywnym egzamin na tych studiach przeprowadzone w formie pisemnej, a od ukończenia studiów nie upłynęło więcej niż 3 lata,
- 3) Komisja Nadzoru Finansowego, po uzyskaniu opinii ogólnopolskich organizacji aktuaruszy, może zwolnić osobę będącą obywatelem państwa obcego od wymogu złożenia egzaminu aktuarialnego, jeżeli osoba ta posiada pełną zdolność do czynności prawnych, korzysta z pełni praw publicznych oraz nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, przestępstwo przeciwko mieniu lub za przestępstwo skarbowe,
- 4) od wymogu złożenia egzaminu aktuarialnego są zwolnieni obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, którzy uzyskali decyzję w sprawie uznania kwalifikacji na podstawie przepisów o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Z zastrzeżeniem, że osoby te posiadają pełną zdolność do czynności prawnych, korzystają z pełni praw publicznych oraz nie były prawomocnie skazane za umyślne przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, przestępstwo przeciwko mieniu lub za przestępstwo skarbowe.

Informacje o podjętych lub planowanych zmianach w regulacji, wraz z uzasadnieniem i wskazaniem wyznaczonych do osiągnięcia celów

Od 1 stycznia 2016 r. zawód aktuarusza jest regulowany przepisami ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1844), które implementują przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II). Niemniej jednak przepisy tej ustawy nie wprowadzają dodatkowych wymagań dla kandydatów na aktuaruszy.

DORADCA INWESTYCYJNY

Informacje o regulacji sektora (ogólnie)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 94, z późn. zm.) osoba, która chce stać się doradcą inwestycyjnym musi spełniać następujące wymagania: 1) posiadać pełną zdolność do czynności prawnych; 2) korzystać z pełni praw publicznych (w przypadku osoby nieposiadającej polskiego obywatelstwa do stwierdzenia pełni praw publicznych właściwe są przepisy prawa państwa, którego obywatelstwo posiada dana osoba); 3) nie zostać uznaną prawomocnym orzeczeniem za winnego przestępstwa skarbowego, przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, za przestępstwa określone w art. 305, 307 lub 308 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, za przestępstwa określone w ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych lub za przestępstwa określone w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi; 4) złożyć z

zastrzeżeniem art. 129 ust. 1b, 2 i 3, egzamin z wynikiem pozytywnym odpowiednio przed komisją egzaminacyjną dla doradców.

Wpis na listę doradców inwestycyjnych bez konieczności składania egzaminu mogą również uzyskać osoby nieposiadające uprawnień, o których mowa w art. 129 ust. 2, o ile posiadają nadany przez zagraniczną instytucję tytuł wymieniony w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 129 ust. 4, odpowiadający pod względem wymaganej do jego uzyskania wiedzy oraz podstawowych zasad jego wykonywania - zawodowi doradcy oraz o ile ich kwalifikacje, stwierdzone w wyniku przeprowadzonego sprawdzianu umiejętności, gwarantują, że będą one wykonywać zawód na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w sposób należyty.

Wpis na listę doradców inwestycyjnych bez konieczności składania egzaminu mogą uzyskać osoby, które uzyskały dyplom ukończenia studiów wyższych realizowanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 129 ust. 1c ww. ustawy.

Ocena regulacji wraz ze sformułowaniem wniosków

W naszej ocenie obecne regulacje są wystarczające i odpowiednie. Nie dostrzegamy potrzeby wprowadzania żadnych zmian.

Informacja o podjętych lub planowanych zmianach w regulacji, wraz z uzasadnieniem i wskazaniem wyznaczonych do osiągnięcia celów

Projekt ustawy (dotyczący m.in. kwestii uzyskania tytułu doradcy inwestycyjnego) wpłynął do Sejmu 15 kwietnia 2014 r. W dniu 5 sierpnia 2015 r. ustawa została przyjęta przez Sejm. W dniu 30 listopada 2015 r. ustawa weszła w życie. Wymogi wprowadzone w powyższej ustawie nie są dyskryminujące na podstawie obywatelstwa lub miejsca zamieszkania. Są one jednakowe dla obywateli polskich, jak i dla cudzoziemców.

Wymogi określone w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi mają na celu zapobiec ryzyku naruszenia interesów klientów, zapewniając, że doradcy inwestyjni posiadają odpowiednią wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie. Oczekuje się, że czynniki te spowodują, że doradca inwestycyjny będzie wykonywać swoje zadania zgodnie z przepisami prawa i zasadami uczciwego obrotu i biorąc pod uwagę uzasadnione interesy klientów. Wymogi określone w ustawie są proporcjonalne oraz adekwatne.

MAKLER PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Informacje o regulacji sektora (ogólnie)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 94, z późn. zm.), osoba, która chce stać się maklerem papierów wartościowych musi spełniać następujące wymagania: 1) posiadać pełną zdolność do czynności prawnych; 2) korzystać z pełni praw publicznych (w przypadku osoby nieposiadającej polskiego obywatelstwa do stwierdzenia pełni praw publicznych właściwe są przepisy prawa państwa, którego obywatelstwo posiada dana osoba); 3) nie zostać uznaną prawomocnym orzeczeniem za winnego przestępstwa skarbowego, przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, za przestępstwa określone w art. 305, 307 lub 308 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, za przestępstwa określone w ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o

funduszach inwestycyjnych, ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych lub za przestępstwa określone w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi; 4) złożyć z zastrzeżeniem art. 129 ust. 1b, 2 i 3, egzamin z wynikiem pozytywnym przed komisją egzaminacyjną dla maklerów.

Wpis na listę maklerów bez konieczności składania egzaminu mogą również uzyskać osoby nieposiadające uprawnień, o których mowa w ust. 2, o ile posiadają nadany przez zagraniczną instytucję tytuł wymieniony w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie ust. 4, odpowiadający pod względem wymaganej do jego uzyskania wiedzy oraz podstawowych zasad jego wykonywania zawodowi maklera oraz o ile ich kwalifikacje, stwierdzone w wyniku przeprowadzonego sprawdzianu umiejętności, gwarantują, że będą one wykonywać zawód na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w sposób należyty.

Wpis na listę maklerów bez konieczności składania egzaminu mogą uzyskać osoby, które uzyskały dyplom ukończenia studiów wyższych realizowanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 129 ust. 1c.

Ocena regulacji wraz ze sformułowaniem wniosków

W naszej ocenie obecne regulacje są wystarczające i odpowiednie. Nie dostrzegamy potrzeby wprowadzania żadnych zmian.

Informacja o podjętych lub planowanych zmianach w regulacji, wraz z uzasadnieniem i wskazaniem wyznaczonych do osiągnięcia celów

Projekt ustawy (dotyczący m.in. kwestii uzyskania tytułu maklera papierów wartościowych) wpłynął do Sejmu 15 kwietnia 2014 r. W dniu 5 sierpnia 2015 r. ustawa została przyjęta przez Sejm. W dniu 30 listopada 2015 r. ustawa weszła w życie.

Wymogi wprowadzone w powyższej ustawie nie są dyskryminujące na podstawie obywatelstwa lub miejsca zamieszkania. Są one jednakowe dla obywateli polskich, jak i dla cudzoziemców.

Wymogi określone w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi mają na celu zapobiec ryzyku naruszenia interesów klientów, zapewniając, że maklerzy papierów wartościowych posiadają odpowiednią wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie. Oczekuje się, że czynniki te doprowadzą, że makler papierów wartościowych będzie wykonywać swoje zadania zgodnie z przepisami prawa i zasadami uczciwego obrotu i biorąc pod uwagę uzasadnione interesy klientów. Wymogi określone w ustawie są proporcjonalne oraz adekwatne.

SEKTOR: USŁUGI ZDROWOTNE I SPOŁECZNE

PRACOWNIK SOCJALNY

Z dniem 1 stycznia 2014 r. kształcenie pracowników socjalnych jest realizowane wyłącznie:

- 1) na trzyletnich studiach wyższych na kierunku praca socjalna prowadzących do uzyskania tytułu licencjata lub
- 2) na dwuletnich uzupełniających studiach magisterskich prowadzących do uzyskania tytułu magistra lub
- 3) w trzyletnich pomaturalnych kolegiach pracowników służb społecznych; absolwenci uzyskują tytuł zawodowy pracownika socjalnego (dyplom pracownika socjalnego).

Dopuszczenie do wykonywania zawodu pracownika socjalnego zostało ograniczone jedynie wymogiem odpowiedniego wykształcenia, bez podania dodatkowych kwalifikacji, gdyż takowe nie istnieją. Każda osoba, która uzyska dyplom ukończenia studiów wyższych na poziomie pierwszego lub drugiego stopnia o kierunku praca socjalna albo dyplom – tytuł zawodowy pracownika socjalnego po ukończeniu pomaturalnego trzyletniego kolegium pracowników służb społecznych może wykonywać zawód pracownika socjalnego, bez dodatkowych wymagań czy ograniczeń.

Wymagania wynikające z prawa krajowego, odnoszące się do wykonywania zawodu pracownika socjalnego nie dyskryminują bezpośrednio lub pośrednio ze względu na narodowość lub miejsce zamieszkania (pobytu). Każda osoba posiadająca niezbędne wykształcenie, wskazane w przepisach ustawy o pomocy społecznej lub posiadająca decyzję o uznaniu kwalifikacji w zawodzie pracownika socjalnego na podstawie przepisów o zasadach uznawania kwalifikacji, może w Polsce wykonywać zawód pracownika socjalnego. Nabór na stanowisko pracownika socjalnego ma charakter otwarty (informacja jest dostępna do publicznej wiadomości).

Obowiązek państwa dotyczący pomocy rodzinie wynika z przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Nadrzędnym celem jest dobro klientów – osób i rodzin objętych wsparciem pracowników socjalnych wynikającym z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz.163 z późn. zm.). System pomocy społecznej opiera się na sieci jednostek organizacyjnych, których działalność jest regulowana przepisami ustawy o pomocy społecznej, a jednocześnie podlega monitoringowi (ocenie jakości świadczonych usług).

Pracownik socjalny posiada wyłączność na przeprowadzanie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w przepisie art. 107 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm), w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin, a następnie wydania opinii w celu udzielenia i przyznania pomocy.

Pracownik socjalny pracuje w środowisku i jest wielodyscyplinarnym specjalistą, który diagnozuje problemy osób i rodzin, a następnie tworzy plany pomocy, w tym także we współpracy z innymi specjalistami, z których każdy zajmuje się wybranym obszarem

problemów (przykładowo - specjalista terapii uzależnień będzie koncentrować się na problemach uzależnienia od alkoholu).

Pracownik socjalny musi wykazać się ogromną kompetencją, niezbędną do dokonania właściwej diagnozy i oceny indywidualnej sytuacji klienta, a zarazem dużą odpowiedzialnością i szczególną etyką zawodową. Przeprowadzając wywiad spotyka się często z mieszkającymi samotnie osobami starszymi, niedołączonymi, dotkniętymi niepełnosprawnością, ograniczonymi w poruszaniu się, czy cierpiącymi na zaburzenia psychiczne. Osoby te są zatem szczególnie narażone na zagrożenia związane z naruszeniem bezpieczeństwa osobistego, pogorszeniem stanu zdrowia, czy nieuczciwego wykorzystania ich zasobów materialnych.

W szczególności w przypadku osób starszych niesamodzielnych, osób niepełnosprawnych pozbawionych możliwości samodzielnej i obiektywnej oceny swojej sytuacji, bardzo ważne jest udzielanie pomocy przez odpowiednio przygotowanych do zawodu pracowników socjalnych, odpowiedzialnych za ustalenie faktycznej sytuacji klienta i opracowanie optymalnego planu pomocy.

Nieudzielenie lub niewłaściwe udzielenie wsparcia i pomocy zagrażają ochronie ich dobra i interesu, w tym bezpieczeństwa socjalnego i zdrowia. Stąd też wynika ogromna odpowiedzialność pracodawcy za kierowanie odpowiednio kwalifikowanych pracowników socjalnych do osób i rodzin, z którymi zostaje przeprowadzony wywiad środowiskowy, od którego w konsekwencji zależą potem podejmowane rozstrzygnięcia o formach udzielenia pomocy. Dotyczą one między innymi udzielania świadczeń finansowych, kierowania do domów pomocy społecznej, odebrania lub pozostawienia dziecka w rodzinie w sytuacjach ekstremalnego zagrożenia dla dziecka, organizowania pomocy osobom dotkniętym przemocą, uzależnieniem itp. Są to decyzje warunkujące poprawę czy rozwiązywanie istotnych życiowo trudności oraz problemów, bardzo istotne z punktu widzenia interesów osobistych, zdrowia i bezpieczeństwa klientów pomocy społecznej.

Ze względu na konieczność zapewnienia wysokiego poziomu jakości świadczonych usług społecznych oraz zapewnienia ochrony interesu i bezpieczeństwa socjalnego osobom wymagającym pomocy i wsparcia niezbędne jest odpowiedzialne włączenie się państwa w tworzenie odpowiednich instrumentów polityki społecznej jako całości. Ochronę interesów odbiorców usług socjalnych (klientów pomocy społecznej) można porównać do ochrony interesów odbiorców usług zdrowotnych (pacjentów).

Obecnie realizowany system kształcenia pracowników socjalnych funkcjonuje od 2006 roku, w którym to po raz pierwszy został wprowadzony w Polsce kierunek studiów wyższych o nazwie praca socjalna. Źródłem dla tworzenia programów tych studiów są obecnie Krajowe Ramy Kwalifikacji, dla których podstawą prawną jest rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520). Aktualnie nie planuje się zmian w systemie kształcenia i dostępu do zawodu pracownika socjalnego.

PSYCHOLOG

Zawód psychologa w Polsce reguluje ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz.U. Nr 73, poz. 763, z późn.zm.); zwana dalej

„ustawą”. Istotą zawodu psychologa jest świadczenie usług psychologicznych, takich m.in. jak: diagnoza psychologiczna, opiniowanie, orzekanie (o ile przepisy odrębne tak stanowią), psychoterapia, udzielanie pomocy psychologicznej. Za wykonywanie zawodu psychologa uważa się także prowadzenie przez psychologa badań naukowych w dziedzinie psychologii lub działalność dydaktyczną w tym zakresie.

Zgodnie z ustawą, aby wykonywać zawód psychologa w Polsce należy spełnić następujące warunki:

1. uzyskać w polskiej uczelni dyplom magistra psychologii lub uzyskać za granicą wykształcenie uznane za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej,
2. posiadać pełną zdolność do czynności prawnych,
3. władać językiem polskim w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu psychologa,
4. odbyć podyplomowy staż zawodowy, pod merytorycznym nadzorem psychologa posiadającego prawo wykonywania zawodu.

W świetle ustawy prawo wykonywania zawodu psychologa powstaje z chwilą dokonania wpisu na listę psychologów prowadzoną przez regionalną izbę psychologów. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że samorząd zawodowy psychologów (w tym regionalne izby psychologów) nie został ostatecznie w Polsce utworzony, aktualnie nie istnieją organy uprawnione do przeprowadzania procedury wpisu na listę, a ustawa nie funkcjonuje w praktyce. W rezultacie psychologowie świadczą w Polsce usługi psychologiczne, legitymując się jedynie tytułem zawodowym magistra na kierunku psychologia uzyskanym w polskiej uczelni lub równorzędnym uzyskanym za granicą.

Wykonywanie zawodu psychologa opiera się w dużej mierze na szczególnej więzi zaufania między klientem a psychologiem. Rola, jaką odgrywają psychologowie w procesie ochrony zdrowia psychicznego, jest niezwykle ważna. Wykonywanie zawodu psychologa wiąże się także z uzyskiwaniem poufnych informacji osobistych. Klientowi należy więc zagwarantować, by kwestie powierzone psychologowi były rozpatrywane w sposób kompetentny, a udostępniane informacje były traktowane jako poufne. Psycholog powinien być więc zobowiązany do zachowania tajemnicy zawodowej i podlegać odpowiedzialności w razie jej naruszenia. Wykonywanie zawodu psychologa przez osoby niekompetentne i nieodpowiednio do tego przygotowane może stanowić zagrożenie dla ochrony zdrowia psychicznego i prawidłowego rozwoju jednostek.

W chwili obecnej istotnym problemem dotyczącym zarówno środowisko psychologów, osoby korzystające z ich usług oraz organy państwa jest brak nadzoru nad należyтым wykonywaniem zawodu psychologa. Z uwagi na fakt, że samorząd zawodowy psychologów nie został powołany, nie istnieją standardy zawodowe czy kodeksy dobrych praktyk ani organy prowadzące postępowania dyscyplinarne w tym zakresie.

Mając na uwadze powyższe, w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają prace zmierzające do przygotowania nowej regulacji, dotyczącej zawodu psychologa.

Ministerstwo przygotowało Białą Księgę do projektu ustawy, opracowaną na etapie przedlegislacyjnym na podstawie konsultacji z zainteresowanymi środowiskami. Celem konsultacji było umożliwienie wyrażenia opinii zainteresowanych podmiotów (psychologów, studentów psychologii oraz osób korzystających z usług psychologicznych) na temat potrzeby wprowadzenia regulacji wykonywania zawodu psychologa i powołania samorządu zawodowego. Aktualnie projekt założeń do nowej ustawy o zawodzie psychologa i

samorządzie zawodowym psychologów (oparty na rozwiązaniach z Białej Księgi i zakładający utworzenie samorządu zawodowego) znajduje się na etapie uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych.

Wymaga przy tym podkreślenia, że wykonywanie niektórych szczególnie wrażliwych obszarów działalności psychologa podlega odrębnym regulacjom prawnym, których celem jest zagwarantowanie odpowiedniej jakości usług psychologicznych oraz odpowiedniego poziomu profesjonalnego osób, które je świadczą. Poszczególne ustawy oraz wydane na ich podstawie rozporządzenia określają szczególne wymagania dostosowane do konkretnych dziedzin działalności psychologicznej – przykładowo w odniesieniu do psychologii transportu, psychologii w systemie oświaty czy systemie ochrony zdrowia. Najczęściej wskazują one dodatkowe kompetencje oraz uprawnienia, którymi powinien legitymować się psycholog, np. określony staż pracy na stanowisku psychologa, ukończenie studiów podyplomowych lub odpowiedniego przeszkolenia związanego z określoną dziedziną działalności.

Wszelkie środki i działania podejmowane w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej związane z regulacją zawodu psychologa są oceniane z punktu widzenia istnienia ważnego interesu publicznego uzasadniającego funkcjonowanie barier w dostępie do zawodu oraz z punktu widzenia zasady proporcjonalności regulacji w stosunku do celów, jakie mają zostać osiągnięte. Kryteria oceny regulacji dotyczącej zawodu psychologa opierają się na polskich normach konstytucyjnych, wynikających z art. 22 i art. 31 ust. 3. W zależności od wyników tej oceny (w przyszłości również od wskazówek Komisji Europejskiej dotyczących podjęcia adekwatnych środków w celu uregulowania zawodu psychologa w państwach członkowskich Unii Europejskiej), właściwe zmiany w regulacji zawodu psychologa będą podejmowane.

PRACOWNIK BHP

Podstawę prawną dla zawodów w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy stanowi art. 237¹¹ Kodeksu pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 109, poz. 704, z późn. zm.).

Pracownik służby bhp sprawuje funkcję doradczą i kontrolną w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia w pracy. Jego zadania w szczególności polegają m.in. na: przeprowadzaniu kontroli warunków pracy oraz przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, informowaniu pracodawcy o stwierdzonych zagrożeniach zawodowych, sporządzaniu analiz stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, udziale w ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz prowadzeniu rejestrów w tym zakresie, udziale w dokonywaniu oceny ryzyka zawodowego oraz podejmowaniu innych działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, wyszczególnionych w wyżej wspomnianym rozporządzeniu. W Polsce istnieją dwa zawody bhp: technik bezpieczeństwa i higieny pracy oraz specjalista ds. bezpieczeństwa i higieny pracy. Zawody te nie różnią się zasadniczo jeśli chodzi o wykonywane zadania, różnią się natomiast wymaganiami w odniesieniu do poziomu wykształcenia. Różnica ta jest z kolei istotna z punktu widzenia awansu zawodowego osób wykonujących te zawody. W przypadku technika wymagane jest ukończenie 3-letniej szkoły średniej o profilu ogólnym oraz 1,5-letniego kursu specjalistycznego w ramach kształcenia policealnego z odbyciem obowiązkowych praktyk zawodowych, natomiast w przypadku specjalisty wymagane jest

posiadanie wyższego wykształcenia o kierunku lub specjalności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy z odbyciem obowiązkowych praktyk zawodowych albo ukończenie studiów podyplomowych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy z odbyciem obowiązkowych praktyk zawodowych oraz w obu przypadkach co najmniej 1 rok stażu pracy w służbie bhp. Jest tylko jeden wymóg dotyczący dopuszczenia do wykonywania zawodu technika bezpieczeństwa i higieny pracy: odpowiednie wykształcenie. W odniesieniu do specjalisty do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy, poza odpowiednim wykształceniem, istnieje też obowiązek posiadania co najmniej rocznego stażu pracy w służbie bhp. Nie zostały przewidziane inne dodatkowe przepisy lub wymagania.

Skutki i konsekwencje działalności zawodowej technika bezpieczeństwa i higieny pracy/specjalisty do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy mają kluczowe znaczenie dla życia i zdrowia pracowników. Z tego powodu, rozporządzenie określa minimalny poziom wykształcenia i obowiązkowego stażu zawodowego w celu zapewnienia dobrej jakości działań podejmowanych przez osoby wykonujące ten zawód.

Wymagania w zakresie zawodów technika bezpieczeństwa i higieny pracy/specjalisty do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy nie zmieniły się w ciągu ostatnich lat. Istniejący system zapewnia dobry zawodowy poziom służby bezpieczeństwa i higieny pracy.

ASYSTENTKA STOMATOLOGICZNA

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 sierpnia 2014 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1140) od roku szkolnego 2016/2017 w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe nie prowadzi się rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej (na semestr pierwszy), w której realizuje się kształcenie w zawodach asystentka stomatologiczna.

Kształcenie w tym zawodzie prowadzi się do zakończenia cyklu kształcenia. Zamknięcie kształcenia w tym zawodzie związane było m. in. z faktem, że wśród zawodów medycznych istnieje „zawód higienistka stomatologiczna”, której zakres uprawnień zawodowych jest szerszy niż asystentki stomatologicznej.

Ponadto rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. Nr 151, poz. 896) uwzględnia stanowisko pomocy dentystycznej, na którym może być zatrudniona osoba posiadająca co najmniej wykształcenie średnie i przeszkolenie zawodowe.

Jednocześnie, aktualnie obowiązujące przepisy dotyczące realizacji świadczeń w zakresie leczenia stomatologicznego finansowanych ze środków publicznych, wśród personelu dopuszczonego do określonych świadczeń w ww. zakresie wymienia, obok asystentek stomatologicznych – higienistki stomatologiczne i pomoce dentystyczne.

DIAGNOSTA LABORATORYJNY

Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 grudnia 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie specjalizacji i uzyskiwania tytułu specjalisty przez diagnostów laboratoryjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 20) wykreślono dziedzinę specjalizacji: laboratoryjna diagnostyka sądowa, a w jej miejsce powołano dwie nowe dziedziny: laboratoryjna genetyka sądowa i laboratoryjna toksykologia sądowa. Powyższa zmiana wynikała m.in. z zasadności

wyodrębnienia tych dziedzin w związku z wymogami stawianymi badaniami dla celów sądowych.

Ponadto ustawą z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia oraz niektórych innych ustaw, podpisaną przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (RP) 27 października 2015 r. wprowadzono m.in. zmiany do ustawy o diagnostyce laboratoryjnej w zakresie kształcenia specjalizacyjnego diagnostów laboratoryjnych. Dokonana została korekta procedur stosowanych w ramach procesu specjalizacyjnego tej grupy zawodowej, umożliwiających ich realizację w Systemie Monitorowania Kształcenia Pracowników Medycznych (SMK), o którym mowa w ustawie o systemie informacji w ochronie zdrowia. Pozwoli to na informatyzację kształcenia w ww. zakresie, m. in. na przepływ informacji i obrót dokumentacji na każdym z etapów kształcenia w formie elektronicznej, a nie jak do tej pory głównie w wersji papierowej.

Ponadto uproszczono i zoptymalizowano procedury związane z przystępowaniem do szkolenia specjalizacyjnego, państwowych egzaminów specjalizacyjnych oraz wprowadzono akredytację dla podmiotów prowadzących te szkolenia dla diagnostów laboratoryjnych. Oprócz tego wprowadzono system doskonalenia zawodowego tej grupy zawodowej.

DIETETYK

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U z 2012 r. poz. 7, z późn. zm.) na rok szkolny 2013/2014 nie prowadzi się rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej (na semestr pierwszy) szkół prowadzących kształcenie w zawodzie dietetyk. Kształcenie w tym zawodzie prowadzi się do zakończenia cyklu kształcenia. Decyzja o zamknięciu kształcenia w zawodzie dietetyk na poziomie średnim została podjęta z uwagi na jednoczesne prowadzenie kształcenia w tym zawodzie na poziomie studiów wyższych I i II stopnia, podczas gdy kompetencje zawodowe absolwentów 2-letnich szkół policealnych, absolwentów studiów 3-letnich oraz 5-letnich studiów były takie same.

Ponadto liczba szkół wyższych kształcących w tym zawodzie jak i liczba przyjmowanych na te studia kandydatów wykazywała tendencję wzrostową, zatem nie było zagrożenia ograniczenia dostępu do usług w zakresie dietetyki.

FIZJOTERAPEUTA

W dniu 26 października 2015 r. Prezydent RP podpisał ustawę z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty, która reguluje zasady wykonywania zawodu fizjoterapeuty w tym m.in. kształcenia, uzyskiwania prawa do wykonywania zawodu, kompetencji zawodowych oraz zasad odpowiedzialności zawodowej i organizacji samorządu zawodowego.

Zgodnie z nowymi przepisami, kwalifikacje do wykonywania zawodu fizjoterapeuty po dniu 1 października 2017 r. będzie można uzyskiwać wyłącznie w toku 5-letnich studiów w zakresie fizjoterapii, obejmujących 6-miesięczną praktykę po zdaniu Państwowego Egzaminu Fizjoterapeutycznego.

W ustawie ustalono katalog świadczeń zdrowotnych realizowanych przez fizjoterapeutę w ramach wykonywania zawodu, na podstawie którego zostanie określony rozporządzeniem wykaz czynności zawodowych fizjoterapeuty i odpowiadający im poziom wykształcenia.

Jednocześnie uproszczono i zoptymalizowano procedury realizowane w procesie specjalizacji w dziedzinie fizjoterapii, w tym dotyczące przystępowania do szkolenia specjalizacyjnego, państwowego egzaminu specjalizacyjnego.

Dodatkowo wprowadzono akredytację dla podmiotów prowadzących szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie fizjoterapii.

OPIEKUNKA DZIECIĘCA

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 sierpnia 2014 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1140) od roku szkolnego 2016/2017 w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe nie prowadzi się rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej (na semestr pierwszy), w której realizuje się kształcenie w zawodzie opiekunka dziecięca. Kształcenie w tym zawodzie prowadzi się do zakończenia cyklu kształcenia.

Decyzja o zamknięciu kształcenia w tym zawodzie związana była m.in. z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat trzech (Dz. U. z 2013 r., poz. 1457, z późn. zm.), które zmieniły wymagania kwalifikacyjne personelu sprawującego opiekę nad dziećmi do lat 3.

Od dnia wejścia w życie ww. przepisów żłobki nie mają statusu zakładu opieki zdrowotnej a przepisy tej ustawy stanowią, iż opiekunem w żłobku lub „klubie dziecięcym” może być m.in. osoba posiadająca wykształcenie średnie, co najmniej 2- letnie doświadczenie w pracy z dziećmi do lat 3 lub zaświadczenie o odbyciu szkolenia w wymiarze 280 godzin.

W związku z powyższym nie istniała zasadność utrzymywania 2-letniego kształcenia w tym zakresie w szkołach policealnych.

RATOWNIK MEDYCZNY

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U z 2012 r. poz. 7, z późn. zm.) na rok szkolny 2013/2014 nie prowadzi się rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej (na semestr pierwszy) szkół prowadzących kształcenie w zawodzie ratownik medyczny, a kształcenie w tych zawodach prowadzi się do zakończenia cyklu kształcenia.

Decyzja o zamknięciu kształcenia w zawodzie ratownik medyczny związana była min. z wdrażaniem nowego modelu ratownictwa medycznego w Polsce, w wyniku czego umożliwiono kształcenie w zakresie ratownictwa medycznego na studiach wyższych, co w opinii ekspertów merytorycznych Ministra Zdrowia było konieczne do przygotowania ratownika medycznego do realizacji zadań w systemie Państwowego Ratownictwa Medycznego.

Ponadto ustawą z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia oraz niektórych innych ustaw, podpisaną przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (RP) 27 października 2015 r., wprowadzono zmiany dotyczące kształcenia ratowników medycznych, w tym 6-miesięczną praktykę realizowaną w ramach studiów i Państwowy Egzamin z Ratownictwa Medycznego. Nowe przepisy obejmują też zmiany w zakresie doskonalenia zawodowego tej grupy zawodowej.

TECHNIK FARMACEUTYCZNY

Zgodnie z § 2 ust. 3 rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego od roku szkolnego 2018/2019 w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe nie prowadzi się rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej (na semestr pierwszy), w której realizuje się kształcenie w zawodzie technik farmaceutyczny a kształcenie to prowadzi się do zakończenia cyklu kształcenia. Decyzja o wygaszaniu kształcenia w tym zawodzie związana była m.in. z faktem, iż czynności zawodowe technika farmaceutycznego wchodzi w znacznie szerszy zakres czynności, do których uprawniony jest wyłącznie farmaceuta oraz poprzedzona m.in. analizą danych dotyczących liczby absolwentów szkół kształcących w tym zawodzie i aptek w kontekście bezrobocia.

FARMACEUTA

Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia oraz niektórych innych ustaw, października br. wprowadzono m.in. zmiany do ustawy – Prawo farmaceutyczne w zakresie kształcenia specjalizacyjnego farmaceutów. Dokonano korekty procedur stosowanych w ramach procesu specjalizacyjnego tej grupy zawodowej, umożliwiających ich realizację w Systemie Monitorowania Kształcenia Pracowników. Pozwoli to na informatyzację kształcenia w ww. zakresie, m. in. na przepływ informacji i obrót dokumentacji na każdym z etapów kształcenia w formie elektronicznej, a nie jak do tej pory głównie w wersji papierowej. Ponadto uproszczono i zoptymalizowano procedury związane z przystępowaniem do szkolenia specjalizacyjnego, państwowych egzaminów specjalizacyjnych i udzielaniem akredytacji dla podmiotów prowadzących te szkolenia dla farmaceutów.

LEKARZ I LEKARZ DENTYSTA

Reforma szkolnictwa wyższego (ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry - Dz. U. Nr 113, poz.658), wprowadziła zmiany w systemie kształcenia przeddyplomowego i podyplomowego lekarzy i lekarzy dentystrów. Zmiany w kształceniu przeddyplomowym związane były z likwidacją stażu podyplomowego i położeniem w procesie kształcenia, przygotowującym do wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentystry, szczególnego nacisku na praktyczne nauczanie, realizowane już na etapie studiów. Celem praktycznego nauczania jest poszerzenie wiedzy, nabycie umiejętności i kompetencji zawartych w standardach kształcenia dla kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego. Zmianie uległy także standardy kształcenia regulujące wymogi dotyczące kształcenia i szkolenia przygotowujące do wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentystry. Dotychczas obowiązujące standardy określały przede wszystkim kwalifikacje absolwenta studiów, treści kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów (grupy treści podstawowych i kierunkowych) wraz z liczbą godzin zajęć i praktyk oraz liczbą punktów ECTS (European Credit Transfer System). Natomiast w związku z reformą kształcenia nowe standardy nauczania zostały określone m.in. poprzez efekty kształcenia tj. zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji uzyskiwanych w procesie kształcenia (rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego - Dz. U. Nr 253, poz. 1520).

Zmiany w kształceniu podyplomowym polegały na wprowadzeniu nowego, modułowego systemu odbywania specjalizacji. Wprowadzenie ww. systemu spowodowało, że szkolenie

specjalizacyjne w dotychczas szczegółowych dziedzinach mogą podejmować lekarze bezpośrednio po stażu podyplomowym.

Ponadto lekarze, którzy w ramach odbywania szkolenia specjalizacyjnego zrealizują i zaliczą jeden z modułów podstawowych, nie będą zobowiązani do ponownego odbywania tego modułu w przypadku przystąpienia do kolejnej specjalizacji w innej dziedzinie medycyny, w której obowiązuje odbycie tego samego modułu. Dzięki przyjęciu takiego rozwiązania lekarz będzie mógł uzyskać kolejny tytuł specjalisty w znacznie krótszym czasie.

PIELĘGNIARKA OPIEKI OGÓLNEJ I POŁOŻNA

Dyrektywa 2005/36 WE została implementowana do polskiego systemu prawnego ustawą z 6 lipca 2007 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarki i położnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 176, poz.1237). Obecna regulacja jest oceniana jako optymalna i nie są planowane żadne zmiany w tym obszarze. Sposób i zakres regulacji jest zgodny z zasadą niedyskryminacji ze względu na obywatelstwo i miejsce zamieszkania. Jedyńm kryterium w dostępie do ww. zawodów w Polsce jest spełnienie warunków zapisanych w powyższej dyrektywie.

POZOSTAŁE ZAWODY MEDYCZNE

W przypadku pozostałych zawodów medycznych nie dokonano zmian w przepisach regulujących te zawody.

Regulacje te są proporcjonalnie do zamierzonego celu (zapewnienie dostępu do określonych usług medycznych świadczonych przez wykwalifikowanych pracowników ochrony zdrowia).

SEKTOR: USŁUGI SIECIOWE

NAPEŁNIAJĄCY ZBIORNIKI PRZENOŚNE

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa o dozorcze technicznym oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o dozorcze technicznym obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system uznawania kwalifikacji bazujący na postanowieniach Dyrektywy 2005/36/EC umożliwia osobom, które uzyskały właściwe uprawnienia w innych Państwach Członkowskich, przejście procesu uznania tych uprawnień i podjęcie legalnej pracy w oparciu o zagraniczne zaświadczenia/autoryzacje.

Nieumiejętnie napełniony zbiornik ciśnieniowy stanowi olbrzymie zagrożenie dla wszystkich znajdujących się w jego otoczeniu. W pewnych okolicznościach może on eksplodować powodując obrażenia lub nawet śmierć osób przebywających w pobliżu. Większość użytkowników takich urządzeń nie jest w pełni świadoma tych zagrożeń i nie posiada kompetencji do samodzielnej oceny poprawności napełnienia zbiornika. Proces napełniania zbiornika ciśnieniowego musi być przeprowadzony w odpowiednich warunkach, z wykorzystaniem specjalistycznego osprzętu oraz w zgodzie z szeregiem fundamentalnych zasad bezpieczeństwa które mogą być różne dla różnego rodzaju substancji wypełniających urządzenie. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się z przypadkami przepelniania zbiorników ciśnieniowych oraz innymi nieprawidłowościami niosąc ze sobą poważny wzrost zagrożenia dla wszystkich użytkowników zbiorników ciśnieniowych.

STANOWISKA PRACY ZWIĄZANE Z DOZOREM NAD EKSPLOATACJĄ URZĄDZEŃ, INSTALACJI I SIECI ELEKTROENERGETYCZNYCH WYTWARZAJĄCYCH, PRZETWARZAJĄCYCH, PRZESYŁAJĄCYCH I ZUŻYWAJĄCYCH ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa prawo energetyczne oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa prawo energetyczne obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, w samej ustawie prawo energetyczne zawarte są odniesienia do systemu uznawania kwalifikacji i zapisane jest, iż osoby które uzyskały uprawnienia w innych Państwach Członkowskich i których kwalifikacje zostały uznane przez właściwe organy w Polsce mają prawo wykonywać przedmiotowy zawód regulowany.

Stanowiska pracy związane z dozorem nad eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych wytwarzających, przetwarzających, przesyłających i zużywających energię elektryczną są powszechnie uznawane za zawody wysokiego ryzyka. Elektryczność, choć jej natura pozostaje niezrozumiała dla większości społeczeństwa, jest głęboko wbudowana w nasze codzienne życie. Niewłaściwe wykonanie pracy związanej z instalacjami elektrycznymi może spowodować zagrożenie porażenia na samych pracowników, osoby z nimi współpracujące, inny personel lub nawet końcowych użytkowników instalacji. Może stwarzać

ono także zagrożenie pożarowe lub mieć negatywny wpływ na eksploatowane urządzenia i systemy skutkując usterkami oraz obniżeniem ich żywotności. Dozór nad eksploatacją przedmiotowych urządzeń, instalacji i sieci to szereg wielce złożonych zagadnień i czynności z zakresu: kierowania czynnościami osób wykonujących prace w zakresie eksploatacji oraz nadzoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem zagrożenia dla wszystkich użytkowników przedmiotowych urządzeń.

STANOWISKA PRACY ZWIĄZANE Z EKSPLOATACJĄ URZĄDZEŃ, INSTALACJI I SIECI ELEKTROENERGETYCZNYCH WYTWARZAJĄCYCH, PRZETWARZAJĄCYCH, PRZESYŁAJĄCYCH I ZUŻYWAJĄCYCH ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa prawo energetyczne oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa prawo energetyczne obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, w samej ustawie prawo energetyczne zawarte są odniesienia do systemu uznawania kwalifikacji i zapisane jest, iż osoby które uzyskały uprawnienia w innych Państwach Członkowskich i których kwalifikacje zostały uznane przez właściwe organy w Polsce mają prawo wykonywać przedmiotowy zawód regulowany.

Stanowiska pracy związane z eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych wytwarzających, przetwarzających, przesyłających i zużywających energię elektryczną są powszechnie uznawane za zawody wysokiego ryzyka. Elektryczność, choć jej natura pozostaje niezrozumiała dla większości społeczeństwa, jest głęboko wbudowana w nasze codzienne życie. Niewłaściwe wykonanie pracy związanej z instalacjami elektrycznymi może spowodować zagrożenie porażenia na samych pracowników, osoby z nimi współpracujące, inny personel lub nawet końcowych użytkowników instalacji. Może stwarzać ono także zagrożenie pożarowe lub mieć negatywny wpływ na eksploatowane urządzenia i systemy skutkując usterkami oraz obniżeniem ich żywotności. Eksploatacja przedmiotowych urządzeń, instalacji i sieci to szereg wielce złożonych zagadnień i czynności z zakresu: obsługi, konserwacji, remontów, montażu i działań kontrolno-pomiarowych. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem zagrożenia dla wszystkich użytkowników przedmiotowych urządzeń

STANOWISKA PRACY ZWIĄZANE Z EKSPLOATACJĄ URZĄDZEŃ, INSTALACJI I SIECI WYTWARZAJĄCYCH, PRZETWARZAJĄCYCH, PRZESYŁAJĄCYCH I ZUŻYWAJĄCYCH CIEPŁO ORAZ INNYCH URZĄDZEŃ ENERGETYCZNYCH

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa prawo energetyczne oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa prawo energetyczne obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec

zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, w samej ustawie prawo energetyczne zawarte są odniesienia do systemu uznawania kwalifikacji i zapisane jest, iż osoby które uzyskały uprawnienia w innych Państwach Członkowskich i których kwalifikacje zostały uznane przez właściwe organy w Polsce mają prawo wykonywać przedmiotowy zawód regulowany.

Stanowiska pracy związane z eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci wytwarzających, przetwarzających, przesyłających i zużywających ciepło oraz innych urządzeń energetycznych są powszechnie uznawane za zawody wysokiego ryzyka. Niewłaściwe wykonanie pracy związanej z instalacjami cieplnymi i energetycznymi może stanowić zagrożenie dla samych pracowników, osób z nimi współpracujących, innego personelu lub nawet końcowych użytkowników instalacji. Może stwarzać ono także zagrożenie pożarowe lub mieć negatywny wpływ na eksploatowane urządzenia i systemy skutkując usterkami oraz obniżeniem ich żywotności. Eksploatacja przedmiotowych urządzeń, instalacji i sieci to szereg wielce złożonych zagadnień i czynności z zakresu: obsługi, konserwacji, remontów, montażu i działań kontrolno-pomiarowych. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem zagrożenia dla wszystkich użytkowników przedmiotowych urządzeń.

STANOWISKA PRACY ZWIĄZANE Z DOZOREM NAD EKSPLOATACJĄ URZĄDZEŃ, INSTALACJI I SIECI ELEKTROENERGETYCZNYCH WYTWARZAJĄCYCH, PRZETWARZAJĄCYCH, PRZESYŁAJĄCYCH I ZUŻYWAJĄCYCH CIEPŁO ORAZ INNYCH URZĄDZEŃ ENERGETYCZNYCH

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa prawo energetyczne oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa prawo energetyczne obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, w samej ustawie prawo energetyczne zawarte są odniesienia do systemu uznawania kwalifikacji i zapisane jest, iż osoby które uzyskały uprawnienia w innych Państwach Członkowskich i których kwalifikacje zostały uznane przez właściwe organy w Polsce mają prawo wykonywać przedmiotowy zawód regulowany.

Stanowiska pracy związane z dozorem nad eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych wytwarzających, przetwarzających, przesyłających i zużywających ciepło oraz innych urządzeń energetycznych są powszechnie uznawane za zawody wysokiego ryzyka. Niewłaściwe wykonanie pracy związanej z instalacjami cieplnymi i energetycznymi może stanowić zagrożenie dla samych pracowników, osób z nimi współpracujących, innego personelu lub nawet końcowych użytkowników instalacji. Może stwarzać ono także zagrożenie pożarowe lub mieć negatywny wpływ na eksploatowane urządzenia i systemy skutkując usterkami oraz obniżeniem ich żywotności. Dozór nad eksploatacją przedmiotowych urządzeń, instalacji i sieci to szereg wielce złożonych zagadnień i czynności z zakresu: kierowania czynnościami osób wykonujących prace w zakresie eksploatacji oraz nadzoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem zagrożenia dla wszystkich użytkowników przedmiotowych urządzeń.

STANOWISKA PRACY ZWIĄZANE Z EKSPLOATACJĄ URZĄDZEŃ, INSTALACJI I SIECI GAZOWYCH WYTWARZAJĄCYCH, PRZETWARZAJĄCYCH, PRZESYŁAJĄCYCH, MAGAZYNUJĄCYCH I ZUŻYWAJĄCYCH PALIWA GAZOWE

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa prawo energetyczne oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa prawo energetyczne obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, w samej ustawie prawo energetyczne zawarte są odniesienia do systemu uznawania kwalifikacji i zapisane jest, iż osoby które uzyskały uprawnienia w innych Państwach Członkowskich i których kwalifikacje zostały uznane przez właściwe organy w Polsce mają prawo wykonywać przedmiotowy zawód regulowany.

Stanowiska pracy związane z eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci gazowych wytwarzających, przetwarzających, przesyłających, magazynujących i zużywających paliwa gazowe są powszechnie uznawane za zawody wysokiego ryzyka. Niewłaściwe wykonanie pracy związanej z instalacjami gazowymi może stanowić zagrożenie dla samych pracowników, osób z nimi współpracujących, innego personelu lub nawet końcowych użytkowników instalacji. Może stwarzać ono także zagrożenie pożarowe lub mieć negatywny wpływ na eksploatowane urządzenia i systemy skutkując usterkami oraz obniżeniem ich żywotności. Eksploatacja przedmiotowych urządzeń, instalacji i sieci to szereg wielce złożonych zagadnień i czynności z zakresu: obsługi, konserwacji, remontów, montażu i działań kontrolno-pomiarowych. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem zagrożenia dla wszystkich użytkowników przedmiotowych urządzeń.

STANOWISKA PRACY ZWIĄZANE Z DOZOREM NAD EKSPLOATACJĄ URZĄDZEŃ, INSTALACJI I SIECI GAZOWYCH WYTWARZAJĄCYCH, PRZETWARZAJĄCYCH, PRZESYŁAJĄCYCH, MAGAZYNUJĄCYCH I ZUŻYWAJĄCYCH PALIWA GAZOWE

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa prawo energetyczne oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa prawo energetyczne obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, w samej ustawie prawo energetyczne zawarte są odniesienia do systemu uznawania kwalifikacji i zapisane jest, iż osoby które uzyskały uprawnienia w innych Państwach Członkowskich i których kwalifikacje zostały uznane przez właściwe organy w Polsce mają prawo wykonywać przedmiotowy zawód regulowany.

Stanowiska pracy związane z dozorem nad eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci gazowych wytwarzających, przetwarzających, przesyłających, magazynujących i zużywających paliwa gazowe są powszechnie uznawane za zawody wysokiego ryzyka. Niewłaściwe wykonanie pracy związanej z instalacjami gazowymi może stanowić zagrożenie dla samych pracowników, osób z nimi współpracujących, innego personelu lub nawet końcowych użytkowników instalacji. Może stwarzać ono także zagrożenie pożarowe lub mieć negatywny wpływ na eksploatowane urządzenia i systemy skutkując usterkami oraz obniżeniem ich

żywołności. Dozór nad eksploatacją przedmiotowych urządzeń, instalacji i sieci to szereg wielce złożonych zagadnień i czynności z zakresu: kierowania czynnościami osób wykonujących prace w zakresie eksploatacji oraz nadzoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami wiązało by się ze wzrostem zagrożenia dla wszystkich użytkowników przedmiotowych urządzeń.

OSOBY DOKONUJĄCE NAPRAWY I OBSŁUGI TECHNICZNEJ ORAZ DEMONTAŻU URZĄDZEŃ I INSTALACJI PRZECIWOŻAROWYCH, A TAKŻE ODZYSKU, RECYKLINGU, REGENERACJI I UNIESZKODLIWIANIA SUBSTANCJI W NICH ZAWARTYCH

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system sprawdzania kwalifikacji i certyfikacji jest oparty o prawodawstwo UE co gwarantuje swobodę przepływu specjalistów w ramach UE.

Osoby dokonujące naprawy i obsługi technicznej oraz demontażu urządzeń i instalacji przeciwpożarowych, a także odzysku, recyklingu, regeneracji i unieszkodliwiania substancji w nich zawartych wykonują czynności, które są częścią systemu prawnego-organizacyjnego ustanowionego celem ochrony środowiska naturalnego, a w szczególności warstwy ozonowej. Czynności te muszą być wykonywane w zgodzie z zasadami określonymi w wielu aktach prawnych oraz uwzględniając specjalistyczne wymagania techniczne. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami stanowiłoby zagrożenie dla funkcjonowania całego systemu i mogłoby skutkować uwolnieniem do środowiska niebezpiecznych substancji.

Prawo krajowe w zakresie przedmiotowego zawodu jest w trakcie procesu nowelizacji dostosowującej je to prawodawstwa UE, a w szczególności do: rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.

DOZÓR RUCHU ELEKTROWNI JĄDROWEJ NA ZMIANIE ROBOCZEJ

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie czynności mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność polegającą na rozruchu, eksploatacji lub likwidacji elektrowni jądowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 1024) regulują omawiany zawód "dozór ruchu elektrowni jądowej na zmianie roboczej".

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądowej dot. (m.in.):

- 1) podstaw teoretycznych i zasad funkcjonowania elektrowni jądowej ze szczególnym uwzględnieniem jądowego systemu wytwarzania pary oraz systemów konwersji energii wraz z ich systemami pomocniczymi;
- 2) przepisów oraz zasad ochrony radiologicznej i bezpieczeństwa jądowego w elektrowni jądowej, ze szczególnym uwzględnieniem czynności, jakie ma wykonywać osoba ubiegająca się o nadanie uprawnień;
- 3) przepisów oraz zasad dotyczących powstawania odpadów promieniotwórczych i postępowania z nimi, w tym zasad gospodarki paliwem jądowym;
- 4) zaznajomienia się z zagrożeniami, jakie mogą wystąpić w elektrowni jądowej zwłaszcza przy wykonywaniu czynności objętych uprawnieniem;
- 5) nabycia umiejętności wykonywania czynności objętych uprawnieniem w sposób bezpieczny dla siebie i innych osób oraz postępowania w sytuacjach awaryjnych, w tym udzielania pomocy osobom poszkodowanym.

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) nadzór nad zmianą oraz za bezpośrednią kontrolę elektrowni jądowej, zgodnie z limitami i warunkami eksploatacyjnymi oraz odpowiednimi instrukcjami i procedurami określonymi we właściwych dokumentach;
- 2) wstępną ocenę rodzaju i zakresu nietypowych zdarzeń, w tym takich, które mogą doprowadzić do wycieku radioaktywnego, a następnie do podjęcia wstępnych kroków niezbędnych do zminimalizowania jego skutków, w celu zapewnienia bezpieczeństwa personelu oraz inicjowanie działań wymaganych przez zakładowy plan postępowania awaryjnego;
- 3) zezwolenie, w ramach ustanowionych instrukcji i procedur, na wycofanie z eksploatacji albo przywrócenie do eksploatacji systemów i/lub elementów elektrowni jądowej oraz na wykonywanie w kwestiach z tym związanych prac oraz testów dotyczących ww. systemów i/lub elementów.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego). Osiągnięty poziom regulacji jest zadowalający.

OPERATOR AKCELERATORA STOSOWANEGO DO CELÓW INNYCH NIŻ MEDYCZNE, Z WYŁĄCZENIEM AKCELERATORÓW STOSOWANYCH DO KONTROLI POJAZDÓW

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód „operator akceleratora stosowanego do celów innych niż medyczne, z wyłączeniem akceleratorów stosowanych do kontroli pojazdów”.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 5 lat przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) podstawowych wiadomości z zakresu fizyki współczesnej (min. 1 godzina);
- 2) oddziaływania promieniowania z materią (min. 1 godzina);
- 3) biologicznych skutków promieniowania jonizującego (min. 1 godzina);
- 4) zasad fizyki akceleratorów (min. 1 godzina);
- 5) zasad pomiarów promieniowania X i gamma, detekcji promieniowania jonizującego, podstawowych wielkości dozymetrycznych i jednostek (min. 3 godziny);
- 6) zasad ochrony radiologicznej (min. 1 godzina);
- 7) ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. - Prawo atomowe i aktów wykonawczych do niej (min. 1 godzina);
- 8) programu zapewnienia jakości w pracowni akceleratorowej (min. 1 godzina);
- 9) zasad postępowania w sytuacjach zdarzeń radiacyjnych (min. 1 godzina).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) uruchamianie aparatury do napromieniania;
- 2) przeprowadzanie testów sprawności aparatury;
- 3) wykonywanie procesu napromieniania według procedur obowiązujących w jednostce;
- 4) czuwanie nad aparaturą w czasie trwania napromieniania.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "operator akceleratora stosowanego do celów innych niż medyczne, z wyłączeniem akceleratorów stosowanych do kontroli pojazdów" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym "operator akceleratora stosowanego do celów innych niż medyczne, z wyłączeniem akceleratorów stosowanych do kontroli pojazdów".

OPERATOR AKCELERATORA STOSOWANEGO DO CELÓW MEDYCZNYCH ORAZ URZĄDZEŃ DO TELERADIOTERAPII

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód „operator akceleratora stosowanego do celów medycznych oraz urządzeń do teleradioterapii”.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 5 lat przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądowej dot. (m.in.):

- 1) zasad bezpiecznej pracy w pracowni akceleratorowej i teleradioterapeutycznej (min. 2 godziny);
- 2) zasad ochrony radiologicznej pacjentów (min. 2 godziny);
- 3) programu zapewnienia jakości w pracowni akceleratorowej i teleradioterapeutycznej (min. 4 godziny).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) uruchamianie aparatury do napromieniania lub planowania;
- 2) przeprowadzanie testów sprawności aparatury;
- 3) układanie pacjenta i prowadzenie leczenia według zaleceń lekarza;
- 4) czuwanie nad pacjentem i aparaturą medyczną w czasie trwania seansu leczenia;
- 5) współpraca z lekarzem podczas przygotowywania planu leczenia i w trakcie napromieniania.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu „operator akceleratora stosowanego do celów medycznych oraz urządzeń do teleradioterapii ” zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym " operator akceleratora stosowanego do celów medycznych oraz urządzeń do teleradioterapii".

OPERATOR AKCELERATORA STOSOWANEGO DO KONTROLI POJAZDÓW

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód "operator akceleratora stosowanego do kontroli pojazdów".

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 5 lat przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) podstawowych wiadomości z zakresu fizyki współczesnej (min. 1 godzina);
- 2) oddziaływania promieniowania z materią (min. 1 godzina);
- 3) biologicznych skutków promieniowania jonizującego (min. 1 godzina);
- 4) zasad fizyki akceleratorów (min. 1 godzina);
- 5) zasad pomiarów promieniowania X i gamma, detekcji promieniowania jonizującego, podstawowych wielkości dozymetrycznych i jednostek (min. 3 godziny);
- 6) zasad ochrony radiologicznej (min. 1 godzina);
- 7) ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. - Prawo atomowe i akty wykonawcze do niej (min. 1 godzina);
- 8) programu zapewnienia jakości w pracowni akceleratorowej (min. 1 godzina);
- 9) zasad postępowania w sytuacjach zdarzeń radiacyjnych (min. 1 godzina).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) uruchamianie aparatury do napromieniania (akceleratora stosowanego do kontroli pojazdów);
- 2) przeprowadzanie testów sprawności aparatury;
- 3) wykonywanie procesu napromieniania według procedur obowiązujących w jednostce;

4) czuwanie nad aparaturą w czasie trwania napromieniania.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "operator akceleratora stosowanego do kontroli pojazdów" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym "operator akceleratora stosowanego do kontroli pojazdów".

OPERATOR PRZECHOWALNIKA WYPALONEGO PALIWA JĄDROWEGO

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód "Operator przechowalnika wypalonego paliwa jądrowego".

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 5 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) zasad pomiarów mocy dawki i skażeń promieniotwórczych (min. 2 godziny);
- 2) zasad bezpiecznej pracy z zamkniętymi źródłami promieniotwórczymi, urządzeniami zawierającymi takie źródła, otwartymi źródłami promieniotwórczymi, w pracowni i poza pracownią (min. 4 godziny);
- 3) zasad postępowania z odpadami promieniotwórczymi - metody przetwarzania i segregacji, transport, przechowywanie, składowanie (min. 4 godziny);
- 4) organizacji ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej, obowiązków i uprawnień kierownika jednostki, inspektora ochrony radiologicznej, pracowników (min. 2 godziny);
- 5) przygotowania dokumentów w jednostce organizacyjnej: regulamin pracy, technologiczne instrukcje pracy, rejestry dawek, rejestry źródeł, zakładowy plan postępowania awaryjnego (min. 2 godziny).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem systemów przechowalników wypalonego paliwa jądrowego;
- 2) dokonywanie okresowych przeglądów stanu fizycznego przechowalników;
- 3) dokonywanie okresowych kontroli poziomu skażeń w przechowalnikach;
- 4) dokonywanie bieżących napraw sprzętu i oprzyrządowania technologicznego;
- 5) czynności obsługowe w przechowalnikach wypalonego paliwa jądrowego;
- 6) konserwacja i obsługa aparatury kontrolno-pomiarowej.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu „operator przechowalnika wypalonego paliwa jądrowego” zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym „operator przechowalnika wypalonego paliwa jądrowego”.

OPERATOR REAKTORA BADAWCZEGO

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód „operator reaktora badawczego”.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) podstaw fizyki jądrowej i reaktorowej (min. 6 godzin);
- 2) charakterystyki fizycznej i cieplnej reaktora (min. 2 godziny);
- 3) detekcji promieniowania jonizującego (min. 2 godziny);
- 4) systemu barier powstrzymujących rozprzestrzenianie się produktów rozszczepienia (min. 2 godziny);
- 5) źródeł zagrożenia w jądrowym reaktorze badawczym (min. 2 godziny);

- 6) podstawowych zagadnień dozymetrii reaktorowej (min. 4 godziny);
- 7) gospodarki odpadami promieniotwórczymi i paliwem jądrowym (min. 2 godziny);
- 8) awarii w badawczych reaktorach jądrowych (min. 4 godziny);
- 9) zasad zapewnienia jakości w eksploatacji jądrowych reaktorów badawczych (min. 4 godziny);
- 10) wymiany ciepła w reaktorze (min. 4 godziny);
- 11) napromieniania materiału tarczowego oraz ewidencji i kontroli ruchu źródeł promieniotwórczych (min. 2 godziny);
- 12) limitów operacyjnych w reaktorze badawczym (min. 1 godzina).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za prowadzenie obsługi urządzeń sterowania, zabezpieczeń, kontroli technologicznej reaktora badawczego i innych związanych z tymi urządzeniami oraz sprawowanie nadzoru nad nimi. Operator reaktora badawczego prowadzi nadzór nad pracami wykonywanymi na korpusie reaktora, kontrolę ruchu ludzi w pomieszczeniach technologicznych i rejestrację prac prowadzonych w obiekcie reaktora.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "operator reaktora badawczego" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym "operator reaktora badawczego".

OPERATOR URZĄDZEŃ DO BRACHYTERAPII ZE ŹRÓDŁAMI PROMIENIOTWÓRCZYMI

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód „operator urządzeń do brachyterapii ze źródłami promieniotwórczymi”.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 5 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów

w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) zasad bezpiecznej pracy w pracowni brachyterapii (min. 2 godziny);
- 2) zasad ochrony radiologicznej pacjentów (min. 2 godziny); 3) programu zapewnienia jakości w pracowni brachyterapii (min. 4 godziny);
- 4) podstawowych wiadomości z zakresu budowy oraz zasady działania urządzeń do brachyterapii (min. 2 godziny).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) uruchamianie aparatury do napromieniania lub planowania;
- 2) przeprowadzanie testów sprawności aparatury;
- 3) układanie pacjenta i prowadzenie leczenia według zaleceń lekarza;
- 4) czuwanie nad pacjentem i aparaturą medyczną w czasie trwania seansu leczenia;
- 5) współpraca z lekarzem podczas przygotowywania planu leczenia i w trakcie napromieniania.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "operator urządzeń do brachyterapii ze źródłami promieniotwórczymi" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym "operator urządzeń do brachyterapii ze źródłami promieniotwórczymi".

SPECJALISTA DO SPRAW EWIDENCJI MATERIAŁÓW JĄDROWYCH

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód "specjalista do spraw ewidencji materiałów jądrowych".

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów

w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) podstawowych wiadomości z zakresu fizyki współczesnej (min. 1 godzina);
- 2) oddziaływania promieniowania z materią (min. 1 godzina);
- 3) biologicznych skutków promieniowania jonizującego (min. 1 godzina);
- 4) detekcji promieniowania jonizującego (min. 2 godziny);
- 5) podstawowych wielkości dozymetrii promieniowania jonizującego, jednostek (min. 2 godziny);
- 6) zasad ochrony radiologicznej (min. 4 godziny);
- 7) podstaw fizyki reakcji rozszczepienia, w tym w szczególności zagadnień krytyczności i współczynnika mnożenia (min. 4 godziny);
- 8) ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. - Prawo atomowe i aktów wykonawczych do niej (min. 2 godziny);
- 9) konwencji i umów międzynarodowych w zakresie zabezpieczeń materiałów jądrowych (min. 2 godziny);
- 10) zasad i metod ewidencji i rachunkowości materiałów jądrowych (min. 2 godziny);
- 11) zasad i metod ochrony fizycznej obiektów i materiałów jądrowych (min. 2 godziny);
- 12) źródeł zagrożenia radiacyjnego w postępowaniu z materiałami jądrowymi, w tym z wypalonym paliwem jądrowym (min. 1 godzina);
- 13) zawartości raportu bezpieczeństwa obiektu jądrowego (min. 1 godzina).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za: za prawidłową ewidencję materiałów jądrowych.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu „specjalista do spraw ewidencji materiałów jądrowych” zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym „specjalista do spraw ewidencji materiałów jądrowych”.

STARSZY DOZYMETRISTA REAKTORA BADAWCZEGO

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk

mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód „starszy dozymetrysta reaktora badawczego”.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądowej dot. (m.in.):

- 1) podstaw fizyki jądowej i reaktorowej (min. 4 godziny);
- 2) charakterystyki i budowy układów kontroli dozymetrycznej (min. 6 godzin);
- 3) systemów wentylacji (min. 2 godziny);
- 4) systemów sterowania, zabezpieczeń i kontroli technologicznej (min. 2 godziny);
- 5) komór gorących i ekspedycji izotopów (min. 4 godziny);
- 6) napromieniania w reaktorze (min. 2 godziny);
- 7) metodyki obliczania osłon dla promieniowania mieszanego neutronów i promieniowania gamma (1 godzina);
- 8) kontroli narażenia indywidualnego od skażeń promieniotwórczych (powierzchniowych i przestrzennych) (min. 1 godzina).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za: prowadzenie kontroli stanu zagrożenia radiologicznego (kontroli dozymetrycznej) w obiekcie reaktora i obsługę urządzeń dozymetrycznych reaktora. Dozymetrysta przeprowadza kontrole stanu bezpieczeństwa radiologicznego w miejscach potencjalnie zagrożonych i stanu narażenia ludzi podczas operacji w warunkach promieniowania. Ma on obowiązek oznakowania wykrytych źródeł zagrożenia i sformułowania zaleceń dotyczących dalszego postępowania w tej sytuacji.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "starszy dozymetrysta reaktora badawczego" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym "starszy dozymetrysta reaktora badawczego".

STEROWANIE: - STEROWANIE REAKTOREM JĄDROWYM I JĄDROWYM BLOKIEM ENERGETYCZNYM

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób

zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie czynności mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność polegającą na rozruchu, eksploatacji lub likwidacji elektrowni jądowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 1024) regulują omawiany zawód „Sterowanie: - sterowanie reaktorem jądowym i jądowym blokiem energetycznym,- wykonywanie operacji z paliwem jądowym w reaktorze jądowym i w basenie przeładunkowym paliwa”.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądowej dot. (m.in.):

- 1) podstaw teoretycznych i zasad funkcjonowania elektrowni jądowej ze szczególnym uwzględnieniem jądowego systemu wytwarzania pary oraz systemów konwersji energii wraz z ich systemami pomocniczymi;
- 2) przepisów oraz zasad ochrony radiologicznej i bezpieczeństwa jądowego w elektrowni jądowej, ze szczególnym uwzględnieniem czynności, jakie ma wykonywać osoba ubiegająca się o nadanie uprawnień;
- 3) przepisów oraz zasad dotyczących powstawania odpadów promieniotwórczych i postępowania z nimi, w tym zasad gospodarki paliwem jądowym;
- 4) zagrożeń, jakie mogą wystąpić w elektrowni jądowej zwłaszcza przy wykonywaniu czynności objętych uprawnieniem;
- 5) umiejętności wykonywania czynności objętych uprawnieniem w sposób bezpieczny dla siebie i innych osób oraz postępowania w sytuacjach awaryjnych, w tym udzielania pomocy osobom poszkodowanym.

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) sterowanie reaktorem jądowym i jądowym blokiem energetycznym;
- 2) wykonywanie operacji z paliwem jądowym w reaktorze jądowym i w basenie przeładunkowym paliwa.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego). Osiągnięty poziom regulacji jest zadowalający.

ZARZĄDZANIE JEDNOSTKĄ ORGANIZACYJNĄ WYKONUJĄCĄ DZIAŁALNOŚĆ POLEGAJĄCĄ NA ROZRUCHU, EKSPLOATACJI LUB LIKWIDACJI ELEKTROWNI JĄDOWEJ I ZARZĄDZANIE ELEKTROWNIĄ JĄDROWĄ W ZAKRESIE:

- ZINTEGROWANEGO SYSTEMU ZARZĄDZANIA,
- BEZPIECZNEGO ROZRUCHU, EKSPLOATACJI ORAZ LIKWIDACJI ELEKTROWNI JĄDOWEJ, W TYM WDROŻENIA ZASAD PRIORYTETU BEZPIECZEŃSTWA,
- OCHRONY FIZYCZNEJ I PRZYGOTOWAŃ PRZECIWA WARYJNYCH,
- ZABEZPIECZEŃ MATERIAŁÓW JĄDROWYCH,

- SZKOLEŃ I UZYSKIWANIA UPRAWNIEN PRZEZ PERSONEL ELEKTROWNI JĄDROWEJ

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie czynności mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność polegającą na rozruchu, eksploatacji lub likwidacji elektrowni jądrowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 1024) regulują omawiany zawód.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) podstaw teoretycznych i zasad funkcjonowania elektrowni jądrowej ze szczególnym uwzględnieniem jądrowego systemu wytwarzania pary oraz systemów konwersji energii wraz z ich systemami pomocniczymi;
- 2) przepisów oraz zasad ochrony radiologicznej i bezpieczeństwa jądrowego w elektrowni jądrowej, ze szczególnym uwzględnieniem czynności, jakie ma wykonywać osoba ubiegająca się o nadanie uprawnień;
- 3) przepisów oraz zasad dotyczących powstawania odpadów promieniotwórczych i postępowania z nimi, w tym zasad gospodarki paliwem jądrowym;
- 4) zagrożeń, jakie mogą wystąpić w elektrowni jądrowej zwłaszcza przy wykonywaniu czynności objętych uprawnieniem;
- 5) umiejętności wykonywania czynności objętych uprawnieniem w sposób bezpieczny dla siebie i innych osób oraz postępowania w sytuacjach awaryjnych, w tym udzielania pomocy osobom poszkodowanym.

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) zintegrowany system zarządzania;
- 2) bezpieczny rozruch, eksploatację oraz likwidację elektrowni jądrowej, w tym wdrożenie zasad priorytetu bezpieczeństwa;
- 3) ochronę fizyczną i przygotowanie przeciwawaryjne;
- 4) zabezpieczenie materiałów jądrowych;
- 5) zapewnienie szkolenia i uzyskiwania uprawnień przez personel elektrowni jądrowej.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony

radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego). Osiągnięty poziom regulacji jest zadowalający.

DOZYMETRISTA REAKTORA BADAWCZEGO

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód „dozymetrysta reaktora badawczego”.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) podstaw fizyki jądrowej i reaktorowej (min. 4 godziny);
- 2) charakterystyki i budowy układów kontroli dozymetrycznej (min. 6 godzin);
- 3) systemów wentylacji (min. 2 godziny);
- 4) systemów sterowania, zabezpieczeń i kontroli technologicznej (min. 2 godziny);
- 5) komór gorących i ekspedycji izotopów (min. 4 godziny);
- 6) napromienianie w reaktorze (min. 2 godziny);
- 7) metodyki obliczania osłon dla promieniowania mieszanego neutronów i promieniowania gamma (1 godzina);
- 8) kontroli narażenia indywidualnego od skażeń promieniotwórczych (powierzchniowych i przestrzennych) (min. 1 godzina).

Osoba wykonująca omawiany zawód jest odpowiedzialna za: prowadzenie kontroli stanu zagrożenia radiologicznego (kontroli dozymetrycznej) w obiekcie reaktora i obsługę urządzeń dozymetrycznych reaktora. Dozymetrysta przeprowadza kontrole stanu bezpieczeństwa radiologicznego w miejscach potencjalnie zagrożonych i stanu narażenia ludzi podczas operacji w warunkach promieniowania. Ma on obowiązek oznakowania wykrytych źródeł zagrożenia i sformułowania zaleceń dotyczących dalszego postępowania w tej sytuacji.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "dozymetrysta reaktora badawczego" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym "dozymetrysta reaktora badawczego".

ZASTĘPCA DYREKTORA DO SPRAW BEZPIECZEŃSTWA JĄDROWEGO I OCHRONY RADIOLOGICZNEJ W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ POSIADAJĄCEJ REAKTOR BADAWCZY

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód "zastępca dyrektora do spraw bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej posiadającej reaktor badawczy".

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) fizyki reaktorowej (min. 4 godziny);
- 2) planowania awaryjnego (min. 5 godzin);
- 3) określania narażenia radiacyjnego w obiekcie reaktora badawczego (min. 2 godziny).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) nadzór w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, ochrony fizycznej i zabezpieczeń;
- 2) udział w kontrolach przeprowadzanych przez organy dozoru jądrowego, MAEA i Euratom;
- 3) wydawanie opinii w kwestiach dotyczących dokumentacji związanej z bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowoduje ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz.

1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "zastępca dyrektora do spraw bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej posiadającej reaktor badawczy" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym "zastępca dyrektora do spraw bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej posiadającej reaktor badawczy".

INSPEKTOR DOZORU JĄDROWEGO

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) reguluje omawiany zawód „inspektor dozoru jądrowego”.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej m.in. dot. (m.in.):

- 1) fizycznych i biologicznych podstaw oddziaływania promieniowania jonizującego i ochrony radiologicznej;
- 2) prawa atomowego oraz innych przepisów z zakresu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) konwencji międzynarodowych z dziedziny bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, których Rzeczpospolita Polska jest stroną;
- 4) postępowania administracyjnego i sędowo-administracyjnego;
- 5) ogólnych zasad stosowania promieniowania jonizującego, z uwzględnieniem systemów zapewnienia jakości, w szczególności w medycynie;
- 6) urządzeń i technologii stosowanych w działalności przewidzianej do kontroli przez kandydata, zwłaszcza ich elementów istotnych pod względem bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, a w przypadku urządzeń medycznych - również pod względem ochrony radiologicznej pacjenta;
- 7) aparatury dozymetrycznej i metod kontroli stosowanych w ochronie radiologicznej;
- 8) wydawania przez Prezesa Agencji zezwoleń na wykonywanie działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy-Prawo atomowe;
- 9) procedur dozorowych, w szczególności dotyczących analizy i oceny bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej kontrolowanej działalności, przeprowadzania kontroli i sporządzania protokołów, a także wydawania nakazów i zakazów określonych działań oraz zaleceń pokontrolnych.

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) inspektor I stopnia - wykonywanie kontroli w jednostkach organizacyjnych wykonujących działalność związaną z narażeniem, z wyjątkiem jednostek organizacyjnych wykonujących działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące, polegającej na budowie,

rozruchu, eksploatacji i likwidacji obiektów jądrowych oraz budowie, eksploatacji i zamknięciu składowisk odpadów promieniotwórczych;

2) inspektor II stopnia - wykonywanie kontroli w jednostkach organizacyjnych wykonujących działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ Z WYJĄTKIEM INSPEKTORA OCHRONY RADIOLOGICZNEJ W PRACOWNIACH STOSUJĄCYCH APARATY RENTGENOWSKIE DO CELÓW DIAGNOSTYKI MEDYCZNEJ, RADIOLOGII ZABIEGOWEJ, RADIOTERAPII POWIERZCHNIOWEJ I RADIOTERAPII SCHORZEŃ NIENOWOTWOROWYCH

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.), która reguluje omawiany zawód, wprowadziła do polskiego porządku prawnego postanowienia dyrektywy Rady 96/29 ustanawiającej podstawowe normy bezpieczeństwa dotyczące ochrony zdrowia przed promieniowaniem jonizującym pracowników i ogółu ludności.

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 5 lat przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) wybranych podstawowych zagadnienia z fizyki atomowej i jądrowej;
- 2) oddziaływania promieniowania z materią;
- 3) biologicznych skutki promieniowania jonizującego;
- 4) detektorów promieniowania jonizującego;
- 5) podstawowych wielkości dozymetrii promieniowania jonizującego, jednostek;
- 6) przyrządów dozymetrycznych;
- 7) podstawowych zasad ochrony radiologicznej, w tym uzasadniania, optymalizacji, ograniczania narażenia;
- 8) opisu znanych zdarzeń radiacyjnych;
- 9) ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. - Prawo atomowe i aktów wykonawczych do niej, podstawowych przepisów międzynarodowych w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, w tym przepisów Unii Europejskiej;

- 10) zezwoleń na działalność w warunkach narażenia, zgłaszania takiej działalności, wyłączeń, uprawnień inspektorów dozoru jądrowego;
- 11) zasad bezpiecznej pracy z urządzeniami wytwarzającymi promieniowanie jonizujące, w pracowniach i poza pracowniami;
- 12) pomiaru mocy dawki;
- 13) kontroli narażenia pracowników i osób z ogółu ludności;
- 14) podstaw fizyki i techniki lamp rentgenowskich oraz akceleratorów;
- 15) zasad bezpiecznej pracy w pracowniach rentgenowskich i pracowniach akceleratorowych;
- 16) organizacji ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej, obowiązków i uprawnień kierownika jednostki, inspektora ochrony radiologicznej i pracowników (w tym pracowników zewnętrznych);
- 17) przygotowania dokumentów w jednostce organizacyjnej: regulaminu pracy, instrukcji pracy, rejestru dawek, planu postępowania awaryjnego;
- 18) podstawowych zagadnień z zakresu prawa pracy.

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) nadzór nad przestrzeganiem prowadzenia działalności według instrukcji pracy oraz nad prowadzeniem dokumentacji dotyczącej bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, w tym dotyczącej pracowników i innych osób, przebywających w jednostce w warunkach narażenia, z wyjątkiem ochrony radiologicznej pacjentów poddanych terapii i diagnostyce z wykorzystaniem promieniowania jonizującego;
- 2) nadzór nad spełnianiem warunków dopuszczających pracowników do zatrudnienia na danym stanowisku pracy, w tym dotyczących szkolenia pracowników na stanowisku pracy w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej;
- 3) opracowanie programu pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy i pomiarów oraz ewidencji dawek indywidualnych i przedstawienie ich do zatwierdzenia kierownikowi jednostki organizacyjnej;
- 4) dokonywanie wstępnej oceny narażenia pracowników na podstawie wyników pomiarów dawek indywidualnych lub pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy i przedstawianie jej kierownikowi jednostki organizacyjnej;
- 5) ustalanie wyposażenia jednostki organizacyjnej w środki ochrony indywidualnej, aparaturę dozymetryczną i pomiarową oraz inne wyposażenie służące do ochrony pracowników przed promieniowaniem jonizującym, a także nadzór nad działaniem aparatury dozymetrycznej, sygnalizacji ostrzegawczej i prawidłowym oznakowaniem miejsc pracy ze źródłami promieniowania jonizującego;
- 6) współpracę z zakładowymi służbami bezpieczeństwa i higieny pracy, osobami wdrażającymi program zapewnienia jakości, służbami przeciwpożarowymi i ochrony środowiska w zakresie ochrony przed promieniowaniem jonizującym;
- 7) wydawanie kierownikowi jednostki organizacyjnej opinii w zakresie ochrony przed promieniowaniem jonizującym, stosownie do charakteru działalności i typu posiadanych uprawnień;
- 8) występowanie do kierownika jednostki organizacyjnej z wnioskiem o wstrzymanie prac w warunkach narażenia, gdy są naruszone warunki zezwolenia lub wymagania bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, oraz informowanie o tym organu, który wydał zezwolenie;
- 9) nadzór nad postępowaniem wynikającym z zakładowego planu postępowania awaryjnego, jeżeli na terenie jednostki organizacyjnej zaistnieje zdarzenie radiacyjne;
- 10) nadzór nad postępowaniem ze źródłami promieniotwórczymi, materiałami jądrowymi oraz odpadami promieniotwórczymi w sytuacji przekształcenia jednostki organizacyjnej lub zakończenia przez nią działalności oraz informowanie organu, który wydał zezwolenie, o naruszeniu wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w tym zakresie.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Obecnie stosowane uregulowania są analizowane pod względem konieczności wprowadzenia do polskiego porządku prawnego postanowień dyrektywa Rady 2013/59/Euratom z dnia 5 grudnia 2013r. ustanawiającej podstawowe normy bezpieczeństwa w celu ochrony przed zagrożeniami wynikającymi z narażenia na działanie promieniowania jonizującego oraz uchylającej dyrektywy 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom (dyrektywa BSS – Basic Safety Standards) – wyróżniającej stanowiska „radiation protection officer” oraz „radiation protection expert”.

KIEROWANIE ROZRUCHEM I EKSPLOATACJĄ ELEKTROWNI JĄDROWEJ

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie czynności mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność polegającą na rozruchu, eksploatacji lub likwidacji elektrowni jądrowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 1024) regulują omawiany zawód "Kierowanie rozruchem i eksploatacją elektrowni jądrowej".

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) podstaw teoretycznych i zasad funkcjonowania elektrowni jądrowej ze szczególnym uwzględnieniem jądrowego systemu wytwarzania pary oraz systemów konwersji energii wraz z ich systemami pomocniczymi;
- 2) przepisów oraz zasad ochrony radiologicznej i bezpieczeństwa jądrowego w elektrowni jądrowej, ze szczególnym uwzględnieniem czynności, jakie ma wykonywać osoba ubiegająca się o nadanie uprawnień;
- 3) przepisów oraz zasad dotyczących powstawania odpadów promieniotwórczych i postępowania z nimi, w tym zasad gospodarki paliwem jądrowym;
- 4) zaznajomienia się z zagrożeniami, jakie mogą wystąpić w elektrowni jądrowej zwłaszcza przy wykonywaniu czynności objętych uprawnieniem;

5) nabycia umiejętności wykonywania czynności objętych uprawnieniem w sposób bezpieczny dla siebie i innych osób oraz postępowania w sytuacjach awaryjnych, w tym udzielania pomocy osobom poszkodowanym.

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) kierowanie i nadzór nad rozruchem oraz eksploatacją elektrowni jądrowej;
- 2) nadzór nad planowaniem produkcji i remontów w elektrowni jądrowej oraz wykonywaniem zadań produkcyjnych;
- 3) nadzór nad opracowywaniem procedur i instrukcji rozruchowych i eksploatacyjnych (ruchowych) w elektrowni jądrowej;
- 4) koordynowanie i nadzorowanie szkoleń oraz egzaminów personelu rozruchu i eksploatacji elektrowni jądrowej.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego). Osiągnięty poziom regulacji jest zadowalający.

KIEROWNIK REAKTORA BADAWCZEGO

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód "Kierownik reaktora badawczego".

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) fizyki reaktorowej (min. 4 godziny);
- 2) planowania awaryjnego (min. 5 godzin);
- 3) określania narażenia radiacyjnego w obiekcie reaktora badawczego (min. 2 godziny).
- 4)analizy dokumentacji techniczno-technologicznej reaktora, szczególnie w zakresie procedur eksploatacyjnych, postępowania awaryjnego i ochrony fizycznej reaktora.

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) przygotowanie rocznego planu pracy reaktora badawczego oraz jego właściwą obsadę kadrową;

- 2) nadzorowanie prac wykonywanych przez kierownika zmiany oraz pracowników reaktora badawczego;
- 3) nadzór nad bezpieczną pracą reaktora badawczego;
- 4) inicjowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa reaktora badawczego;
- 5) zatwierdzenie zmian w zakresie dotyczącym reaktora badawczego.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "dozymetrysta reaktora badawczego" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym " Kierownik reaktora badawczego".

KIEROWNIK SKŁADOWISKA ODPADÓW PROMIENIOTWÓRCZYCH

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód "Kierownik składowiska odpadów promieniotwórczych".

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) zasad pomiarów mocy dawki i skażeń promieniotwórczych (min. 2 godziny);
- 2) zasad bezpiecznej pracy z zamkniętymi źródłami promieniotwórczymi, urządzeniami zawierającymi takie źródła, otwartymi źródłami promieniotwórczymi, w pracowni i poza pracownią (min. 4 godziny);
- 3) zasady postępowania z odpadami promieniotwórczymi - metody przetwarzania i segregacji, transport, przechowywanie, składowanie (min. 4 godziny);
- 4) organizacji ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej, obowiązki i uprawnienia kierownika jednostki, inspektora ochrony radiologicznej, pracowników (min. 2 godziny);

5) przygotowania dokumentów w jednostce organizacyjnej: regulamin pracy, technologiczne instrukcje pracy, rejestry dawek, rejestry źródeł, zakładowy plan postępowania awaryjnego (min. 2 godziny).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za kierowanie pracą składowiska odpadów promieniotwórczych i ogólny nadzór nad zapewnieniem bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej związanej z jego eksploatacją.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "Kierownik składowiska odpadów promieniotwórczych" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym "Kierownik składowiska odpadów promieniotwórczych".

KIEROWNIK ZAKŁADU UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW PROMIENIOTWÓRCZYCH

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód "Kierownik zakładu unieszkodliwiania odpadów promieniotwórczych".

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądowej dot. (m.in.):

- 1) zasad pomiarów mocy dawki i skażeń promieniotwórczych (min. 2 godziny);
- 2) zasad bezpiecznej pracy z zamkniętymi źródłami promieniotwórczymi, urządzeniami zawierającymi takie źródła, otwartymi źródłami promieniotwórczymi, w pracowni i poza pracownią (min. 4 godziny);
- 3) zasad postępowania z odpadami promieniotwórczymi - metody przetwarzania i segregacji, transport, przechowywanie, składowanie (min. 4 godziny);

- 4) organizacji ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej, obowiązków i uprawnień kierownika jednostki, inspektora ochrony radiologicznej, pracowników (min. 2 godziny);
- 5) przygotowania dokumentów w jednostce organizacyjnej: regulamin pracy, technologiczne instrukcje pracy, rejestry dawek, rejestry źródeł, zakładowy plan postępowania awaryjnego (min. 2 godziny).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za kierowanie "Zakładem Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych" powołanym do wykonywania działalności w zakresie postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym, a przede wszystkim do zapewnienia stałej możliwości składowania odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "Kierownik zakładu unieszkodliwiania odpadów promieniotwórczych" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym " Kierownik zakładu unieszkodliwiania odpadów promieniotwórczych".

KIEROWNIK ZMIANY REAKTORA BADAWCZEGO

Zawód jest uznawany za zawód wysokiego ryzyka. Jest bardzo istotnym, aby zapewnić właściwy system prawa gwarantujący wysoki poziom kompetencji ww. pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną. Nadawanie uprawnień w zakresie poniższego zawodu ma na celu zminimalizowanie ryzyka złej jakości usług, minimalizowanie ryzyka zagrożenia i zapewnienie bezpieczeństwa dla jednostek organizacyjnych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego poziomu kompetencji osób zaangażowanych w jakiegokolwiek działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące. Zwiększa to także bezpieczeństwo samych pracowników.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012r., poz. 1022) regulują omawiany zawód "Kierownik zmiany reaktora badawczego".

System nadawania uprawnień powoduje, iż wiedza i umiejętności osób wykonujących omawiany zawód są sprawdzane co 3 lata przez komisje egzaminacyjne składające się z wykwalifikowanych specjalistów, posiadających odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie praktyczne. Procedury egzaminacyjne sprawdzenia wiadomości kandydatów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w elektrowni jądrowej dot. (m.in.):

- 1) fizyki reaktorowej (min. 4 godziny);
- 2) planowania awaryjnego (min. 5 godzin);
- 3) określania narażenia radiacyjnego w obiekcie reaktora badawczego (min. 2 godziny).

Osoba wykonująca niniejszy zawód jest odpowiedzialna za:

- 1) czuwanie nad przebiegiem realizacji programu eksploatacji reaktora badawczego na jego zmianie;
- 2) zdawanie sprawozdań kierownikowi reaktora ze wszystkich anomalii czy incydentów mających wpływ na realizację tego programu bądź na bezpieczeństwo ludzi i urządzeń.

W razie konieczności daje ona dyspozycje ogłoszenia stanu awaryjnego, ostrzeżenia alarmowego, alarmu i odwołania tych stanów w obiekcie reaktora i współdziała z kierownikiem lub dyspozytorem awarii w ośrodku jądrowym. Podejmuje decyzje i organizuje prace, które ze względów bezpieczeństwa powinny być wykonywane niezwłocznie, w szczególności sprawdza zgodność wykonywanych operacji z odpowiednimi instrukcjami i normami oraz przekazuje personelowi zmianowemu niezbędne informacje dla prawidłowej eksploatacji urządzeń.

Umożliwienie nieprzygotowanym osobom wykonywania wyżej wymienionych zadań spowodowałoby ogromne zagrożenie nie tylko dla jednostek organizacyjnych prowadzących działalność, dla których wymagane jest zezwolenie lub zgłoszenie, ale również dla środowiska.

Przepisy regulujące wykonywanie niniejszego zawodu nie są dyskryminujące ani pod względem do narodowości, ani też miejsca zamieszkania. Działania w zakresie ochrony radiologicznej są przeprowadzane w sposób spójny i systematyczny (poprzez obowiązkowy program szkolenia i egzaminu państwowego).

Od dnia 31 marca 2016 r. – na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505) – zamiast obecnie istniejącego zawodu "kierownik zmiany reaktora badawczego" zostanie wprowadzony zawód: stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej o określonej specjalności, w tym "kierownik zmiany reaktora badawczego".

OSOBY UPRAWNIONE DO SPORZĄDZANIA ŚWIADECTW CHARAKTERYSTYKI ENERGETYCZNEJ

Na wstępie należy podkreślić, że obowiązujące obecnie przepisy w zakresie uprawnień do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej, stanowią odpowiedź na konieczną implementację do prawa krajowego postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r., w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz. Urz. UE L z 2010 r. Nr 153, poz. 13).

Od dnia 9 marca 2015 r., na podstawie art. 17 ustawy z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (Dz. U. poz. 1200, z późn. zm.), zmieniono zakres wymagań stawianych osobom ubiegającym się o uprawnienia do sporządzania świadectwa charakterystyki energetycznej, jakie do tej pory regulowały przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409, z późn. zm.). W wyniku powyższych zmian ułatwiono dostęp do uzyskania uprawnień do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej, poprzez wprowadzenie możliwości dostępu do tychże uprawnień wszystkim osobom, które:

- ukończyły dowolny kierunek studiów i uzyskały tytuł inżyniera albo mgr inż., lub
- ukończyły studia wyższe, bez względu na posiadany tytuł, jeżeli ukończą także odpowiednie studia podyplomowe, lub
- posiadają wykształcenie średnie i uprawnienia budowlane.

Jednocześnie w celu ułatwienia dostępu do tych uprawnień zostały zniesione egzaminy państwowe, do których zgodnie z dotychczasowymi przepisami ustawy - Prawo budowlane, przystępowały osoby, które ukończyły specjalne szkolenie.

Warto zwrócić uwagę, że obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa, zgodne są z zasadą niedyskryminacji ze względu na obywatelstwo i miejsce zamieszkania, bowiem oprócz powyższego katalogu osób, stosownie do art. 34 ust. 1 ustawy o charakterystyce energetycznej budynków, dostęp do tychże uprawnień mają również osoby świadczące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej usługi transgraniczne, które są uprawnione do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej w państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz państwie, które zawarło z Unią Europejską i jej państwami członkowskimi umowę regulującą swobodę świadczenia usług, na ich wniosek.

Obecnie z racji krótkiego czasu funkcjonowania ww. przepisów, nie planuje się zmian w zakresie regulacji dot. uprawnień do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków.

Wejście w życie nowych przepisów spowodowało zwiększenie zainteresowania uprawnieniami do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków.

Od dnia 9 marca 2015 r. do chwili obecnej, do wykazu osób usprawionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej wpisano 1906 osób.

Ogólna liczba osób uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej na dzień sporządzenia niniejszego wsadu wynosi 12305 osób.

GÓRNICZE ZAWODY REGULOWANE

Z dniem 1 kwietnia 2016 r. wejdzie w życie art. 17 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505), który wprowadzi liczne zmiany do ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2015 r. poz. 196 i 1272) w odniesieniu do górniczych zawodów regulowanych. Trwają również prace nad nowym rozporządzeniem w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego, które powinno wejść w życie w tym samym terminie. Rozporządzenie to zastąpi aktualnie obowiązujący w tym zakresie akt prawny, tj. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego (Dz. U. Nr 275, poz. 1628).

Poniżej przedstawione są główne założenia w odniesieniu do górniczych zawodów regulowanych:

- 1) dereglamentacja kolejnych stanowisk w ruchu zakładu górniczego, na których są wykonywane czynności specjalistyczne; do stanowisk tych należą:
  - a) instruktor strzałowy w podziemnych zakładach górniczych,
  - b) spawacz w podziemnych zakładach górniczych,
  - c) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu do 1 kV w podziemnych zakładach górniczych (w zakresie maszyn i urządzeń powierzchniowych),
  - d) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu powyżej 1 kV w podziemnych zakładach górniczych (w zakresie maszyn i urządzeń powierzchniowych),
  - e) spawacz w odkrywkowych zakładach górniczych,
  - f) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu do 1 kV w odkrywkowych zakładach górniczych,
  - g) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu powyżej 1 kV w odkrywkowych zakładach górniczych,
  - h) spawacz w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi,
  - i) mechanik wiertni w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi;
- 2) przeniesienie do wyłącznej właściwości przedsiębiorców oraz innych podmiotów prowadzących działalność na podstawie przepisów ustawy – Prawo geologiczne i górnicze określenia wymagań dla kolejnej grupy pracowników, do której należą:
  - a) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne bezbiornikowe magazynowanie substancji,
  - b) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą podziemną,
  - c) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą otworową,
  - d) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 1 lub 5, 2 lub 5, 3 lub 5, 4 lub 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (np. niektóre kopalnie zabytkowe, drażnienie niektórych tuneli);
- 3) rezygnacja z trójszczeblowego (dozór wyższy, dozór średni i dozór niższy) na rzecz dwuszczeblowego (dozór wyższy i dozór) podziału osób dozoru ruchu zakładu górniczego;
- 4) zgrupowanie operatorów: samojezdnych maszyn przodkowych, maszyn do robót strzałowych, maszyn do obrywki, maszyn do stawiania obudowy podporowej lub maszyn do stawiania obudowy kotwowej w podziemnych zakładach górniczych

i operatorów: pojazdów pozaprzodkowych i samojezdnych maszyn pomocniczych, pojazdów do przewozu osób lub pojazdów do przewozu środków strzałowych w podziemnych zakładach górniczych w jednej kategorii („zawodzie regulowanym”) – „operatora maszyn do robót strzałowych oraz pojazdów do przewozu osób lub środków strzałowych pod ziemią”;

5) rozszerzenie zakresu uprawnień wypływających ze świadectwa stwierdzającego kwalifikacje mierniczego górniczego, kwalifikacje geologa górniczego albo kwalifikacje geofizyka górniczego (objęcie tymi uprawnieniami również adekwatnych stanowisk kierowników działów ruchu w zakładach górniczych, w których w aktualnym stanie prawnym osoby posiadające takie stwierdzenie mogą wykonywać dodatkowo jedynie czynności osób wyższego dozoru ruchu), a w konsekwencji rezygnacja z odrębnych stwierdzeń kwalifikacji kierowników działów: mierniczego oraz geologicznego (utrzymano natomiast możliwość odrębnego stwierdzenia kwalifikacji kierownika działu tupań w podziemnych zakładach górniczych oraz osób wyższego dozoru ruchu w specjalności geofizycznej w podziemnych zakładach górniczych, a także kierownika działu geofizyka i technika strzałowa w zakładach wykonujących roboty geologiczne, służące poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż węglowodorów lub służące poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż kopalin innych niż węglowodory oraz wody podziemne będące kopalinami, oraz w wyższym dozorze ruchu w specjalności geofizyka i technika strzałowa w zakładach wykonujących roboty geologiczne, służące poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż węglowodorów lub służące poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż kopalin innych niż węglowodory oraz wody podziemne będące kopalinami, ze względu na szerszy merytorycznie „dostęp” do takiego stwierdzenia, w szczególności przez osoby wykonujące czynności w specjalności górniczej, a także osób wyższego dozoru ruchu w specjalności: mierniczej oraz geologicznej, ze względu na znacznie szerszy merytorycznie zakres egzaminu przewidzianego dla kandydatów ubiegających się o stwierdzenie kwalifikacji mierniczego i górniczego lub geologa górniczego).

OSOBY DOKONUJĄCE DEMONTAŻU INSTALACJI I URZĄDZEŃ, ODZYSKU SUBSTANCJI KONTROLOWANYCH, RECYKLINGU, REGENERACJI I UNIESZKODLIWIANIA SUBSTANCJI

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system sprawdzania kwalifikacji i certyfikacji jest oparty o prawodawstwo UE co gwarantuje swobodę przepływu specjalistów w ramach UE.

Osoby dokonujące demontażu instalacji i urządzeń, odzysku substancji kontrolowanych, recyklingu, regeneracji i unieszkodliwiania tych substancji wykonują czynności, które są częścią systemu prawno-organizacyjnego ustanowionego celem ochrony środowiska naturalnego, a w szczególności warstwy ozonowej. Czynności te muszą być wykonywane w zgodzie z zasadami określonymi w wielu aktach prawnych oraz uwzględniając specjalistyczne wymagania techniczne. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami stanowiłoby zagrożenie dla funkcjonowania całego systemu i mogłoby skutkować uwolnieniem do środowiska niebezpiecznych substancji.

Prawo krajowe w zakresie przedmiotowego zawodu jest w trakcie procesu nowelizacji dostosowującej je to prawodawstwa UE, a w szczególności do: rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.

OSOBY DOKONUJĄCE NAPRAWY I OBSŁUGI TECHNICZNEJ URZĄDZEŃ I INSTALACJI CHŁODNICZYCH ZAWIERAJĄCYCH SUBSTANCJE KONTROLOWANE

Wymagania polskiego prawa krajowego nie dyskryminują nikogo ani ze względu na narodowość ani miejsce zamieszkania. Polska ustawa o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych oraz wydane do niej rozporządzenia wykonawcze jasno definiują zakres czynności zawodowych objętych regulacją, których wykonywanie jest zabronione bez posiadania właściwego uprawnienia. Ustawa o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych obowiązuje na terenie całego kraju i jest nadrzędna wobec zarządzeń czy decyzji władz lokalnych. Ponadto, system sprawdzania kwalifikacji i certyfikacji jest oparty o prawodawstwo UE co gwarantuje swobodę przepływu specjalistów w ramach UE.

Osoby dokonujące naprawy i obsługi technicznej urządzeń i instalacji chłodniczych zawierających substancje kontrolowane wykonują czynności, które są częścią systemu prawno-organizacyjnego ustanowionego celem ochrony środowiska naturalnego, a w szczególności warstwy ozonowej. Czynności te muszą być wykonywane w zgodzie z zasadami określonymi w wielu aktach prawnych oraz uwzględniając specjalistyczne wymagania techniczne. Dopuszczenie nieprzygotowanych osób do pracy w tym zawodzie bez nadzoru nad ich kompetencjami stanowiłoby zagrożenie dla funkcjonowania całego systemu i mogłoby skutkować uwolnieniem do środowiska niebezpiecznych substancji.

Prawo krajowe w zakresie przedmiotowego zawodu jest w trakcie procesu nowelizacji dostosowującej je to prawodawstwa UE, a w szczególności do: rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.

OPERATORZY MASZYN PRODUKUJĄCYCH MATERIAŁY WYBUCHOWE I POKREWNI

Wymagania kwalifikacyjne niezbędne do wykonywania tego zawodu są dostępne dla każdej osoby dorosłej, której stan zdrowia pozwala na wykonywanie tego zawodu.

est to tzw. zawód pozaszkolny, tj. brak szkoły dla tego profilu zawodowego.

Można podjąć staż po ukończeniu gimnazjum ewentualnie szkoły zawodowej na tym etapie nauki ważne jest, aby ćwiczyć i poznawać wiedzę ogólną. Ten etap kończy się egzaminem z wykonywanego zawodu (z uwagi na profil szkoły zawodowej lub podjęciem dalszej nauki).

Po zakończeniu stażu można zdawać egzamin tzw. mistrzowski. Uzyskanie tytułu mistrza jest możliwe w wieku ok. 25 lat. Ze względu na charakter zawodu ważną podstawę do zdobywania wiedzy jest praktyka i tak zwane "samokształcenie". Wymagania kwalifikacyjne niezbędne do wykonywania tego zawodu nie prowadzą do dyskryminacji ze względu na przynależność państwową lub miejsce zamieszkania. Wykonywanie zawodu w obszarze materiałów wybuchowych związane jest z wiedzą, która „minimalizuje” zagrożenia zdrowia dla operatora i osób trzecich. Dlatego konieczne jest w tym zawodzie uzyskanie niezbędnej i

szczegółowej wiedzy oraz umiejętności, aby wykonywać ten zawód w bezpieczny sposób. Zawód ten pozostaje regulowany co wynika z konieczności zapewnienia bezpieczeństwa poprzez wykonanie zawodu co wymaga konieczności posiadania praktyki i umiejętności.

TECHNIK (SPECJALISTA) DS. OCZYSZCZANIA TERENÓW Z MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH I NIEBEZPIECZNYCH

Wymagania kwalifikacyjne niezbędne do wykonywania tego zawodu są dostępne dla każdej osoby dorosłej, której stan zdrowia pozwala na wykonywanie tego zawodu.

Wymagania kwalifikacyjne niezbędne do wykonywania tego zawodu nie prowadzą do dyskryminacji ze względu na przynależność państwową lub miejsce zamieszkania.

Osoba, która chce wykonywać ten zawód powinna być dorosła (skończyć 18 lat) i uzyskać ogólny poziom średniej i zostali przeszkoleni się egzaminem. W Polsce istnieje prawie 20 ośrodków szkoleniowych, gdzie można zweryfikować (otrzymać dokumenty) do wykonywania zawodu.

Konieczność regulacji kwalifikacji zawodowych do wykonywania tego zawodu wynika z dotrzymania warunków bezpieczeństwa. Wykonywany zawód musi wykonywać osoba z wiedzą, aby zminimalizować zagrożenie dla niej samej i osób trzecich. Dlatego konieczne jest, aby uzyskać niezbędną i precyzyjną wiedzę oraz nabyć umiejętności, aby wykonywać ten zawód w sposób bezpieczny. Konieczna jest regulacja tych zawodów gdyż wynika z konieczności zapewnienia bezpieczeństwa poprzez ich wykonywanie (zawodów). Wymaga to konieczność posiadania niezbędnej wiedzy i umiejętności. Podsumowując ten zawód powinien być utrzymany w obecnej formie.

MUZEALNIK

Obecna sytuacja

Na skutek wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. poz. 1505), uległy zmianie wymogi kwalifikacyjne dotyczące grupy zawodowej muzealników.

Wymogi uległy zmianie w zakresie długości wymaganego stażu pracy. W tym zakresie dotychczasowe wymogi zostały złagodzone.

Przepisy w nowym brzmieniu przewidują, że:

1. Na stanowisku kustosza dyplomowanego może być zatrudniona osoba, która posiada:
  - i. stopień naukowy doktora w dziedzinie związanej z zakresem gromadzonych w muzeum zbiorów lub stopień doktora sztuki w tej dziedzinie;
  - ii. dorobek naukowy w zakresie działalności muzealniczej;
  - iii. co najmniej 3-letni staż pracy w muzeach lub w znajdujących się poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podmiotach, które prowadzą działalność muzealniczą.
2. Na stanowisku kustosza może być zatrudniona osoba, która posiada:
  - i. dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich związanych z zakresem gromadzonych w muzeum zbiorów;
  - ii. dyplom ukończenia studiów podyplomowych związanych z zakresem gromadzonych w muzeum zbiorów lub dorobek zawodowy w zakresie działalności muzealniczej;

- iii. co najmniej 2-letni staż pracy w muzeach lub w znajdujących się poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podmiotach, które prowadzą działalność muzealniczą.
3. Na stanowisku adiunkta może być zatrudniona osoba, która posiada dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich związanych z zakresem gromadzonych w muzeum zbiorów.
4. Na stanowisku asystenta może być zatrudniona osoba, która posiada dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia związanych z zakresem gromadzonych w muzeum zbiorów.

OCENA ISTNIEJĄCYCH REGULACJI KRAJOWYCH

Korzyści płynące z istniejących regulacji krajowych

- Muzealnik odpowiednio wykształcony i z odpowiednim doświadczeniem gwarantuje wysoki standard opieki nad różnymi typami obiektów i zbiorów muzealnych;
- Muzealnik z kwalifikacjami j.w. zapewnia wysoką jakość naukowego gromadzenia zbiorów i ich interpretację, pozwalającą zwiększać zasób wiedzy o dziedzictwie i jej rozpowszechnianie w społeczeństwie.
- Profesjonalna opieka, interpretacja i komunikowanie społeczeństwu wartości muzealiów.

Ryzyka wynikające z regulacji krajowych

- Ryzyko utraty, zniszczenia i braku właściwej opieki nad muzealiami.

PLANOWANE DZIAŁANIA

Utrzymanie obecnego systemu. W tej chwili nie ma potrzeby, aby zmienić system w tej dziedzinie.

KONSERWATOR ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH UPRAWNIONY DO PROWADZENIA PRAC KONSERWATORSKICH, RESTAURATORSKICH LUB BADAŃ KONSERWATORSKICH

Obecna sytuacja

Na skutek wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. poz. 1505), uległy zmianie wymogi kwalifikacyjne.

Wymogi uległy zmianie w zakresie długości wymaganego stażu pracy. W tym zakresie dotychczasowe wymogi zostały złagodzone.

Przepisy w nowym brzmieniu przewidują, że:

Sposób uzyskania kwalifikacji:

- uprawnienia budowlane określone przepisami Prawa budowlanego.
- obowiązkowe praktyki zawodowe trwające 18 miesięcy.

OCENA ISTNIEJĄCYCH REGULACJI KRAJOWYCH

Korzyści płynące z istniejących regulacji krajowych

Ochrona konsumentów i odbiorców usług. W Polsce zdecydowana większość prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków jest prowadzona przez prywatne firmy lub specjalistów pracujących na własny rachunek. Utrzymanie zawodu regulowanego ze względu na wymóg nabycia doświadczenia zawodowego zapewnia zatem konieczną gwarancję dla właścicieli lub posiadaczy zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, że posiadane przez nich zabytki nie zostaną zniszczone lub uszkodzone w trakcie prowadzonych prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich. Istniejące wymogi prowadzenia

badan konserwatorskich, restauratorskich i badan konserwatorskich przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytkow w Polsce sa na tyle niskie, aby nie uznac je za restrykcyjne.

Ryzyka wynikajace z regulacji krajowych

Ochrona dziedzictwa kulturowego. Zagrozenia: Zakres i czas trwania praktyk terenowych dla studentow nie jest jednolity w calym kraju, dlatego rzeczywiste umiejetnosci osob, ktore ukończyły praktyki moga sie znacząco różnić. Nie ma jednolitej praktyki administracyjnej potwierdzajacej posiadanie wymaganego doświadczenia zawodowego. Lista dokumentow potwierdzajacych posiadanie wymaganego doświadczenia zawodowego do prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i badan konserwatorskich przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytkow zostala okreslona w ustawie z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytkow i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.), w wyniku zmiany wynikajacej z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujacych warunki dostepu do wykonywania niektorych zawodow (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505).

Podsumowanie

Kazdy obiekt budowlany będuacy zabytkiem podlegajacych dzialaniom konserwatorskim jest obiektem jednostkowym w związku z tym szczegolnie istotne jest zachowanie procedur pozwalajacych na unikniecie dzialan, ktore moglyby doprowadzic do zniszczenia tego obiektu. Ponadto w przypadku ww. dzialan szczegolnie istotne jest wlasciwe rozpoznanie przyczyn dla ktorych obiekt zabytkowy znajduje sie w zlým stanie zachowania. W związku z powyższym tego rodzaju dzialania i rozpoznanie musza byc prowadzone przez osoby posiadajace odpowiednie wyksztalcenie oraz odpowiednie doświadczenie zawodowe.

PLANOWANE DZIAŁANIA

Utrzymanie obecnego systemu. W tej chwili nie ma potrzeby, aby zmienic system w tej dziedzinie.

KONSERWATOR ZABYTEKOW RUCHOMYCH UPRAWNIONY DO PROWADZENIA PRAC KONSERWATORSKICH, RESTAURATORSKICH LUB BADAN KONSERWATORSKICH

Obecna sytuacja

Na skutek wejscia w zycie przepisow ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujacych warunki do wykonywania niektorych zawodow (Dz. U. poz. 1505), ulegly zmianie wymogi kwalifikacyjne.

Wymogi ulegly zmianie w zakresie dlugosci wymaganego stazu pracy. W tym zakresie dotychczasowe wymogi zostaly zlagodzone.

Przepisy w nowym brzmieniu przewiduja, ze:

Sposob uzyskania kwalifikacji:

- ukończone studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki lub konserwacji zabytkow;
- w obu przypadkach obowiazkowe praktyki zawodowe trwajace 9 miesiacy.

Czas trwania programu ksztalcenia: 5 lat studiow i 9 miesiacy praktyki.

OCENA ISTNIEJACYCH REGULACJI KRAJOWYCH

Korzyści płynące z istniejacych regulacji krajowych

Ochrona konsumentow i odbiorcow uslug. W Polsce zdecydowana wiekszosc prac konserwatorskich, restauratorskich i badan konserwatorskich przy zabytkach ruchomych wpisanych do rejestru zabytkow jest prowadzona przez prywatne firmy lub specjalistow

pracujących na własny rachunek. Utrzymanie zawodu konserwatora zabytków ruchomych jako zawodu regulowanego ze względu na dodatkowe wymogi nabycia doświadczenia zawodowego zapewnia zatem konieczną gwarancję dla właścicieli lub posiadaczy zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków, że posiadane przez nich zabytki ruchome nie zostaną zniszczone lub uszkodzone w trakcie prowadzonych prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich. Istniejące wymogi prowadzenia ww. działań przy zabytkach ruchomych wpisanych do rejestru zabytków w Polsce są na tyle niskie, aby nie uznać je za restrykcyjne.

Ryzyka wynikające z regulacji krajowych

Ochrona dziedzictwa kulturowego. Zagrożenia: Zakres i czas trwania praktyk terenowych dla studentów nie jest jednolity w całym kraju, dlatego rzeczywiste umiejętności osób, które ukończyły praktyki mogą się znacząco różnić. Nie ma jednolitej praktyki administracyjnej potwierdzającej kwalifikacje dotyczące doświadczenia zawodowego. Lista dokumentów potwierdzających posiadanie wymaganego doświadczenia zawodowego do prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytkach ruchomych wpisanych do rejestru zabytków została określona w ustawie o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów, zmieniającej ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446).

Podsumowanie

Każde dzieło sztuki podlegające działaniom konserwatorskim jest obiektem jednostkowym w związku z tym szczególnie istotne jest zachowanie procedur pozwalających na uniknięcie działań, które mogłyby doprowadzić do zniszczenia tego obiektu. Ponadto w przypadku ww. działań szczególnie istotne jest właściwe rozpoznanie przyczyn, dla których obiekt zabytkowy znajduje się w złym stanie zachowania. W związku z powyższym tego rodzaju działania i rozpoznanie muszą być prowadzone przez osoby posiadające odpowiednie wykształcenie oraz odpowiednie doświadczenie zawodowe.

PLANOWANE DZIAŁANIA

Utrzymanie obecnego systemu. W tej chwili nie ma potrzeby, aby zmienić system w tej dziedzinie.

KONSERWATOR ZABYTEKÓW RUCHOMYCH UPRAWNIONY DO PROWADZENIA PRAC KONSERWATORSKICH, RESTAURATORSKICH LUB BADAŃ KONSERWATORSKICH W DZIEDZINACH NIEOBJĘTYCH PROGRAMEM WYŻSZYCH STUDIÓW

Obecna sytuacja

Na skutek wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. poz. 1505), uległy zmianie wymogi kwalifikacyjne.

Wymogi uległy zmianie w zakresie długości wymaganego stażu pracy. W tym zakresie dotychczasowe wymogi zostały złagodzone.

Przepisy w nowym brzmieniu przewidują, że:

Sposób uzyskania kwalifikacji:

1. świadectwo szkoły średniej zawodowej oraz tytułu zawodowy albo wykształcenie średnie i dyplom potwierdzający posiadanie kwalifikacji zawodowych w zawodach odpowiadających danej dziedzinie;
- lub
2. dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danej dziedzinie
- oraz 4 lata praktyki.

Czas trwania programu kształcenia:

W zależności od wyboru sposobu uzyskania kwalifikacji wskazanego wyżej – około 6 lat.

OCENA ISTNIEJĄCYCH REGULACJI KRAJOWYCH

Korzyści płynące z istniejących regulacji krajowych

Ochrona konsumentów i odbiorców usług. W Polsce zdecydowana większość prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytkach ruchomych wpisanych do rejestru zabytków jest prowadzona przez prywatne firmy lub specjalistów pracujących na własny rachunek. Utrzymanie zawodu konserwatora zabytków ruchomych jako zawodu regulowanego ze względu na dodatkowe wymogi nabycia doświadczenia zawodowego zapewnia zatem konieczną gwarancję dla właścicieli lub posiadaczy zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków, że posiadane przez nich zabytki ruchome nie zostaną zniszczone lub uszkodzone w trakcie prowadzonych prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich. Istniejące wymogi prowadzenia ww. działań przy zabytkach ruchomych wpisanych do rejestru zabytków w Polsce są na tyle niskie, aby nie uznać je za restrykcyjne.

Ryzyka wynikające z regulacji krajowych

Ochrona dziedzictwa kulturowego. Zagrożenia: Zakres i czas trwania praktyk terenowych dla absolwentów średnich szkół zawodowych nie jest jednolity w całym kraju, dlatego rzeczywiste umiejętności osób, które ukończyły praktyki mogą się znacząco różnić. Nie ma jednolitej praktyki administracyjnej potwierdzającej kwalifikacje dotyczące doświadczenia zawodowego. Lista dokumentów potwierdzających posiadanie wymaganego doświadczenia zawodowego do prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytkach ruchomych wpisanych do rejestru zabytków została określona w ustawie o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów, zmieniającej ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446).

Podsumowanie

Każde dzieło sztuki podlegające działaniom konserwatorskim jest obiektem jednostkowym w związku z tym szczególnie istotne jest zachowanie procedur pozwalających na uniknięcie działań, które mogłyby doprowadzić do zniszczenia tego obiektu. Ponadto w przypadku ww. działań szczególnie istotne jest właściwe rozpoznanie przyczyn dla których obiekt zabytkowy znajduje się w złym stanie zachowania. W związku z powyższym tego rodzaju działania i rozpoznanie muszą być prowadzone przez osoby posiadające odpowiednie wykształcenie oraz odpowiednie doświadczenie zawodowe.

PLANOWANE DZIAŁANIA

Utrzymanie obecnego systemu. W tej chwili nie ma potrzeby, aby zmienić system w tej dziedzinie.

KONSERWATOR ZABYTKOWEJ ZIELENI UPRAWNIONY DO KIEROWANIA PRACAMI KONSERWATORSKIMI LUB PRACAMI RESTAURATORSKIMI POLEGAJĄCYMI NA ZABEZPIECZENIU, UZUPEŁNIENIU, REKONSTRUKCJI LUB KONSERWACJI PARKÓW ZABYTKOWYCH ALBO INNEGO RODZAJU ZORGANIZOWANEJ ZIELENI ZABYTKOWEJ.

Obecna sytuacja

Na skutek wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. poz. 1505), uległy zmianie wymogi kwalifikacyjne.

Wymogi uległy zmianie w zakresie długości wymaganego stażu pracy. W tym zakresie dotychczasowe wymogi zostały złagodzone.

Przepisy w nowym brzmieniu przewidują, że:

Sposób uzyskania kwalifikacji:

- Ukończone studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, których program obejmuje zajęcia lub grupy zajęć umożliwiające nabycie wiedzy i umiejętności w tym zakresie;
- praktyki zawodowe trwające 9 miesięcy.

Czas trwania programu kształcenia:

5 lat studiów i 9 miesięcy praktyki.

OCENA ISTNIEJĄCYCH REGULACJI KRAJOWYCH

Korzyści płynące z istniejących regulacji krajowych

Ochrona konsumentów i odbiorców usług. W Polsce zdecydowana większość prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich przy różnych formach zabytkowej zieleni wpisanej do rejestru zabytków jest prowadzona przez prywatne firmy lub specjalistów pracujących na własny rachunek. Utrzymanie zawodu konserwatora zabytkowej zieleni jako zawodu regulowanego ze względu na wymogi nabycia doświadczenia zawodowego zapewnia zatem konieczną gwarancję dla właścicieli lub posiadaczy tego rodzaju zabytków wpisanych do rejestru zabytków, że posiadane przez nich zabytki nie zostaną zniszczone lub uszkodzone w trakcie prowadzonych prac konserwatorskich lub restauratorskich. Istniejące wymogi prowadzenia ww. działań przy różnych formach zabytkowej zieleni wpisanej do rejestru zabytków są na tyle niskie, aby nie uznać je za restrykcyjne.

Ryzyka wynikające z regulacji krajowych

Ochrona dziedzictwa kulturowego. Zagrożenia: Zakres i czas trwania praktyk terenowych dla studentów nie jest jednolity w całym kraju, dlatego rzeczywiste umiejętności osób, które ukończyły praktyki mogą się znacząco różnić. Nie ma jednolitej praktyki administracyjnej potwierdzającej kwalifikacje dotyczące doświadczenia zawodowego. Lista dokumentów potwierdzających posiadanie wymaganego doświadczenia zawodowego do prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytkach ruchomych wpisanych do rejestru zabytków została określona w ustawie o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów, zmieniającej ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446).

Podsumowanie

Każda forma zabytkowej zieleni podlegająca działaniom konserwatorskim jest obiektem jednostkowym w związku z tym szczególnie istotne jest zachowanie procedur pozwalających na uniknięcie działań, które mogłyby doprowadzić do zniszczenia tego obiektu. Ponadto w przypadku prac konserwatorskich szczególnie istotne jest właściwe rozpoznanie przyczyn dla których obiekt zabytkowy znajduje się w złym stanie zachowania. W związku z powyższym tego rodzaju działania i rozpoznanie muszą być prowadzone przez osoby posiadające odpowiednie wykształcenie oraz odpowiednie doświadczenie zawodowe.

PLANOWANE DZIAŁANIA

Utrzymanie obecnego systemu. W tej chwili nie ma potrzeby, aby zmienić system w tej dziedzinie.

KONSERWATOR ZABYTKOWEJ ZIELENI UPRAWNIONY DO PRAC O CHARAKTERZE TECHNICZNYM PRZY ZABEZPIECZANIU, UZUPEŁNIANIU,

REKONSTRUKCJI LUB KONSERWACJI PARKÓW ZABYTKOWYCH ALBO INNEGO RODZAJU ZORGANIZOWANEJ ZIELENI ZABYTKOWEJ

Obecna sytuacja

Na skutek wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. poz. 1505), uległy zmianie wymogi kwalifikacyjne.

Wymogi uległy zmianie w zakresie długości wymaganego stażu pracy. W tym zakresie dotychczasowe wymogi zostały złagodzone.

Przepisy w nowym brzmieniu przewidują, że:

Sposób uzyskania kwalifikacji:

1. świadectwo szkoły średniej zawodowej oraz tytułu zawodowy albo wykształcenie średnie i dyplom potwierdzający posiadanie kwalifikacji zawodowych w zawodach związanych z pielęgnacją zieleni;
- lub
2. co najmniej 9-miesięczny udział w tego rodzaju pracach prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru;
- lub
3. była zatrudniona przy tych pracach w muzeum będącym instytucją kultury.

Czas trwania programu kształcenia:

W zależności od wyboru sposobu uzyskania kwalifikacji wskazanego wyżej – około 4 lat.

OCENA ISTNIEJĄCYCH REGULACJI KRAJOWYCH

Korzyści płynące z istniejących regulacji krajowych

Ochrona konsumentów i odbiorców usług. W Polsce zdecydowana większość działań konserwatorskich przy zabytkowej zieleni wpisanej do rejestru zabytków jest prowadzona przez prywatne firmy lub specjalistów pracujących na własny rachunek. Utrzymanie zawodu regulowanego ze względu na wymogi nabycia doświadczenia zawodowego zapewnia zatem konieczną gwarancję dla właścicieli lub posiadaczy różnych form zabytkowej zieleni wpisanej do rejestru zabytków, że posiadana przez nich zabytkowa zieleń nie zostanie zniszczona lub uszkodzona w trakcie prowadzonych działań. Istniejące wymogi prowadzenia prac konserwatorskich lub restauratorskich przy zabytkowej zieleni wpisanej do rejestru zabytków są na tyle niskie, aby nie uznać je za restrykcyjne.

Ryzyka wynikające z regulacji krajowych

Ochrona dziedzictwa kulturowego. Zagrożenia: Zakres i czas trwania praktyk terenowych dla absolwentów średnich szkół zawodowych nie jest jednolity w całym kraju, dlatego rzeczywiste umiejętności osób, które ukończyły praktyki mogą się znacząco różnić. Nie ma jednolitej praktyki administracyjnej potwierdzającej kwalifikacje dotyczące doświadczenia zawodowego. Lista dokumentów potwierdzających posiadanie wymaganego doświadczenia zawodowego do prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytkach ruchomych wpisanych do rejestru zabytków została określona w ustawie o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów, zmieniającej ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446).

Podsumowanie

Każda zabytkowa zieleń podlegająca działaniom konserwatorskim jest obiektem jednostkowym w związku z tym szczególnie istotne jest zachowanie procedur pozwalających na uniknięcie działań, które mogłyby doprowadzić do zniszczenia tego obiektu. Ponadto w przypadku tego rodzaju prac szczególnie istotne jest właściwe rozpoznanie przyczyn dla których obiekt zabytkowy znajduje się w złym stanie zachowania. W związku z powyższym

tego rodzaju działania i rozpoznanie muszą być prowadzone przez osoby posiadające odpowiednie wykształcenie oraz odpowiednie doświadczenie zawodowe.

PLANOWANE DZIAŁANIA

Utrzymanie obecnego systemu. W tej chwili nie ma potrzeby, aby zmienić system w tej dziedzinie.

PRZEWODNIK GÓRSKI

I. Informacje ogólne o regulacji sektora turystyki

1. Sytuacja prawna

Najważniejszym aktem prawnym regulującym obszar usług turystyki w Polsce jest ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 196, z późn. zm.). Określa ona m.in.: warunki wykonywania działalności regulowanej organizatora turystyki i pośrednika turystycznego, wymagania kwalifikacyjne dla pilotów wycieczek i przewodników turystycznych, w tym dla zawodu regulowanego przewodnika górskiego, a także wymagania kategoryzacyjne dla obiektów hotelarskich.

Zgodnie z przyjętą w Unii Europejskiej tendencją do likwidowania nadmiernych ograniczeń w dostępie do zawodów regulowanych, w Polsce rozpoczął się w 2011 r. proces deregulacji zawodów. Pierwszym krokiem był przegląd i analiza poszczególnych zawodów pod kątem konieczności utrzymania regulacji dostępu do ich wykonywania. Uznano, że utrzymanie ograniczeń wykonywania pracy musi być uzasadnione koniecznością ochrony wartości konstytucyjnych, w szczególności tych, które wskazane zostały w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, który brzmi: „Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane [...] tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.”

W toku prac nad ww. przeglądem, zawody z sektora turystyki: przewodnika turystycznego (miejskiego i terenowego) oraz pilota wycieczek zostały zakwalifikowane do grupy zawodów, do których dostęp ograniczony został głównie ze względu na konieczność weryfikacji zdolności posługiwania się specjalistyczną wiedzą, co nie zostało uznane za wystarczające uzasadnienie dla dalszego utrzymywania regulacji.

Zawód przewodnika górskiego natomiast sklasyfikowano jako zawód, do którego dostęp został ograniczony ze względu na istotne przesłanki związane z ochroną życia i zdrowia usługobiorców i innych osób, co spełniało przesłanki z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP do utrzymania regulacji zawodu.

W konsekwencji ww. przeglądu przyjęto ustawę z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. z 2013, poz. 829) – tzw. „ustawę deregulacyjną”. Na jej mocy ograniczono regulacje dotyczące kilkudziesięciu m.in. zawodów z różnych sektorów. Z obszaru turystyki deregulacja objęła m.in. zawód przewodnika turystycznego, pilota wycieczek oraz częściowo przewodnika górskiego.

Na mocy ww. ustawy, od 1 stycznia 2014 r. zniesiono wymogi kwalifikacyjne, a tym samym obowiązek uzyskania uprawnień, w stosunku do przewodników turystycznych miejskich i terenowych oraz pilotów wycieczek. Wobec osób wykonujących te zawody pozostawiono jedynie podstawowe wymogi, tj.:

- 1) ukończenie 18 lat;

- 2) niekaralność za przestępstwo umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek;
- 3) posiadanie wykształcenia średniego.

Wymagania te jednak nie są weryfikowane przez żaden organ władzy publicznej, a jedynie powinny być sprawdzone przez osobę zlecającą usługę przewodnictwa lub pilotażu.

Zmiany te miały na celu m.in.: obniżenie kosztów (finansowych i czasowych) uzyskania dostępu do zawodu oraz poszerzenie grupy potencjalnych usługodawców i w rezultacie zwiększenie oferty usług z nimi związanych. Przewidywano skutki zmian w postaci zwiększenia udziału w rynku osób młodych – studentów i absolwentów, a w konsekwencji – zwiększenia poziomu innowacyjności w tym sektorze. Należy podkreślić, iż rozwiązania deregulujące dostęp do tych zawodów wprowadzono pomimo zdecydowanego braku akceptacji części partnerów społecznych uczestniczących w konsultacjach publicznych projektu.

2. Dostępne dane statystyczne i wskaźniki

- Liczba osób pracujących w gospodarce turystycznej w Polsce stanowi około 5% całej siły roboczej, tj. wszystkich pracujących i zmienia się w tempie zbliżonym do zmian w zatrudnieniu ogółem, co powoduje, że udział ten się nie zmienia.
- Wynagrodzenia w sektorze turystyki są niższe niż przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej o około 250 €. Przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2014 r. wyniosło 3783,46 zł (ok. 946 €).
- Udział sektora turystyki w PKB: 5,1% PKB

II. Informacje o regulacji zawodu przewodnika górskiego

1. Podstawowe informacje o regulacji

Art. 21 ust. 1b ustawy o usługach turystycznych nakłada na osoby chcące uzyskać uprawnienia przewodnika górskiego następujące wymagania:

- 1) ukończenie 18 lat;
- 2) niekaralność za przestępstwo umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek;
- 3) posiadanie wykształcenia średniego;
- 4) odbycie szkolenia teoretycznego i praktycznego dla określonego obszaru górskiego oraz zdanie egzaminu na przewodnika górskiego.

W toku prac nad ww. przeglądem zawodów regulowanych, zawód przewodnika górskiego sklasyfikowano jako zawód, do którego dostęp został ograniczony ze względu na istotne przesłanki związane z ochroną życia i zdrowia usługobiorców i innych osób, co spełniało przesłanki z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP do utrzymania regulacji zawodu.

Dostrzeżono zależność bezpieczeństwa zdrowia i życia turystów w górach od rzetelnej wiedzy o topografii, o zasadach bezpieczeństwa poruszania się po obszarze górskim i istniejących tam zagrożeniach, oraz umiejętności udzielenia pierwszej pomocy i postępowania w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa zdrowia lub życia turystów, w szczególności w górach w warunkach zimowych lub w sytuacji zagrożenia lawinowego.

2. Podjęte zmiany w regulacji od grudnia 2013 r. wraz z uzasadnieniem

Jak wskazano powyżej, w toku deregulacji zawodów utrzymano większość regulacji dla zawodu przewodnika górskiego. Zlikwidowano natomiast wymóg posiadania stanu zdrowia umożliwiającego wykonywanie zadań przewodnika górskiego.

Mając na uwadze przesłankę związaną z ochroną życia i zdrowia usługobiorców i innych osób, którym świadczone są usługi przewodnika górskiego, kontynuowano podjęte reformy deregulacyjne w stosunku do przewodnika górskiego w toku prac nad aktem wykonawczym do ustawy. 26 czerwca 2014 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki w sprawie nabywania uprawnień przewodnika górskiego, które zakładało m.in.:

- redukcję obszaru górskiego zarezerwowanego jedynie dla przewodników górskich do obszarów o charakterze ściśle górskim (pomijając obszary wyżynne, tereny zabudowane i drogi publiczne);
  - redukcję programu szkolenia, a tym samym zakresu merytorycznego egzaminu na przewodnika górskiego, do tematów związanych stricte z bezpieczeństwem turystów na obszarach górskich (pomijając obowiązujące dotychczas zagadnienia historii, kultury, sztuki, etnografii etc.);
  - redukcję nadmiernie szczegółowych regulacji dotyczących m.in. prowadzenia szkolenia oraz procedury przeprowadzania egzaminu;
  - uproszczenie systemu oceniania podczas egzaminów przeprowadzanych przez komisję egzaminacyjną;
  - zniesienie minimalnego czasu trwania szkolenia (w miesiącach);
- a także szereg pomniejszych zmian, upraszczających procedurę szkolenia, egzaminowania oraz nadawania uprawnień przewodnikom górskim.

3. Uzasadnienie dla pozostawienia dotychczasowego sposobu i zakresu regulacji

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 196, z późn. zm.), do zadań przewodnika turystycznego należy oprowadzanie turystów lub odwiedzających, udzielanie fachowej i aktualnej informacji o kraju, odwiedzanych miejscowościach, obszarach i obiektach, sprawowanie opieki nad turystami lub odwiedzającymi w zakresie wynikającym z umowy, a podczas prowadzenia turystów w górach troska o ich bezpieczeństwo w szczególności podczas wyjść wymagających odpowiednich technik i specjalistycznego sprzętu.”

W tym miejscu należy podkreślić szczególne znaczenie właściwego wykonywania zawodu przewodnika górskiego dla zdrowia i bezpieczeństwa osób, wobec których świadczona jest usługa przewodnicka. Zakres odpowiedzialności i zagrożeń, jakie dotyczą wykonywania zadań przewodnika górskiego, jest nieporównywalnie większy niż w przypadku innych rodzajów przewodników turystycznych (miejskich, terenowych). W każdym paśmie polskich gór (Sudetów i Karpat) występują istotne zagrożenia dla odwiedzających je turystów, takie jak: niespodziewane zmiany pogody, zabłądzenie, zamarznięcie, lawiny, wejście na teren eksponowany, kamienisty lub przepaścisty, na obszarze którego upadek grozi kalectwem lub śmiercią, wejście na tereny będące siedliskiem niebezpiecznych zwierząt (szczególnie niedźwiedzi), podjęcie wędrowki górskiej przekraczającej możliwości fizyczne turysty lub bez właściwego wyposażenia.

Z danych gromadzonych przez Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe wynika, iż każdego roku zdarza się tylko w polskiej części Tatr około 600 różnych wypadków. W ciągu ostatnich 100 lat w samych Tatrach Polskich zginęło blisko 800 osób. Liczne śmiertelne wypadki samodzielnie poruszających się po górach turystów odnotowano także w Beskidach i Sudetach. Grupa Beskidzka Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego podaje, że najczęściej udzielano pomocy poszkodowanym w trakcie wycieczki prywatnej, wycieczki zorganizowanej oraz samotnego wędrowania po górach (95,4%), zaś nieporównywalnie rzadziej – osobom biorącym udział w wycieczce z przewodnikiem (0,6%). Dane te pokazują, jak daleko idącą ochronę przed wypadkami groźnymi dla zdrowia i życia turystów może zapewnić udział wykwalifikowanego przewodnika górskiego.

Jednak niezwyfikowane, niewłaściwe przygotowanie przewodnika górskiego może skutkować poprowadzeniem grupy w teren śmiertelnie niebezpieczny, nieuniknięciem w porę warunków niebezpiecznych dla uprawiania turystyki górskiej etc., a tym samym narażeniem osób, wobec których jest świadczona usługa przewodnicka, na poważne niebezpieczeństwo lub powstanie poważnej szkody dla zdrowia lub nawet życia. Dlatego kluczowe jest właściwe przygotowanie tej osoby do bezpiecznego prowadzenia turystów w polskich górach, a także weryfikacja jej kwalifikacji, które mogą uchronić przed zagrożeniem dla zdrowia lub życia turystów pozostających pod jej opieką.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, przewodnik górski ma obowiązek posiadania szczegółowej znajomości m.in. topografii terenu górskiego (zarówno przy użyciu mapy, jak i bez niej), specyficznych warunków atmosferycznych i przyrodniczych panujących na danym obszarze, technik wspinaczkowych i zasad wędrowki w warunkach letnich i zimowych, unikania i radzenia sobie z lawinami, możliwości fizycznych człowieka, właściwego wyposażenia, używania map i urządzeń nawigacyjnych, znajomości szlaków i występujących na nich trudności, prawa i odpowiedzialności za prowadzonych turystów, udzielania pierwszej pomocy i inicjowania akcji ratunkowej itd.

Poza ww. kompetencjami, bezpieczne przewodnictwo wymaga umiejętności szybkiego podejmowania decyzji, zapobiegania zagrożeniom i przewidywania zdarzeń. Cała ta wiedza i umiejętności są przekazywane podczas szkoleń przeprowadzanych przez doświadczonych instruktorów z długą praktyką zawodową. Szkolenie wyposaża kandydata na przewodnika górskiego w niezbędną, kompleksową wiedzę i doświadczenie, ponieważ zawiera zarówno zestaw zajęć teoretycznych, jak i szeroko zakrojone szkolenie praktyczne. Szkolenie nie przekazuje podstawowej wiedzy ogólnej z uwagi na koszty i długość kursu. Dlatego właśnie wymagane jest posiadanie wykształcenia co najmniej średniego, aby uzupełnić wiedzę zawodową przekazywaną na kursie i zapewnić kompleksową wiedzę zarówno ogólną, jak i specjalistyczną, dla utrzymania wysokiego poziomu usług oraz ich bezpieczeństwa. Celem egzaminu jest zweryfikowanie, czy odpowiednie kompetencje zostały nabyte przez kandydata – mając na uwadze fakt, że egzamin może zweryfikować jedynie wybiórcze, losowo wybrane kompetencje. Dopelnienie wszystkich wymagań uzyskania uprawnień zapewnia bezpieczeństwo zdrowia i życia turystów prowadzonych przez właściwie przygotowanego przewodnika górskiego. Wszystkie wymagania są wobec siebie komplementarne i wyposażają łącznie kandydata w kompleksową i niezbędną wiedzę i umiejętności mające na celu przygotować przewodnika nie tylko do właściwego osobistego przygotowania do wycieczki, ale także do właściwego sprawdzenia przygotowania turysty przed wyruszeniem na szlak, jak również do odpowiedzialnego wyboru drogi oraz sprzyjających warunków pogodowych, szybkiego udzielenia ewentualnej pierwszej pomocy i zapewnienia skutecznej akcji ratunkowej, jeśli okaże się to konieczne.

Jednocześnie dostęp do uprawnień przewodnika górskiego, pozwalający na wykonywanie zadań określonych w art. 20 ust. 2 ustawy na obszarach górskich, jest ograniczony jedynie w minimalnym, niezbędnym zakresie. Zachowana jest zasada niedyskryminacji – każda osoba, bez względu na obywatelstwo, narodowość czy miejsce zamieszkania, ma prawo odbyć szkolenie dla kandydatów na przewodników górskich, a po ukończeniu szkolenia, przystąpić do państwowego egzaminu na przewodnika górskiego sprawdzającego wiedzę i umiejętności w zakresie określonym rozporządzeniem Ministra Sportu i Turystyki z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie nabywania uprawnień przewodnika górskiego (Dz.U. poz. 868). Każdy, kto ukończy szkolenie, zda egzamin i spełnia podstawowe warunki określone w art. 21 ust. 1b ustawy, tj.:

- 1) posiada ukończone 18 lat;
- 2) jest niekarany za przestępstwo umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek;

3) posiada wykształcenie średnie,

- otrzymuje uprawnienia i może rozpocząć świadczenie usług. Dostęp do zawodu nie jest ograniczony żadnym innym wymaganiem, takim jak na przykład: ograniczona liczba wydawanych uprawnień, obowiązkowa przynależność do izb gospodarczych lub organizacji branżowych, obowiązkowe ubezpieczenie OC, stan zdrowia, sytuacja finansowa, a nawet nie jest konieczne prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Minimalne wymagania, nieograniczone żadnymi dodatkowymi czynnikami, zostały uznane za proporcjonalne do konieczności ochrony nadrzędnych względów interesu ogólnego w obszarze ochrony zdrowia i życia osób przebywających na obszarach górskich, jakie przytoczono powyżej.

Podsumowując, po analizie obecnie funkcjonującego rozwiązania prawnego pod kątem opisanych wyżej okoliczności:

- konieczności ochrony wartości konstytucyjnych związanych ze zdrowiem i życiem,
  - dotychczasowej skuteczności w zapobieganiu zagrożeniom zdrowia i życia turystów na obszarach górskich (na podstawie danych dot. wypadkowości na obszarach górskich grup bez udziału i z udziałem uprawnionego przewodnika),
  - niedyskryminujących i proporcjonalnych warunków uzyskania uprawnień,
- ocenia się obowiązujące regulacje jako właściwe i konieczne do utrzymania.

4. Dostępne dane statystyczne i wskaźniki

Liczba uprawnień przewodnika górskiego nadanych przez marszałków województw (stan na dzień 07.12.2015 r.): 4061. Tendencja z ostatnich kilku lat wskazuje, że rocznie nadawanych jest pomiędzy 100 a 200 nowych uprawnień.

Należy podkreślić, iż powyższe dane dotyczą liczby wszystkich uprawnień nadanych do dnia 07.12.2015 r., nie zaś liczby osób wykonujących dany zawód.

Wynagrodzenie przewodnika górskiego może wahać się od ok. 30 € (przewodnik pracujący bez umowy w jęz. polskim na łatwych trasach górskich) do ok. 330 € (osoba wykonująca usługę w języku obcym na trasie górskiej o wysokim poziomie trudności) za dzień pracy (wynoszący ok. 4 godz.).